

Alsónémedi XXI. századi jövőképe

MTA Politikai Tudományok Intézete
2008.

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék.....	2
A kutatás módszerei	3
Bóhm Antal:	
Alsónémedi helyzete a Gyáli kistérségben.....	6
Szógyi Lenke:	
Történeti előzmények.....	9
A település megosztottságáról.....	13
Gondok és hiányok.....	19
Miben különbözik Alsónémedi a környező településektől?	25
Mit jelent a fejlődés a településen?	27
Mi fontos a település jövője szempontjából?	28
Mi befolyásolja a település népességének alakulását?.....	30
13-14 éves tanulók kötődése és véleménye a településről	31
Tolnai Gábor:	
Az alsónémedi fiatalok jövőképe, kötődése a településhez	35
Bevezetés, a kutatás módszerei	35
A fiatalok kötődése Alsónémedihez.....	37
A fiatalok mobilitása, a globalizáció hatásainak értékelése	43
A falu múltjának, hagyományainak ismerete	46
A fiatalok Alsónémediről alkotott jövőképe	49
Az alsónémedi fiatalok közösségének lehetőségei.....	55
Generációk közötti és falun belüli kapcsolatok.....	57
Szógyi Lenke:	
Javaslatok Alsónémedi jövőjének alakításához	60
A népesedési helyzet, a fiatalok	61
A lakosság jövőképe.....	65
Alsónémedi, mint a Dél-pesti térség sportcentruma	67
A vendégmunkások	69
Bóhm Antal:	
Összegzés	72
Mellékletek.....	76
Nyitott kérdések válaszai	76
Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől?	76
Ön szerint mit jelent a fejlődés egy településen?	79
Ön szerint milyen lesz Alsónémedi 20 év múlva?	82
Kérdőív.....	86
Kódutasítás a nyitott kérdésekhez	94
A kérdőíves felvétel adatai	95
13-14 éves tanulók véleménye és kötődése alsónémedihez (adatok)	137
Források.....	144

A KUTATÁS MÓDSZEREI

Kutatásunkat „Alsónémedi XXI. századi jövőképe” címmel az Alsónémedi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala megbízásából végeztük el. Dolgozatunkban nem csak Alsónémedi jövőképevel foglalkozunk, hanem jelenével is, mivel a jövő alternatívái csak a jelen ismeretében tárhatóak fel. Ezért tartottuk fontosnak a falu közelmúltjának rövid bemutatását is.

Vizsgálatunkban, annak érdekében, hogy megbízható ismereteket szerezzünk a falu jelenlegi helyzetéről, problémairól és a jövőt befolyásoló motívumairól több módszert is alkalmaztunk.

Történeti előzmények

Alsónémedi múltjára vonatkozó összegzéshez a régmúlt és a közelmúlt történetével foglalkozó forrásmunkákat, és a kutatás során készült interjúkat használtuk fel.

Statisztikai elemzések

A statisztikai adatokkal a falu térségben elfoglalt helyzetét, valamint a falu lakónépességének várható alakulását kívántuk bemutatni.

Kérdőíves adatfelvétel

A kérdőíves felvételen az alábbi kérdéskörökre koncentráltunk:

- Mi osztja meg leginkább a település lakóit?
- Mi jelent gondot a településen ?
- Miben különbözik Alsónémedi a környező településektől?
- Mit értenek fejlődés alatt?
- Mi fontos a település jövője szempontjából?
- Milyenek képzelik Alsónémedit 20 év múlva?

A kérdőívben egyaránt alkalmaztunk zárt és nyitott kérdéseket.

Először próbakérdezést végeztünk, majd a szükséges korrekciók után véglegesítettük a kérdőívet. A felvétel önkitöltéses kérdőívvel történt, melyeket az önkormányzat minden háztartásba eljuttatott. A kérdőívek anonimitására fokozott figyelmet fordítottak, a kitöltött példányokat a faluban több helyen, az erre a célra elhelyezett ládában lehetett bedobni. E mellett közel 100 némedi lakosnak e-mailen is elküldtük a kérdőívet, ebből 11-en küldték vissza az MTA PTI levelezési címére.

Sajnos a vártnál sokkal kevesebb, mindössze 85 kérdőív érkezett meg. A válaszadók között túlsúlyban voltak a diplomások (40%). A válaszok így is megbízható trendeket mutatnak, mivel szinkronban vannak más forrásokból származó helyi információkkal, tapasztalatokkal. A kérdőíveket a számítógépes adatrögzítést követően statisztikai elemző szoftverrel értékeltük ki. A program segítségével megkerestük a legjellemzőbb összefüggéseket, amelyeket a szövegesen értékeltünk a tanulmányban.

A felnőtt lakosság körében végzett adatfelvételt kiegészítettük a nyolcadik osztályos tanulók (84 fő) válaszaival, amelyeket szintén feldolgoztunk. A tanulók körében végzett felvétel a helyi pedagógusok közreműködésével történt.

A tanulók szabadon megfogalmazott válaszait az alábbi tematika szerint dolgoztuk fel a számítógépes program segítségével:

- Mióta laksz Alsónémedin?
- Szeretsz-e itt élni?
- Ha igen, miért?
- Ha nem, miért?
- Felnőtteként itt akarsz-e lakni?
- Mi zavar legjobban a faluban?
- Milyennek képzeled a falut 10 év múlva?

Interjúkészítés

A magnós, mélyinterjúk irányadó kérdései, amelyeket a helyi lakosok körében végeztünk az alábbiak voltak:

- Mióta él a faluban?
- Milyen kötődései vannak a településhez?
- Milyen változások történtek az utóbbi évtizedekben a faluban?
- Mi változott a saját életében?
- Mi változott a környezetében élők életvitelében?
- Mit tart jónak a változásokban?
- Mit tart rossznak a változásokban?
- Ön szerint mitől javulna a helyzet?
- Ön szerint minek kellene leginkább változtatnia a faluban?

A polgármesterekkel készített interjúkban a

- a település adottságairól
- a térség lehetőségeiről
- a beruházásokról
- a fejlesztési tervekről érdeklődtünk.

A kutatásunkhoz csatlakozott Tolnai Gábor egyetemi hallgató, helyi lakos, aki önálló kutatást végzett a némedi fiatalok körében. Az erről készült tanulmányát külön fejezetben közöljük.

A kutatás résztvevői:

Dr. Bóhm Antal tudományos tanácsadó

Göbl Gabriella, egyetemi hallgató

Lévai Júlia, szerkesztő

Szőgyi Lenke tudományos munkatárs

Tolnai Gábor egyetemi hallgató

A számítógépes adatbevitelt és a statisztikai elemzést Telecom Számítástechnikai és Informatikai Kft. készítette.

ALSÓNÉMEDI HELYZETE A GYÁLI KISTÉRSÉGBEN

Alsónémedi a budapesti agglomeráció délkeleti szektorában fekszik, a Gyáli Kistérségben Bugyi, Felsőpakony, Gyál, Ócsa, társaságában. Fővárostól való távolsága kedvező, az M0 úttól mintegy 5 km-re található, s viszonylag közel van a Ferihegyi repülőtérhez is. Ez a foglalkoztatottak számára jó munkalehetőséget, az őstermelők számára pedig piaci lehetőséget biztosít. A főváros közelsége egyszerre tud vonzó és taszító lenni. A kilencvenes években a fővárosból való kiköltözés jellemezte a népesség mozgását az agglomerációban, minden bizonnyal ennek tulajdonítható, hogy Alsónémedi népesedése a kedvezőtlen halálzási adatok ellenére enyhe növekedést mutatott már a kilencvenes évek közepétől. A Budapestről történő elvándorlás viszont az utóbbi években megszűnt és ma már a visszaköltözés az erőteljesebb. Természetesen az el és bevándorlás kérdése ma is elsősorban életkor-specifikus.

A kistérségben 2 város és 3 község található. Gyál nemrég, 1997-ben nyerte el a városi rangot. A települések lakosság száma 2005-ben (nagyság szerinti sorrendben)¹: A kistérség szempontjából fontos esemény volt 2007-ben Vecsés és Üllő átsorolása a monori kistérségbe. Ezzel a gyáli kistérség két dinamikusan fejlődő településsel lett kevesebb.

Gyál	22195
Ócsa	8949
Bugyi	5275
Alsónémedi	4764
Felsőpakony	3137

A kistérségeket öt térségtípusba szokás sorolni. Nevezetesen:

- dinamikusan fejlődő
- fejlődő
- felzárkózó
- stagnáló
- lemaradó

A gyáli kistérség a fejlődő kategóriába tartozott, a 2004-es besorolás óta viszont dinamikusan fejlődővé². vált. Üllő és Vecsés kiválásával azonban megváltozott a térség fejlődésének dinamikája, különösen a ferihegyi repülőtér miatt kiváló logisztikai kapcsolatokkal

¹ Közlemények a budapesti agglomerációról 13. KSH, 2006.

² Fóti János – Lakatos Miklós: i. m. 119.

rendelkező Vecsés miatt. Alsónémedi ezzel együtt egy kedvező adottságú kistérség része, a környező települések felhajtó erőt jelentenek számára.

Érdeemes összevetni ezeket a településeket a fontosabb demográfiai mutatók alapján.

A népesség aránya korcsoportonként (2004)³

	-14	15-39	40-64	65-x
Alsónémedi	17,3	35,5	22,6	14,6
Bugyi	16,4	35,7	33,4	14,5
Felsőpakony	18,6	40,2	32,4	8,7
Gyál	13,6	30,8	29,6	10,3
Ócsa	18,7	39,1	30,9	13,1

A legfiatalabb korcsoportban Alsónémedi, Ócsa és Felsőpakony után következik, az idősebb korosztály arányában viszont az élen áll, alig marad el tőlük Bugyi. Talán beszédesebb, ha a 40 éven aluliakat és felülieket vetjük össze. A sorrend:

	40 éven aluli	felüli⁴
Felsőpakony	58,8	41,2
Ócsa	57,8	42,2
Alsónémedi	52,8	47,2
Bugyi	52,1	47,9
Gyál	44,4	55,6

Ennél is többet mutat az eltartottsági ráta és az öregedési index:

	Eltartottsági ráta	öregedési index⁵
Alsónémedi	46,8	84,1
Bugyi	44,8	88,2
Felsőpakony	37,8	46,7
Gyál	42,0	58,5
Ócsa	42,8	77,3

(Az eltartottsági ráta az eltartottak arányát jelzi, az öregedési index pedig az idős népesség arányát a gyermeknépesség százalékában.) Ebben a tekintetben Alsónémediben találjuk a

³ Területi-statisztikai kistérségek Pest megyében. KSH 2004.

⁴ Saját számítás a KSH adatok alapján

⁵ Területi-statisztikai kistérségek. i. m. 52.

legnagyobb arányú eltartottakat, az öregedési indexet pedig Bugyi vezeti, Alsónémedi ebben a második helyen áll.

Az iskolai végzettség tekintetében⁶ az alábbi adatok jellemzik a kistérség településeit.

	Legalább 8 osztályt végzett	középiskolai érettségizett	dipolomás
Alsónémedi	90,8	28,0	5,8
Bugyi	84,8	23,1	5,0
Felsőpakony	92,1	29,8	6,7
Gyál	90,7	29,3	5,9
Ócsa	87,8	29,0	6,5

A kistérségben a legalább 8 osztályt végzettek körében Alsónémedi a második helyen áll, az érettségizettek esetében viszont csak a hatodik, s a diplomások arányában is csak Bugyit előzi meg.

---

⁶ i. m. 57.

TÖRTÉNETI ELŐZMÉNYEK

Alsónémedi a Délkelet-pesti agglomeráció települése. Mindig zárt, jómódú községnek számított, ahol még a mai napig él az a tradicionális kép, hogy egy „gyökeres, nyakas, kálomista-pápista falu, amelyik belülről megvívta az egyházi villongásokat⁷, de össze tudott tartani, ha kellett”. Lakói jómódú, szorgalmas, büszke, nagy munkabírású emberek, akik kemény tartásukkal szereztek tekintélyt környezetük számára. Ez a jórészt protestáns etikán alapuló image mára erősen átalakult és megkopott, inkább emlékkép, mint valóság, a ’70-es években kezdődő modernizációig azonban meghatározta a település közéleti jellegét, lakóinak identitását. Fennmaradása annak köszönhető, hogy tovább élt az önálló mezőgazdasági gazdálkodás, az ’50-es években a helyiek (főleg a módosabb reformátusok) ellenállása miatt nem alakult szövetkezet. Az akkori hatalom elnézte a renitenciát, mivel a némediek közvetlenül részt vállaltak a főváros élelmiszerellátásában. Pest környéki településekre jellemző bevándorlás kis mértékű volt Némedin, ebben az is szerepet játszott, hogy a vasút a helyiek vétója miatt elkerülte a falut.

Ezek a körülmények egy olyan status quo-t biztosítottak, amely konzerválta a hagyományos értékeket és mentalitást. A külső hatások azonban elérték Alsónémedit is és változott az életvitel, a mentalitás. ’70-es években a faluban megnőtt az iparban dolgozók száma, akik nem a módosabb rétegből választódtak ki. A második gazdaság fejlődésével azonban továbbélt a mezőgazdasági foglalkozás, a hivatalos munkahelyek az otthon végzett munkához képest pihenőhelyekké váltak. De a leginkább konzervatív réteg, az önálló gazdálkodók munkája, életmódja, a földhöz való kapcsolata, értékrendje is fokozatosan átalakult, a mai már nem is hasonlít a ’60-as évekéhez.. Az életforma változást így idézte fel egy odatelepült értelmiségi:

„Élt a szomszédban egy házaspár. Hajnalban kimentek a földre, lóval, ekével elvégezték a munkájukat. Közben a szekér vagy a diófa árnyékában, a föld végében leültek, megették a reggelit, délben az ebédet, este pedig hazajöttek és másnap kezdték előlről Ma egy földműves fiatalember, miután megjött a piacról a márkás autójával, beugrik a piros traktorjába és

---

⁷ A vallási villongások, amelyek a település kettős szerkezetét alakították ki az ellenreformáció idejére vezethetők vissza. A református népességű Alsónémedit 1719-ben a váci püspök megrpóbálta erőszakkal katolizálni. A templomot elfoglalta, a prédikátort elűzte, a község előljáróit a váci börtönbe vetette. Az istentisztelet 60 évig szünetelt, a hívek Ócsára jártak templomba. Többen elköltöztek vagy áttértek a katolikus hitre. A katolikusok száma a betelepülőkkel tovább gyarapodott. A reformátusok inkább telkes jobbágyok, a katolikusok inkább zsellérek voltak. Erre a vallási szegregációra épült rá a falu település és társadalomszerkezete is, amely évszázadokon át megosztotta a falut. 1961-ben külön térséget alakítottak az alszegei reformátusok és a főszegei katolikusok.

kiszalad a földre. Dolgozik egy órát, aztán visszaszalad, intézi a soron következő dolgát, beül egy másik autóba vagy hazaszól mobilon az asszonynak, hogy éhes...Ez teljesen másfajta szemlélet kíván, látszik a hatása is. Az előző generációknak sokkal szorosabb kapcsolata volt a természettel, a földdel, a munkával, mint ma, amikor már a föld csak a termelés helye, eszköze.”

A multik elterjedésével egyre inkább kiszorult a mezőgazdasági foglalkozás. Az elbocsátott bejáró munkások egy részének és a fiatalabbaknak a környék logisztikai központjai, telephelyei biztosítottak és biztosítanak munkát, de még ma is a mezőgazdaságból él a lakosság egynegyede. A szolgáltatásban, kereskedelemben viszont annyian dolgoznak, mint az iparban és a mezőgazdaságban összesen.

A foglalkozásszerkezet változásával az egyéni életekben is más orientációk válnak fontossá. Az emberi kapcsolatok helyét a fogyasztási javak megszerzésért folytatott hajszá foglalta el, az emberek befelé fordulóbbá váltak, a régi faluközösség felbomlásával megváltozott a mentalitás is. A változásokról így számolt be egy idősebb lakos:

„A régi parasztházak előtt kispadok sorakoztak, ahol az öregasszonyok megbeszélték a szomszédság életét, az eseményeket. Sokan azt mondták, hogy a sok pletykás öregasszony megint kint ül, de amikor egyikük két napig nem ült ki, mindenki megnézte mi van vele. Ma már nincsenek kispadok, és azt hiszem az egymásért való aggodás és odafigyelés sincs már annyira jelen.”

A gyarapodásvágy, az anyagi szemlélet mindig jellemző volt a településre, ennek a rendszerváltozás újabb lendületet adott. A pénzszerzésre, kizárólag az egyéni boldogulásra koncentrááló magatartás többek között a helyi ügyek és érdekek iránti közönyben is megnyilvánult. A tősgyökeresek között sokan vannak olyanok is, akik céljaikban, életvitelükben, erkölcsi elvárásaikban lokálpatriótának tartják magukat, de a mindennapos gyakorlatban, az új lehetőségek csábításában a községért érzett felelős magatartást felülírja az egyéni érdek. Szélsőséges példája ennek a romániai romák lakhatásának körülményei és alkalmazásuk módja, amely a jelenlegi állapotában a közbiztonság romlásával jár. Erről a későbbiekben részletesen is beszélünk.

Az utóbbi évtizedekben sokan (a népesség 1990-hez képest 2004-ig 250 fővel bővült⁸) költöztek Alsónémedire, Budapestről, más városokból és falvakból is. Bizonyára Némedi történetéből is következik –bár többé-kevésbé minden hagyományaiban is élő településre jellemző, fenntartással fogadni az újonnan érkezőket – hogy a falu nehezen fogadja be az

---

⁸ Tervezési és statisztikai kistérségek Pest megyében. 2005. KSH

odatelepülőket. Egy, a családi kapcsolatai révén némedi kötődésű betelepülő véleménye szerint:

„Alsónémedi sokkal zártabb még mindig, nem túl sok a betelepülő. Az őslakosok nehezen fogadják el az újakat. Még ma is „gyűttmentnek” számítanak a némedi gyökerek nélkül ideköltözők. Az itt élők dolgoznak, szorgalmasak, igyekeznek megteremteni családjuk biztonságát. Sokat tesznek saját portájuk biztonságáért, de a közterület tisztaságával már kevésbé törődnek. Nagyon nehéz a település életébe bevinni őket, Szinte lehetetlen olyan kulturális programot szervezni, ami felkeltené sok ember érdeklődését.”

A személyes kapcsolat és érdek természetesen megkönnyíti az elfogadást. A tősgyökeres lakosok alig fele fogadja el, hogy a munkahellyel szakképzettséggel rendelkező betelepülőkkel bővüljön a lakosság, a betelepülőknek viszont több mint kétharmada szükségesnek tartja. Az eddigi statisztikai trendek szerint, hacsak a véletlen folytán gyökeresen nem változik a helyzet, betelepülők nélkül lakosságcsökkenés, elöregedés várható.

Kérdőíves felvétel

A tősgyökeresek és betelepülők aránya az adatfelvételben

Szerettük volna tudni, hogy a tősgyökeres némediek másképp látják, ítélik meg a település problémáit, jövőjét, mint azok, akik később költöztek oda. Ezért megkérdeztük, hogy a válaszadó mióta él a településen.

Mivel a tősgyökerességre vonatkozó statisztika nem létezik, az arányok valódiságát sem tudjuk ellenőrizni. A kérdőívre válaszolók kétharmad egyharmad arányban oszlottak meg a tősgyökeresség tekintetében.

1. táblázat (N=83)

	%
Itt születtem én is és a szüleim is (legalább egyik ágon)	65,9
Itt születtem, de a szüleim máshonnan valók	2,4
Már több, mint 15 éve itt lakom	11,8
15 éven belül költöztem ide	17,6
Nem válaszolt	2,4

Az Alszeg-Felszeg elkülönülésnek a '70-es évek végétől, mióta a református-katolikus ellentétek fokozatosan enyhültek, nincs már akkora jelentősége. Az Újtelepnél más a helyzet. A megkérdezettek 29,3 %-a alszegi, 62,4 %-a felszegi, a 5,9 % pedig újtelepi. Lakóhely változtatást a válaszolók közel négyötöde nem tervez, 11%-uk viszont a településen belül szeretne lakóhelyet cserélni és 6 % kíván elköltözni Alsónémediről.

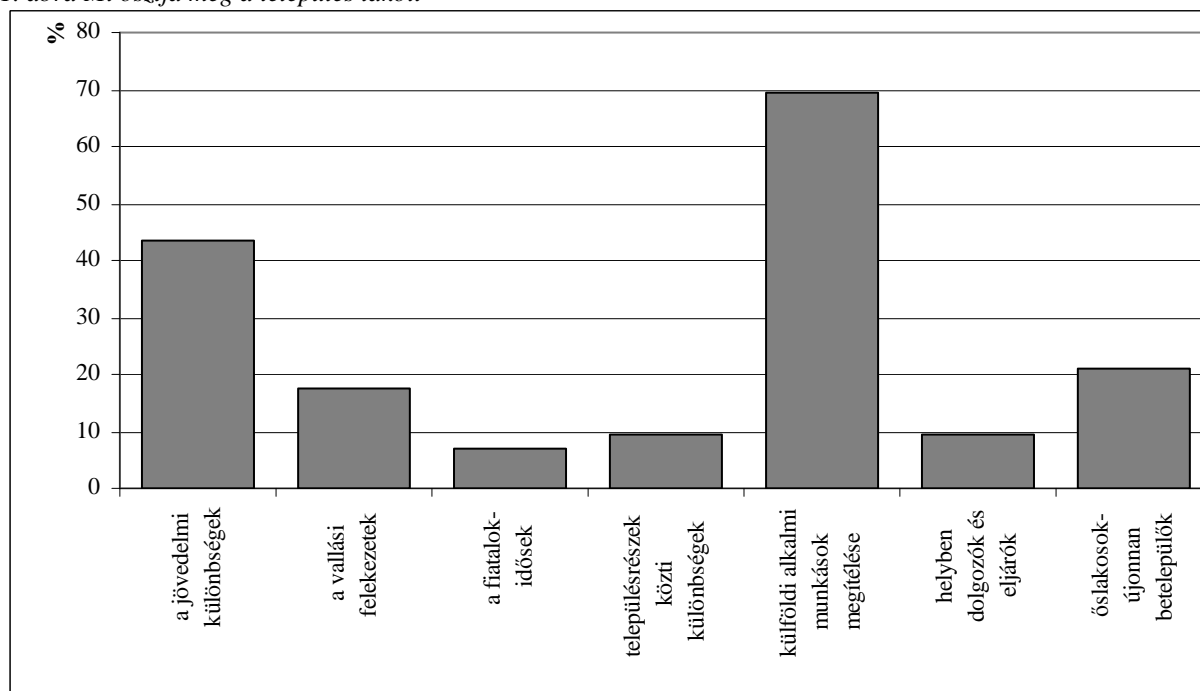
A TELEPÜLÉS MEGOSZTOTSÁGÁRÓL

A komfortérzet, a helyi viszonyokkal való elégedettség eleme a lakosok településhez való kötődésének. A település sorsáért is felelős lakosság nagyobb eséllyel fogadja a külső kihívásokat, képes lesz a negatív hatások kivédésére. A konszenzus hiánya viszont megnehezíti és egyben ellehetetleníti a helyi társadalom összefogását. Ebben az esetben nem alakul ki helyi identitás, melynek hiánya a falu hanyatlásához vezethet.

Egy település sok tekintetben lehet megosztott, ami természetes állapota még a kisebb közösségeknek is. Problémát akkor okoz, ha megosztottság ellenséges érzésekkel párosul, ha hiányzik a tolerancia, az elfogadás, amely nélkül nehéz megegyezni közös ügyekben. Nyilvánvaló, hogy minél nagyobb a megosztottság, annál nehezebb megtalálni a közös nevezőt.

1. **Mi osztja meg a település lakóit?** Az alábbi grafikonon bemutatjuk, mit tartanak nagyon megosztónak a településen a válaszolók.

1. ábra Mi osztja meg a település lakóit

A falu legnagyobb problémája a külföldi, vagyis a **román roma vendégmunkások jelenlétének megítélése** (69,4%), csaknem 70-30 százalékban nagyon megosztja a véleményeket. Ez az arány bizonyára nem fedi a romániai vendégmunkások jelenlétében érdekelt lakosokat, akik a szállásadókból és az alacsony bért fizető munkaadóikból állnak. Ők kevesebben vannak a lakosság 30 százalékánál, de a helyzet súlyosságára és a falu lakóinak megosztottságára ebben az egymással szembeni ellenérdekltségben ez az arány is

határozottan felhívja a figyelmet. Azzal a kérdőívben szereplő állítással, hogy: nem baj, hogy a külföldi alkalmi munkások itt vannak, mert elvégzik mindazt, amelyet a helybéliek már nem győznek, a válaszolók 11,8 százaléka értett egyet.

Más jellegű megosztottság a **jövedelmi különbségekből** (43,5%) adódó. Van ennek Némediben a falu történetéhez kapcsolódó gyökere is, amely talán még a '70-es években is jelen volt, nevezetesen, hogy a szegényebb katolikusok úgy érezték, hogy a gazdagabb reformátusok lenézik őket. Ma már – úgy látjuk – a jövedelmi különbségből eredő problémák Alsónémedin is elsősorban a rendszerváltozáshoz kötődnek. A kevésbé tehetős magyar népesség többsége nem szereti a gazdagokat. Azért, mert úgy látják, hogy érdemtelenül gazdagodtak meg, hisz dolgoztak és dolgoznak ők is, vagy azért, mert amíg sok a szegény úgy gondolják tisztességtelen gazdagnak lenni, vagy azért, mert ők nem gazdagok, vagy azért, mert úgy érzik a gazdagok nagyképűek és lenézik őket és sorolhatnánk az indoklásokat. A nők és a betelepülők érzékenyebbek a jövedelmi különbségekre, arányosan is többen jelölték a nagyon megosztják válaszalternatívát, mint a férfiak és a tősgyökeres némediek.

Az **öslakosok és a betelepülők** (21,2%) közötti megosztottságot a megkérdezettek több mint egyötöde tartja jelentősnek. Nagy gondot (16,5%)nem jelent⁹ az adatfelvétel szerint, de létezik. Az újonnan betelepülők nagy része úgy véli, hogy Némedi nem befogadó-elfogadó közösség. Kívülállónak elsősorban azok a betelepülők érzik magukat, akik nem szereplői a falu közéletének, („*a visszaköszönést itt ki kell érdemelni*”) de a befogadottak részéről is van kritika az elismerés mellett („*a némediek sokszor, amit adnak a kezükkel, kétszeresen elveszik a szájukkal*”) A férfiak szerint nagyobb a öslakosok és a betelepülők közötti megosztottság, mint a nők szerint. A betelepülők iránti bizalmatlanság a válaszolók szerint az idősekre (59%) a legjellemzőbb, ez a fiataloknak alig egynegyedét a középkorúaknak pedig 45 százalékát jellemzi a válaszolók véleménye szerint.¹⁰

A **vallási szegregáció** (17,6%) az 1970-es '80-as évektől, a település modernizációjával egyre inkább enyhült, ma már nagy problémát nem jelent a vegyes házasság sem, de azért nem teljesen mindegy. A hitélet gyakorlásában viszont a mai napig élnek a településre jellemző hagyományok pl. a református istentiszteleten külön ülnek a férfiak és a nők,¹¹ . A katolikusoknál - a fiatal kántor jóvoltából- nemrég szerveződött újjá a 80 éve alakult templomi kórus. Itt említeném meg, hogy a némediek a némedieket vallásosabbnak tartják, mint más települések lakóit, ezt mutatják a felvétel adatai is. A

⁹ Információ egy másik kérdésből, amelyben a gondokat rangsorolták.

¹⁰ Információ szintén egy másik. kérdésből: melyik korosztályokra jellemzők a felsoroltak?

¹¹ Interjú. Alsónémedi.2008

„Vallásos vagyok az egyház tanítását követem" válaszlehetőség Alsónémedin 31,6%, országos községi átlagban viszont 19,7%¹².

Ennél bizonyára sokkal kevesebb a ténylegesen vallásos Némedin is. A „vallásos vagyok a magam módján” válaszlehetőségben viszont az országos községi átlag javára billen a mérleg, ahol a megkérdezettek 60,6%-a vallotta ezt önmagára jellemző állításnak, a némediek 53,2 százalékaival szemben. Ez a trendfordulat megerősíti azt a vélekedést, mely szerint a vallásosság inkább része a szokások tiszteletének, a külvilág felé mutatott erkölcsiségnek, a konzervativizmus demonstratív vállalásának, mint a hitéleti elmélyültségnek.

A nők valamivel vallásosabbak, mint a férfiak, viszont a vallást, mint megosztó tényezőt a férfiak jelölték gyakrabban.

Elgondolkodtató, hogy a **településrészek közötti megosztottságot** (9,4%) a nők egyötöde választotta, a férfiak közül senki. A nem tősgyökeres lakosok közül többen vélték úgy – a nőkhöz hasonlóan – hogy bizony a településrészek nagyon megosztják a falu lakosságát, miközben a tősgyökeres némedi férfiak közül senki sem vélekedett így.

Évtizedekkel ezelőtt feltehetően sokkal nagyobb lehetett a **bejárók és a helyben dolgozók közötti különbség (9,4%)** érzékelése, mint ma. Ma már ennek azért nincs jelentősége, mert változott a falu foglalkozásszerkezete, a külső körülmények is változtak, mobillá vált a struktúra a munkalehetőség, a közlekedés etc.

A generációs különbségeket, mint a falut megosztó tényezőt, **fiatalok-idősek (7,1%)** között nem tartják jelentősnek.

Generációs különbség azonban van értékrendben, életvezetésben, irányultságban idősek és a fiatalok között, a szűkebb tágabb családon belül, ezt a beszélgetések során spontánul is szóba hozták. Talán tipikusnak is mondható, hogy a nagyszülőkorúak a nevelést hibáztatják: „*a szülők gyakran elrontják a gyerekeket, féltik a munkától, nehogy a körmük alá menjen a piszok*” Egy, a szülők korosztályához tartozó interjúalany a tágabb környezetben talált magyarázatot arra, amit hiányol a fiatalokban: „*Minél idősebbek az emberek, annál komolyabban veszik a kötelességüket, több bennük a morál. Ez sokkal inkább hiányzik a fiatalokból, mert azt látják, hogy következmények nélkül lehet csinálni dolgokat.*” A fiatalok életstílus változásával más megoldások születnek ugyanarra a helyzetre:

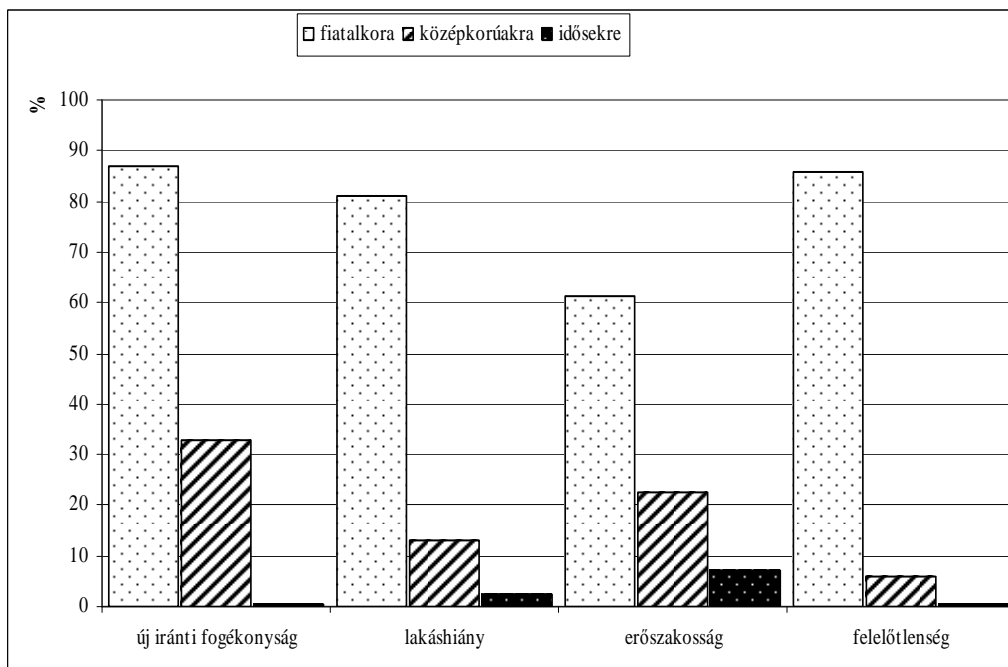
---

¹² TÁRKI OMNIBUSZ 2006/5 Életminőség vizsgálat:

„Ma még a középkorúak többsége gondozza Némedin idős, rászoruló szüleit. De ugyanezen középkorú szülők már nem számítanak arra, hogy majd őket gondozzák a gyerekeik, ha egyszer rászorulnak, más megoldásokban gondolkodnak.”

Fontosnak tartottuk, hogy tájékozódjunk arról, hogy mit tartanak leginkább jellemzőnek a válaszadók a különböző korosztályokról. Ezért az egyik kérdéscsoportban tulajdonságokat, szokásokat, hozzáállásokat soroltunk fel: szorgalom, új iránti fogékonyság, önteltség, gőgösség, segítőkészség, pénztelenség, barátságosság, lakáshiány, együttműködés, kiábrándultság, erőszakosság, hagyománytisztelet, alkoholizmus, haszonelvűség, felelőtlenség, a betelepülők iránti ellenszenv, külföldi alkalmi munkások iránti ellenszenv, közönyösség. A grafikonokon a legjellemzőbbeket emeltük ki egy-egy korosztálynál. Az összehasonlíthatóság miatt a kiemelt korosztály mellett feltüntettük a két másik korosztályt is.

2.ábra Milyen tulajdonságok jellemzik leginkább a fiatalokat?

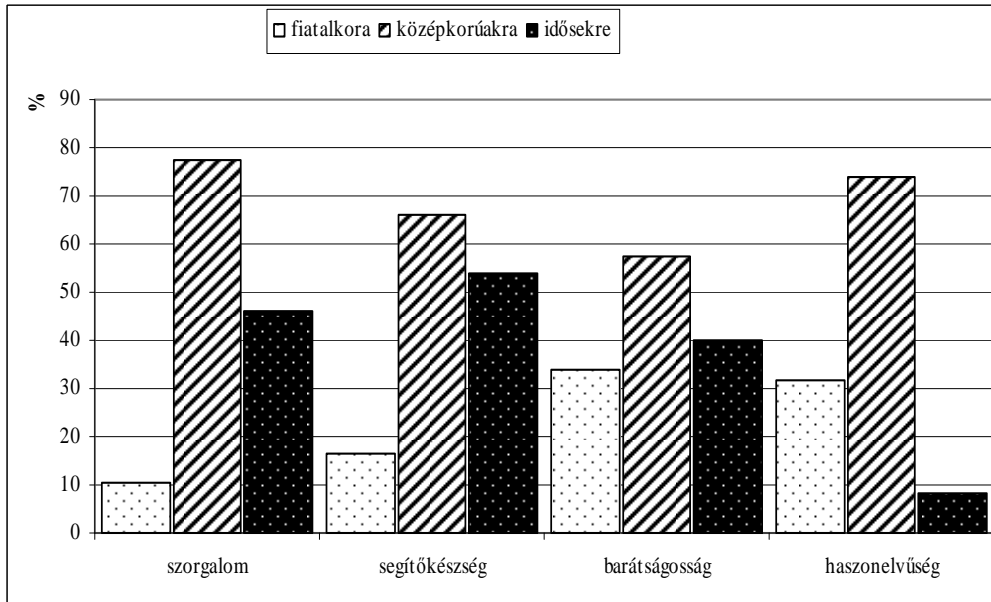

A kialakult sorrend adódhat a fiatalokból is (új iránti fogékonyság), de adódhat a korszelleméből is (erőszakosság), az igények és a lehetőségek közötti távolságból is (lakáshiány) és a nevelésből (felelőtlenség), amely feltehetően a késői felnőtté válás következménye.

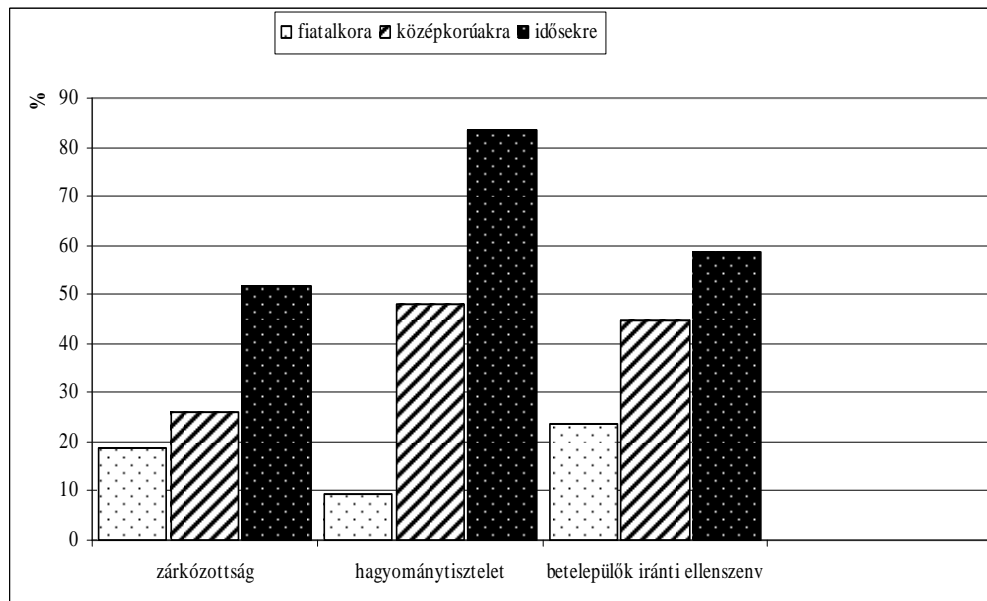
A következő grafikonon a középkorúakra jellemző tulajdonságokat emeltük ki.

3. ábra Milyen tulajdonságok jellemzik leginkább a középkorúakat?

Az alsónémediek önképéhez mindig is hozzátartozott a szorgalom, a haszonelvűség és a segítőkészség, utóbbi elsősorban a régi faluközösséget jellemezte. Ma is mozgósíthatók közösségi akciókra: parkosításra, faültetésre –ebben a betelepülők aktívabbak– vagy a balatongyöröki református ház takarítására, rendezésére. Az idősekhez és a fiatalokhoz képest a középkorúakat tartják a legbarátságosabbaknak is.

4. ábra Milyen tulajdonságok jellemzik az időseket?

Az idősebbek életkoruknál fogva visszahúzódóbbak, hagyománytisztelőbbek és bizalmatlanabbak, főleg az idegenekkel szemben. Mivel értékrendjükben, viselkedésükben leginkább konzervatívak, nem lehet véletlen egybeesés, hogy az alsónémedieket sokan ezekkel a tulajdonságokkal is illetik. A közvélekedés lassabban változik a valóságnál.

A nők és a férfiak, őslakosok és betelepülők véleménykülönbsége a település megosztottságáról.

A nők és a férfiak valamint a tősgyökeres lakosok és a betelepülők bizonyos problémákat más hangsúlyokkal észrevételeznek.

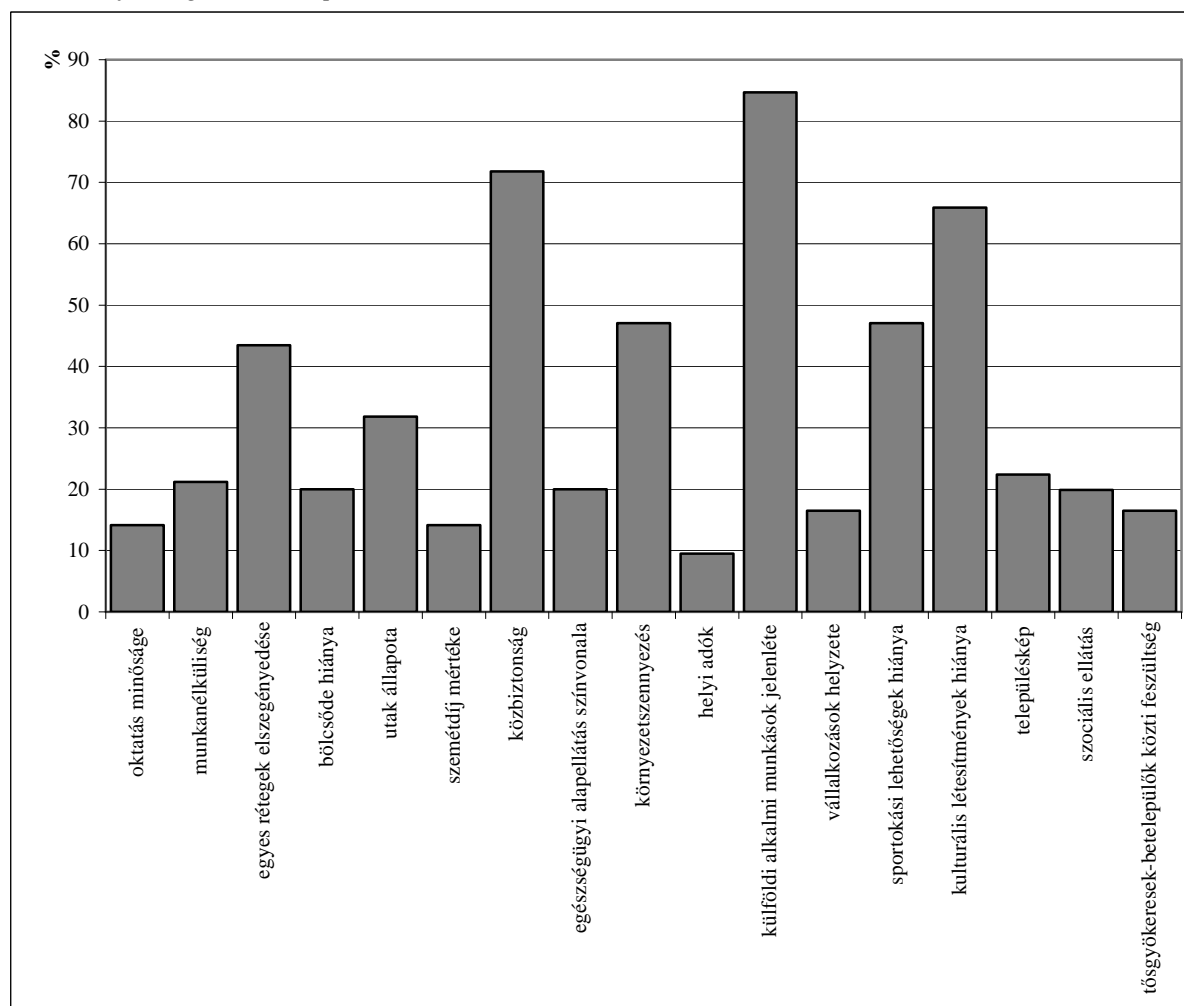
- A nők szerint a jövedelmi különbségek és a településrészek közötti különbségek megosztóbbak, mint ahogyan azt a férfiak látják.
- Férfiak szerint az újonnan betelepülők - tősgyökeres lakosok és a vallási felekezetek (ez kevésbé) közötti különbségek megosztóbbak, mint ahogyan azt a nők és a betelepülők gondolják.
- A betelepülők – a nőkhöz hasonlóan vélekednek – megosztóbbnak tartják a jövedelmi különbségeket és a településrészek közötti különbségeket, mint a tősgyökeres némediek.

A betelepülők között a kérdőíves mintában kevesebb a nő szerepel, mint férfi. Ezt azért jegyzem meg, mert a betelepülők véleménye nem azért hasonlít a nőkére, mert közöttük több a nő. Ellenkezőleg. A nők és a betelepülők véleményéből az is következik, hogy pl. az Újtelepre költöző új lakos nehezebben integrálódik a településhez (ellenpélda azért van!), mint az az új lakos, aki a régi falurészbe költözik.

GONDOK ÉS HIÁNYOK

Egy másik kérdéscsoportban azt kérdeztük meg, mi jelent leginkább gondot a településen. Ebben 17 dolgot soroltunk fel, amelyből 6-ot lehetett választani. A százalékok itt a felsoroltak választási arányát mutatják.

5. ábra Mi jelent gondot a településen?

A grafikont gondok, hiányok alakították ki, a kérdések negatív skálából álltak. A 20 százalék alatt választottak kevésbé tekinthetők problematikusnak. A gondokról, hiányokról a nyitott kérdésekben is tettek említést a válaszolók. A későbbikben ezekről is beszámolunk.¹³

¹³ Más százalékban jelenítik meg ugyanazt a problémát a zárt és nyitott kérdésekre adott válaszok. A zárt kérdéseknél találva van a probléma a nyitott kérdések a válaszadók asszociációi szerint fogalmazódnak.

Gondok és hiányok nagyságának sorrendje

Román alkalmi munkások jelenléte, közbiztonság szórakozási és kulturális létesítmények hiánya, sportolási lehetőségek hiánya, környezetszennyezés, egyes rétegek elszegényedése, utak állapota, munkanélküliség, bölcsőde hiány, az orvosi ellátás, oktatás minősége, szociális ellátás, szemétdíj mértéke, helyi adók.

A romániai roma alkalmi munkások jelenlétét 84,7%-ban minősítették gondnak a településen! A helyzet kialakulását így foglalta össze egy interjúalany:

„Korábban inkább erdélyi magyarok jöttek. Egy asztalnál étkeztek a munkaadóikkal, megvolt a szállásuk, bérük. A gond akkor kezdődött, amikor a gazdák csak munkát adtak, azzal már nem nyűglődtek, hogy szállást is adjanak. Mások szállást adtak, embertelen körülmények között, sokszor komfortnélküli házakban, amit megörököltek vagy nem használtak. Emberhez méltatlan körülmények között tartják őket. Ez könnyű kereseti lehetőség, munka nélkül és ezzel valami irtózatosságot kezdődött el.”

Részlet egy másik interjúból: *„A vendégmunkások állítólag naponta 3500 Ft-ot keresnek, ebédet sem mindig kapnak. Azt a munkát végzik el, amire a helyiek már nem hajlandók. Van egy olyan mentalitás, hogy magyar ember nem megy el napszámba bizonyos gazdákhoz.¹⁴ Van kocsmá, ahova csak ők járnak, oda némedi ember be nem teszi a lábát, különben is félnek. A régi cukrászda is kocsmává vált, este szól a mulató kemény. Játszanak a nyerőgépeken sok pénzt elszórnak. Ahol van egy lerobbantabb ház, a faluban ott megjelennek.*

Mióta a román gazdaság fejlődésnek indult az értelmes, képzett munkaerő nyugatra ment vagy már otthon is keres annyit, hogy nem szükséges elmenniük. Ma már nem erdélyi magyarok jönnek, hanem romániai cigányok, akik a családjukat, rokonaikat is idehozzák. Szezonban állítólag 1500 vendégmunkás is tartózkodik Némedin, busszal jönnek értük, más településekre is viszik őket hajnalonként és este hozzák vissza őket, egy zöldségsomagoló üzem is alkalmazza időnként a vendégmunkásokat.

” *Moszkva térré váltunk*” jegyezte meg keserűen egy némedi lakos.

A nyolcadik osztályos tanulók körében végzett felmérésben arra a kérdésre, hogy mi zavar téged Alsónémedin, a 13-14 éves gyerekek mintegy fele azt válaszolta, különböző

---

¹⁴ A kijelentés eredetéhez: „itt nem kell félnek a munkanélküliségtől, majd mi visszakapjuk a földeket és adunk nektek munkát”- mondták a '90-es évek elején a kárpótlásnál a nagygazdák a bejáróknak, akik közül sokan a munkahelyek megszűntével, munkanélküliek, rokkant nyugdíjasok lettek. Forrás: Szőgyi: Hát itt a demokrácia, ez köllött”. A sértett fél falu. Önkormányzati választások 1990. Szerk. Böhm-Szoboszlai. MTA PTI.1992.

megfogalmazásokban, hogy a román vendégmunkások, amelyet valószínűleg az otthon hallottak befolyásoltak. De idéznék egy másik nézőpontból átértett véleményt is a tanulók válaszaiból:

„Engem a közösség zavar itt, szeretném, ha jobb lenne és ha befogadnának. Az osztályban félvérenek hívnak, mikor nem vagyok az, csak a szüleim Erdélyből jöttek.”

A megkérdezettek a **közbiztonság romlását 71,8%-ban választották**, mint gondot. Az interjúk során többen is az idénymunkások jelenlétével hozták összefüggésbe. Ezt az összefüggést a egy másik kérdéssel is kontroláltuk. Azzal az állítással, miszerint a „külföldi alakalmi munkások nem veszélyeztetik a közbiztonságot” a válaszadók mindössze 3,5% értett egyet, többen panaszkodtak betörésekre, autófeltörésre és arra, hogy este nem biztonságos sétálgatni. Az iskoláskorúaknál viszont a félelem, a biztonság hiánya csak néhány (5) válaszban szerepelt.

A válaszolók kétharmada jelölte gondnak a **szórakozási és kulturális lehetőségek hiányát(65,9%)**. A szórakozás, kulturális lehetőségek iránti igény mindenképpen kifejezi a hétköznapokból való kiszakadás vágyát, igényt valamilyen közösségre, élményre, annak ellenére, hogy a világgal való kapcsolatot ma egyre gyakrabban a technikai eszközökön keresztül éljük meg.

Ez nemcsak Némedi problémája, változott a világ, nehéz kiszakadni a mindennapok sokszor fárasztó, monoton ritmusából *„A baráti kapcsolatok is meglazultak. Korábban csak úgy átmentünk a barátainkhoz este néhány órára és ez természetes volt. Ma már határidőket kell hosszú idővel előre egyeztetni. Próbálkozunk, de ez a régi „spontán összejövünk” az megszűnt. Pedig borzasztóan kellene, hogy ne idegenedjünk el, és ne a televízió előtt bambulva teljenek el az esték.”*

A közös szórakozási lehetőség elsősorban a fiataloknak hiányzik, mivel általában közvetlenebbek, nyitottabbak egymással és összekötő kapocs is van, egy faluban nőttek fel. De a helyi fiatalok rétegzettek itt is, ami leginkább a kulturális különbségekben mutatkozik meg. Ezt az a körülmény is erősíti, hogy a ma nem igen vannak az ifjúsági szervezetek. Valószínűleg ez is az oka a próbálkozások kudarcának:

„Szórakozási lehetőség nem nagyon van Némedin, inkább kocsma meg játékgépek, billiárd. Van egy új pizzeria, ott sokféle szolgáltatásról lehet hallani. Régebben volt egy ifjúsági klub, pénz is volt rá, tagsági kártyával, belépővel lehetett bemenni, de egyre vegyesebb társaság jött össze. Igényes programok helyett buli lett, diszkó sok alkohollal. Gyakran nagyobb károkat okoztak a résztvevők. A művelődési ház is hasonló helyzetbe került, ahol kialakult a versengés egy pesti fiú és a helyi szervező között.”

A nyitott kérdéseknél nem csak a felnőtt, hanem az iskolás gyerekek körében gyakori volt a diszko és bevásárlóközpont említése, több gyerek számára ez jelenti a szórakozást.

Azok, akik szórakozási és kulturális programok alatt értékközvetítést értettek, arról számoltak be, hogy ezeket a programokat, általában érdektelenség kíséri. Jó, ha 8-10 ember megjelenik egy-egy színvonalas előadáson, „A '60-as '70-es években még egy-egy TIT előadásra 20-30 embert össze lehetett hozni.” emlékezett vissza egy idősebb értelmiségi lakos. A kulturális és a közösség igények kielégítése nem kívülről irányított hajtóerő, mint a pénzszerzés és a fogyasztás „legfeljebb” belső igények motiválják, amelyek megvalósulását a kényelem gyakran akadályozza.

A sportolási lehetőségek hiánya (47,1%), mint gond, elsők között szerepel a listán. A fejlődését az infrastrukturális ellátottság után abban látják biztosítva a válaszolók, hogy legyen mód a szabadidő kulturált eltöltésére, és ebben kiemelt szerepet tulajdonítanak a sportnak. Arra a kérdésre, hogy kiknek van leginkább esélye arra, hogy a fiatalokat megnyerje és szervezetbe tömörítse, a válaszolók több mint kétharmada a sportot tartotta a legalkalmasabbnak a felsorolt lehetőségekből.

2. táblázat (N=81)

	%
Az ifjúsági szervezeteknek, például a cserkészeteknek	36,4
A helyi egyházi közösségeknek	47,0
Az iskoláknak, sporttal versenyekkel	67,1
Az iskoláknak művészeti szakkörökkel, előadásokkal	37,1
A radikális politikai szervezeteknek	5,9

A sport fontosságáról az interjúkban is beszéltek:

„A fiatalokat fontos lenne lekötni valamivel, ezért a sportot kellene fejleszteni. Van egy-két megszállott, aki lovagoltatással foglalkozik, erre lehet, hogy nagyobb igény is lenne, mert divatba jött a lovaglás. Van egy tó, ahová a '90-es évek végén egy erdei sportlétesítményt terveztek. Teniszpálya is kellene.”

Idézet egy másik interjúalanytól, aki a sport közösségformáló hatásáról beszélt:

„Olyan programok lennének jók, ahol a fiatalok valamilyen tevékenység keretén belül összejönnek. Ilyenek lehetnének a különböző sportok és a tánc is. Volt szerencsém Amerikában járni, ahol azt láttam, hogy rengeteg különböző egyház működik, ezek összetartják az embereket, tennivalót adnak nekik.”

A községben van egy focicsapat is, de ott állítólag nagyon durva a játéktípus. A sportcsarnok megépülése, jó szervezéssel bizonyára új szint vihet a helyi közéletbe.

A környezetszennyezés gondját is 47,1%-a jelölte. A környezeti értékek megbecsülésére fogékony Alsónémedi. A '90-es években ellenezték az akkumulátor feldolgozó létesítését, a szennyvíziszap elhelyezését, az országban elterjedő illegális személtlerakó helyek is aggodalmat váltanak ki. Van képviselője egy környezetvédő civil szervezetnek a Hulladék Munkakövetségnek Alsónémedin, egy aktív betelepülő hölgy személyében, neki köszönhetően működik a szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos magatartás és a környezettel szembeni igényesség jellemzi az iskoláskorúakat is, amelyben szerepe lehet az oktatásnak. A gyerekek több mint egyharmada szabadon fogalmazott válaszaikban a szemetet, a tisztaság hiányát említette leginkább zavaró tényezőként.

A válaszadók **43,5 százaléka gondolta úgy, hogy gondot jelenthet a településen egyes rétegek elszegényedése.** A rendszerváltozás negatív hozadékaként említhető a létbizonytalanság, amely sokak számára jellemző életérzéssé vált, bizonytalaná váltak a munkahelyek. Bár Alsónémedin minimális a munkanélküliség, 3 százalék körüli, egyébként is jómódú településnek számít. De még az anyagi biztonságban élők között is sokan bizonytalanok abban, hogy meg tudják-e tartani a jövőben a jelen életszínvonalukat. Az elszegényedéstől való félelem nem mindig valóságos, relatív és irracionális is lehet, elszegényedésként élhető meg a vágyott igények mögötti lemaradás is.

Az utak állapotát a válaszolók közel egyharmada (31,8%) sorolta a legnagyobb gondok közé a településen. Ezzel kapcsolatban egy tősgyökeres, a régi falurészben élő lakos elismeréssel szólt az újtelepiekről:

„Az Újtelepen a betelepülők összetartanak, például az aszfaltos útra ők összeadták a pénzt. Inkább irigység van feléjük, mert az őslakosok nem hajlandók a sajátjukhoz beleadni.

A településképet 22,4 százalékban választották gondnak az emberek, mert a fentieket, mint megoldandó problémákat előbbre valónak tartották. Viszont a település jövője szempontjából ugyancsak előre sorolták, ami érthető, hiszen ha valaki az otthonára, a falujára gondol általában képszerűen idézi fel, a látogatók első benyomása is egy látkép. Alsónémedi szebb lett az utóbbi évtizedben, sok részt parkosítottak, de vannak nem tetsző trendek is:

„Az építési vállalkozó vesz egy telket és arra ráépít három házat. A beállók egymásba érnek, a szomszédok nagyon közel vannak egymáshoz. De ezek is elkelnek. Valahogy szabályozni kellene, mert a zsúfoltság nagyon rossz képet nyújt.”

A tiszta környezet, hozzátartozik a rendezett faluképhez, ezt az iskoláskorúak több mint egyharmada kifogásolta. Egy felnőtt válaszoló szerint a község lakói *„sokat tesznek a portájuk rendezettségéért, de a közterület tisztaságával már kevésbé törődnek.”*

Annak ellenére, hogy Alsónémedin alacsony **a munkanélküliség a válaszolók 21 százaléka gondként jelölte**. A munkanélküliség hasonló jellegű az elszegényedés gondjához, mindkettő a létbizonytalansághoz kapcsolódik.. Alsónémedin ez nem annyira valós veszély, mint félelem. Elsősorban a nőket és a fiatalokat érinti. Az aktív népesség közel egynegyede a mezőgazdaságban dolgozik.

„A családi gazdaságot fenntartók örökítik a „birodalmat”, erre nevelik a gyerekeket. Az öröklés is gyakori oka annak, hogy a fiatalok helyben maradnak.”

Az ipari telephelyek munkát adnak a környéken. Helyi munkalehetőség a képzett és ambíciózus fiatalok számára nem nagyon van, de Budapest közelsége elvileg biztosítja a helyben maradás lehetőségét.

A bölcsőde hiánya a válaszolók egyötödének probléma, a felvételen szereplő fiatalokat érinti. A GYES GYED által juttatott illetmény általában kevesebb a fizetésnél, így nagyobb teher számukra a családfenntartás. Nem biztos, hogy törést okoz a kétéves gyermek számára a kis létszámú bölcsődei csoport. Lehet, kiegyensúlyozottabb, gazdagabb érzelmi környezet biztosított a több generáció együttélése, mint ma a gyermekével naphosszat egyedül lévő mama. Jó, hogy van a faluban kismamák számára szervezett csoport, a Babamama kör, a református lelkész szervezi, vezeti.

Az egészségügyi alapellátás színvonalát szintén 20 százalék tartotta gondnak, sokkal inkább probléma az őslakosok, mint a betelepülők számára, azon belül és általában is a nőknek okoz nagyobb problémát. Egészeben azonban - a felvétel alapján - ezzel nem elégedetlen a lakosság.

Hasonló a helyzet **az oktatás minőségével (14,1%), a szociális ellátással (12,9%), a szemétdíj mértékével (14,1%) és a helyi adókkal (9,5%)**.

Megnéztük, hogy a nők és férfiak, tősgyökeresek és betelepülők mely gondokat érzékelik jelentősebbnek. Amiről nem esik szó, ott hasonló arányban rangsoroltak.

- A nők számára nagyobb gond, mint a férfiaknak a munkanélküliség, az egészségügyi ellátás, a kulturális és szórakozási lehetőségek hiánya, és a szociális ellátás
- A férfiaknak nagyobb probléma az elszegényedés, az utak állapota, a közbiztonság és a környezetvédelem.

A tősgyökeresek és a betelepülők véleménye több dologban különbözik.

- A tősgyökeresek számára valamivel nagyobb gond a munkanélküliség, az egészségügyi ellátás, a környezetszennyezés, a román roma vendégmunkások jelenléte, a sportolási lehetőségek hiánya.

- A betelepülők szerint nagyobb probléma a bölcsőde hiánya és az utak állapota, mint a tősgyökeresek szerint.

E szerint a gondok megítélésében érzékenyebbek a tősgyökeres lakosok és a nők. A település megosztottsága tekintetében viszont a betelepülők és a nők voltak érzékenyebbek. A betelepülők érthető módon jobban érzékelik a falu megosztottságát, a településrészek közötti feszültséget. Több problémát vesznek észre a tősgyökeres lakosok, bizonyára azért, mert jobban ismerik a települést. Bizonyos dolgokhoz azonban jobban hozzászórtak (pl. az utak állapota) és az új épületek zsúfoltsága is zavaróbb a számukra, mert jobban megszokták a tágasabb tereket. Sok tekintetben más élethelyzetben is vannak az őslakosok. Valószínűleg magasabb az átlagéletkor, így pl. orvosi, szociális ellátás nagyobb probléma, mint a feltehetően fiatalabb betelepülőknek. Nekik viszont nagyobb gond a bölcsőde hiánya vagy az aszfaltozatlan belső utak.

A vizsgálatban a nők véleménye azokéval egyezik inkább, akik helyzetüknél fogva érzékenyebbek egy-egy problémára és ezért kritikusabbak.

MIBEN KÜLÖNBÖZIK ALSÓNÉMEDI A KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEKTŐL?

Kíváncsiak voltunk arra, hogyan látják, mit gondolnak ma az alsónémediek a településükről. Mit szeretnek a faluban, mi az ami nem tetszik és mire büszkék? Erre a kérdésre szabad fogalmazásban kértünk választ. A leggyakrabban előforduló válaszelemeket kiemeltük és az alábbi kategóriákba soroltuk:

3. táblázat (N=123)

	%
A településre vonatkozó megállapítások (falusias, zárt, csendes, hagyományos)	19,5
A településre vonatkozó hiányok (szórakozás, szolgáltatások, közlekedés)	26,8
A településre vonatkozó pozitív változások (parkok, környezetbarát, iskola, óvoda)	5,1
Az román roma idénymunkások említése	12,2
A mezőgazdasági foglalkozás említése	5,0
A vallásosság említése	5,7
Negatív emberi tulajdonságok (önzés, nem közösségiek, nem együttműködők)	15,4
Pozitív emberi tulajdonságok (szorgalmasak, családszerető)	5,7
Egyéb tulajdonságok (gazdagok, nagyravágyók, csak robotolnak, nem tudnak élni)	5,8
Egyéb válaszok	4,5

A válaszelemek több mint fele hiányokról, kifogásolható állapotokról, kifogásolható emberi tulajdonságokról szól, ezek gyakran sűrűsödnek egy-egy válaszban is. A településre vonatkozó hiányok a leggyakoribbak, de sokan említettek negatív tulajdonságokat, attitűdöket

és a romániai romák jelenlétét. A pozitív jelzőkre sokkal kevésbé asszociáltak. Idézünk néhány választ, amelyek a fenti besorolásokat illusztrálják.

„Itt a legrosszabb a közlekedés. Nincs szórakozási lehetőség, nincsenek üzletek, szolgáltatások, például cipész, tv-szerelő.”

„Régi hagyomány a mindenáron való gyarapodás elve. Hiányzik a közösségi élet, jellemző a bezárkózottság a munka irányába. A gazdálkodókat nem érdekli semmi, csak a pénz. Az értelmiség is alszik, nem húzzák előre a falu népét.”

„Hiányoznak a fiatalok kultúrált szórakozási lehetőségei, a fejlődés üteme lassú és hiányzik a lakosság igényeinek figyelembevétele. Különbözik még a külföldi (román cigány) alkalmi munkások jelenlétében, akik nem mindig dolgoznak.”

„Jó a faluközösség és jobb a közlekedés Budapest-Alsónémedi irányába. Jól kihasználták a parkok elrendezését és jobb a környezetbarát politika (pl. az újrahasznosítás)”

„A gyökereikhez igen ragaszkodó emberek lakják, a nehézségek ellenére maradnak. Főleg mezőgazdaságból élnek. Egy személyben gazdasági vezetők, menedzserek, logisztikusok, növénytermesztők, fizikai munkások, gépkezelők. Még a bejárók is kertgazdálkodást folytatnak. Ragaszkodnak a helybéli óvónőkhöz, tanítókhöz. Erős istenhitű emberek.”

„Szorgalmasak, nagyravágyóak, nagyon zárkózottak, szeretik önmagukat, de nem tudnak élni, csak robotolnak.”

„Csendes nyugodt, ám egyre inkább kezd alvó településsé válni. Sajnos a szándékos elszigeteltségét nagyon nehéz helyrehozni, de a főváros közelsége miatt ez talán megoldódik.”

„Zártabb közösség, konzervatív értékekkel, hagyománytisztelettel. Sajnos az utóbbi időben a fellazulás folyamata érzékelhető,”

A válaszok –mint a bemutatott példákból is látható - gyakran egymásnak ellentmondóak, bár többségben vannak a negatív minősítések. Leggyakoribbak a településre vonatkozó hiányok(26,8%), de sokkal több a kifogásolt tulajdonság attitűd is(15,4%), mint az elismerő(5,7%).

A betelepülők válaszaiban csaknem kétszer annyi negatív emberi tulajdonság szerepelt, mint a tősgyökeresekében. A tősgyökeresek viszont a romániai romákat sokkal gyakrabban említettek, válaszaikban zártság említése érezhetően értéként szerepelt, új lakosok számára ez inkább visszahúzó erőként értelmezett tulajdonság.

MIT JELENT A FEJLŐDÉS A TELEPÜLÉSEN?

Az infrastrukturális fejlesztések, beruházások mellett jelentős erőt, motivációt képviselhet a település fejlődése szempontjából a helyi társadalom integráltsága, lakóinak együttműködési készsége, aktív részvétele a saját és a falu sorsának alakulásában. Rövid távon ütközhet az egyéni érdek és a település érdeke. Ha egy településen, a befelé fordulás (zárttság) helyett a nyitottság működik, – Bibó szavaival a „kisebb közösségekben a szabad közélet iskolája” – a közös nevezőre hozott értékek meggyőzőbbek lehetnek a szankcióknál.

De hogyan értelmezik a fejlődést? Mit jelent a fejlődés egy településen? Erre szabadon megfogalmazott választ kértünk a felvétel résztvevőitől.

A válaszok az előbeszéd színességével, erejével plasztikus képet adnak a lakosság elképzeléseiről, igényeiről, amelyeket a mellékletben közlünk. Az egyes válaszelemeket kiemeltük hogy a tartalmi szempontból is tipizálhatók legyenek a szövegek. Mit jelent a fejlődés egy településen?

4. táblázat (N=164)

válaszelemek	%
Infrastrukturális fejlesztések	20,1
A szabadidő kulturált eltöltése, sport	14,0
Munkahely, anyagi biztonság	12,8
Emberi kapcsolatok, humán értékek fejlődése	12,2
Az ellátó rendszerek fejlődése	12,2
Épített környezet szépülése, környezetvédelem	9,7
Jó közbiztonság, a törvényesség betartása	6,9
A fiatalok helyben tartása	5,9
Népességnövekedés	3,8
Hagyományörzés	2,8

A válaszokat a sokoldalú megközelítés jellemezte, leggyakrabban az infrastruktúrához kapcsolódó dolgokat említették, elsősorban a közlekedést, az úthálózat javítást, az üzletek, a közszolgálati intézmények bővítését. A környezeti értékek védelme, a településkép is gyakran szerepelt a válaszokban. A fejlődés fontos részének tartották a szabadidő eltöltésének kulturált lehetőségét és a munkahelyek és a megélhetés a pénz biztonságát. Egy ezzel kapcsolatos véleményt kiemelnék, mert őszintén vállalta azt az ideát, amely sokak életvitelének, életcéljának legfőbb mozgatóereje:

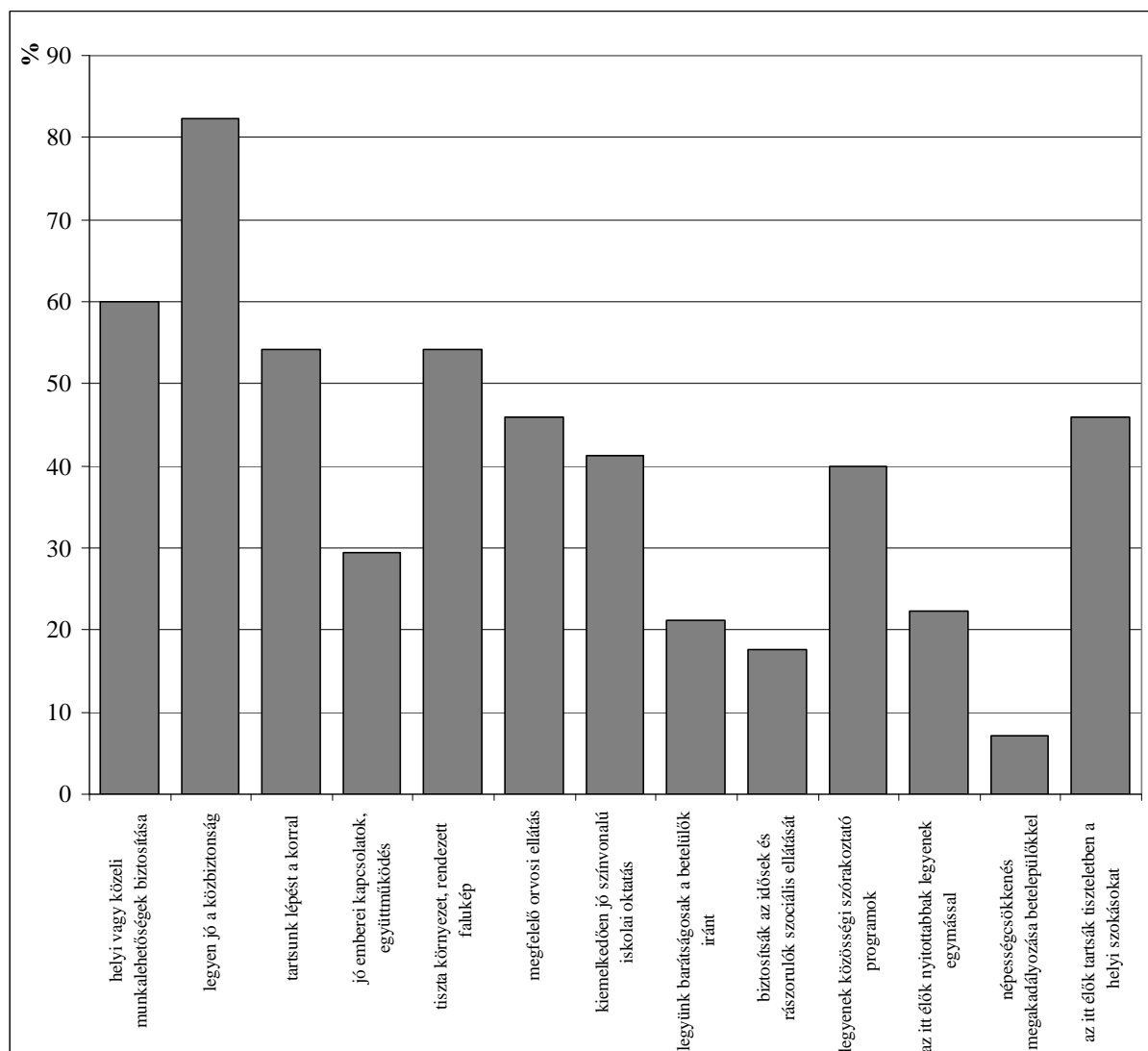
„PÉNZT, mindenki jól érezze magát a munkahelyén, a privát életben. A pénz mindenek felett. A földmunka csak a munka, más munka nem munka. Elmegyek futni, vagy más dolgokkal javítom az életminőséget.”

Vannak más ideák is. Az emberi kapcsolatokat, humán értékeket is szép számmal említettek a válaszokban, értelem, boldogság, szeretet, jó érzés legyen végigsétálni a faluban stb., de a közösségi összefogásról konszenzuskészségről nem volt szó, mint a fejlődés egyik lehetséges alternatívájáról, ha csak a családok közötti béke kívánságát nem soroljuk ide.

A hagyományőrzést a falu tradícióinak életben tartását csak néhány válaszban láttuk viszont a fejlődés elemként, bár a település jövője szempontjából a felkínált válaszokban a fontosak közé sorolták.

MI FONTOS A TELEPÜLÉS JÖVŐJE SZEMPONTJÁBÓL?

6. ábra

A grafikonon látható képet a megkérdezettek választásai alakították ki úgy, hogy a 13 lehetőség közül 5-t lehetett választani. A válaszlelmeket négy témakörből állítottunk össze úgy, hogy szerepeljen benne a biztonság (közbiztonság, munkalehetőségek biztosítása). Legyen

szó az ellátásról, (orvosi ellátás, szociális gondozás), a fejlődéséről (tartsunk lépést a korrall, ne maradjunk le a mi településünk se, a faluképről, tiszta környezetről) és az oktatás színvonaláról. Néhány esetben pedig az összefogást, civil szerveződések, közösségi programokat a szokások, hagyományok tiszteletének fontosságát kínáltuk fel választásra.

Legfontosabbnak a jó közbiztonságot és a munkalehetőségeket tartották Legkevésbé fontosnak pedig, azt hogy: „legyen több betelepülő, mert különben népességcsökkenés várható”.

A válaszadók többsége a romániai romák betelepítésétől tart elsősorban, mert egy másik kérdéssel, miszerint „szükségesnek tartom, munkahellyel szakképzettséggel rendelkező hazai betelepülőkkel bővüljön a település lakossága ” 53 százalék egyetértett.

- A nők a munkalehetőségeket, az orvosi és ellátást, a jó emberi kapcsolatokat, a civil szervezeteket, közösségi programokat fontosabbnak tartották, mint a férfiak.
- A férfiak viszont a fejlődéssel kapcsolatos válaszokat emelték ki többször a település jövője szempontjából
- Az öslakosok számára a megfelelő orvosi ellátás és az oktatás színvonala fontosabbnak bizonyult, mint az újabb lakosoknak

MI BEFOLYÁSOLJA A TELEPÜLÉS NÉPESSÉGÉNEK ALAKULÁSÁT?

A kérdőívben a „népességmegtartó képesség” kifejezést használtuk, amely a '70-es évektől terjedt el.¹⁵ A fiatalok megtartása a településen alapvető kérdés a jövő szempontjából. A statisztikai adatok szerint a halálozási arány magasabb Alsónémedin is, mint a születési, a népességcsökkenést jelenleg a betelepülések akadályozzák meg. Szerettük volna tudni, hogy mit tartanak leginkább relevánsnak a válaszolók.

5. táblázat Mitől függ a település népessége (N=84)

	%
A fiataloknak a település iránti kötődésétől	54,9
A hagyománytiszteelő családi neveléstől	52,9
A mindenkori helyi vezetéstől	43,5
A térség fejlődésétől	57,6
Az ország helyzetétől	25,9
A fiatalok gyermekvállalási szándékától	42,3

A település népességmegtartó képességét elsősorban a térség fejlődésétől teszik függővé, érthető, hiszen a prosperáló környezet biztosít megélhetést, munkaalkalmat. A település iránti kötődést szintén fontos dimenzióknak minősítették a helyben maradás szempontjából, amelyet a családi kötelék és a nevelés erősít. A fiatakor kezdetének lázadó periódusában talán többen gondolják, hogy elhagyják a falut, mint ahányan megteszik. Ebben a praktikum és a kényszer mellett - helyben könnyebb lakáshoz, házhoz jutni, kéznél a szülők, rokonok segítsége – érzelmi indíték is van. Erről számolt be egy középgenerációhoz tartozó interjúalany is:

*„Amikor leérettségiztem, azt mondtam, ha egyszer elkezdek dolgozni és lesz pénzem, elköltözöm a faluból, mert innen el kell szakadni. Éppen a tradíciók miatt, amire most büszke vagyok..”*A válaszolók szerint a település népességének alakulását legkevésbé az ország helyzete befolyásolja.

- A nők, a fiatalok települési iránti kötődését és az ország helyzetét valamivel meghatározóbbnak tartották a népesség alakulásában, mint a férfiak.
- Az őslakosok több dolgot is jelentősebbnek tartottak a betelepülőknél, így a fiatalok kötődését, a hagyománytiszteelő családi nevelést, a települési integrációt és az ország helyzetét.

¹⁵ 1-7-ig terjedő számozással, (1- egyáltalán nem, 7- nagyon) értékelhettek a válaszolók. Itt a 6-os , 7-es osztályzat százalékos arányát tüntettük fel.

13-14 ÉVES TANULÓK KÖTÖDÉSE ÉS VÉLEMÉNYE A TELEPÜLÉSRŐL

A helyi pedagógusok segítségével néhány kérdésben tájékozódhattunk a 13-14 éves tanulók véleményéről is. Mi köti őket a lakóhelyükhöz? Mi zavarja őket a településen? Milyennek szeretnék látni a falut 10 év múlva?

A kérdésekre válaszoló tanulók 85 százaléka Némedin született, 10 százalékuk néhány éve lakik ott. Arra a kérdésre, hogy hol akarsz élni az alábbi válaszokat adták

6. táblázat (N=84)

	fő
Itt Alsónémedin	60
Egy másik faluban	8
Budapesten	1
Városban	3
Külföldön	4
Nem tudja	8

14 tanuló Alsónémedi mellett alternatív lehetőségként megnevezett más települést is, Taksonyt, Ócsát, Dunaharaszti, Budapestet, Debrecent, Londont és azt, hogy lehet, hogy itt de lehet, hogy külföldön. A gyerekek 10 százaléka nem tudta megmondani, hol akar élni felnőtt korában.

Arra a kérdésre, hogy szeretsz-e itt lakni a tanulók 80százaléka igennel válaszolt. Kötődésüket a faluhoz többféleképpen is indokolták:

7. táblázat (N=94)

	fő
Itt élnek a szüleim, rokonaim	18
Itt vannak a barátaim, jó a közösség	38
Csendes, szép táj, közel van a főváros	21
Igen, szeretek (indoklás nélkül)	17

Mint látjuk legtöbbször a barátokat, közösséget, iskolát említették, amelyet az életkor és bizonyára az iskolai környezet is befolyásolt, de az is lehet, hogy a tanulók egymást is befolyásoltak a válaszokban. A településük kötődésre adott válaszok tipikusak.

12 százalékuk, azaz 11 tanuló nemmel válaszolt kérdésre. A „nem szeretek itt lakni” választ adók fele (5fő) néhány éve lakik Alsónémedin. Ők vagy azért nem szeretik a lakóhelyüket, mert úgy érzik kiközösítik, vagy mert rossz körülmények között élnek, vagy mert nincs semmi szórakoztató. Ez egyébként a helyi születésű „nem szeretek itt lakni” választ adó gyerekek válasza is (unalmas), említették a pletykásságot, irigységet és azt is, hogy félnek, nincs biztonság.

Mi zavar téged Alsónémedin?

Erre a kérdésre adott válaszokat az alábbi kategóriába soroltuk.

8. táblázat (N=99)

	fő
A szemét, a piszok	29
Az emberek pletykások, irigyek	10
A vendégmunkások	39
Kevés a szórakozóhely, unalmas	9
Nincs biztonság	4
Nem zavar semmi	7
Rosznak az utak	2

A falu legnagyobb problémája a romániai romák jelenlétét a gyerekek is gyakran említették úgy, hogy „sok a cigány” és sokan írták, hogy haza kellene küldeni őket. Néhányan arról is beszámoltak, hogy meglopták őket.

A szemét, a piszok ilyen arányú említése a környezettel kapcsolatos igényességet jelent a szavak szintjén mindenképpen, és ez nem kevés. Ebben az otthon hallottak mellett az iskolai környezettudatos nevelésnek is hatása lehet. Az Alszeg Felszeg elkülönülés is megjelent egy kislány válaszában:

„Az zavar, hogy az Alszeg le se van ....a” Főlszegen” meg a muskátlitól kezdve minden van.”

A pletykásság, és az, hogy vannak irigy és nem „normális” emberek, több válaszban is szerepelt. Viszonylag sokan mondták, hogy „nekem így jó, nem zavar semmi, így szeretem”. De nem csak szerények és elégedettek, nagyravágyó álmódók is vannak közöttük:

„Az zavar, hogy Némedi túl kicsi. Ha valakinek (ismeretlenek) azt mondanám, hogy Alsónémedi, azt se tudná mi az. Én azt szeretném, ha Némedi terjeszkedne, több szórakoztatóközpont lenne és még számítógépes nagyhatalom is lenne.”

Milyennek szeretnéd látni Alsónémedi 10 év múlva?

A válaszokban 141 válaszelem szerepelt, a kérdésre 81 tanuló válaszolt.

9. táblázat (N=141)

	%
Tiszta	19,0
Aszfaltozott utak	8,5
Több üzlet, bevásárlóközpont	7,8
Sportcsarnok, uszoda, lovarda	11,7
Legyen olyan, mint egy város	3,5
Izgalmas programok szórakozóhelyek,(mozi, diszkó)	26,2
Jobb emberek, jobb közösség, egyenjogúság	7,6
Szebb épületek, parkok, játszóterek	9,2
Maradjon ilyen, amilyen most	3,3
Egyéb (piac, korcsolyapálya, grafiti mentesség)	3,2

A tanulók válaszaiban több kívánság is együtt volt, ezeket szétválasztottuk, néhányat egységében bemutatunk illusztrációként:

„Város legyen belőle, sokkal jobb utakkal, sok boldog emberrel”

„Fejlett legyen, tisztességes, ne lopjuk meg Alsónémedit”

„Modern, tiszta, aszfaltozott utak, gimnázium, mozi, a fiataloknak izgalmas helyek”

„Cigánymentes kisközség, ahol mindenki jól érzi magát”

„Legyen bevásárlóközpont, hogy ne kelljen Budapestre járni vásárolni. Újítsák fel a romos épületeket”

„Legyen fejlett, legyen bevásárlóközpont, mozi, kórház, sok vízvezeték, olyan legyen mint egy város. Katonai támaszpont, hadsereg.”

„Virágokkal és fákkal teli, hogy a sok fa árnyékot nyújtson a globális felmelegedés ellen.”

A 13-14 éves gyerekek válaszai, jövőképük elsősorban abban különbözik a felnőttekétől, hogy nincsen bennük negatív forgatókönyv. A vágyakat elsősorban a külső kihívások keltik életre, a reklámok, az impozáns modern külsőségek látványa, igazódás a csoport értékrendjéhez. Az otthoni nevelés hatása a kérdéseinkre adott válaszokban is megmutatkoznak. Elégedettség, elégedetlenség, szorongás, agresszivitás, líraiság és lehetne sorolni az otthonról hozott „csomagot”, amelyet az iskolában szerzett hatások erősítenek vagy tompítanak, ideális esetben pedig új, pozitív értékek felé is irányítják a jövő főszereplőit.

A fiatalok helyben maradását, a lakás és munkalehetőségeken kívül segítenék a szabadidő eltöltésének közös és aktív lehetőségei (sport) és bevonásuk a helyi ügyekben, döntésekben.

Alsónémedinek jó esélye van fejlődésre a földrajzi fekvése és pénzügyi helyzete miatt, feléledni látszik a lakosság szunnyadó aktivitása is. A közösségi szervezkedésekben úgy tűnik az újonnan betelepülők járnak élen. A közmegegyezést, a helyi társadalom integritását pedig elősegíthetik a civil szervezetek és az érdekellentétek ütközésének és feloldásának fórumai. A falugyűlés mellett az ellenérdekelt feleknek kisebb közösségekben, feltehetően nagyobb eséllyel sikerülne közös nevezőt találni és megállapodni a döntésben. Megszervezésük azonban sok előkészületet, ötleteket igényel.

AZ ALSÓNÉMEDI FIATALOK JÖVŐKÉPE, KÖTÖDÉSE A TELEPÜLÉSHEZ

BEVEZETÉS, A KUTATÁS MÓDSZEREI

A XXI. századra természetessé vált a nagyfokú mobilitás, a hazai és a nemzetközi migráció egyaránt jelentős hatással van a társadalomra. Térségek és települések indulhatnak a gyors emelkedés, vagy a gyors süllyedés útjára, nőhetnek lélekszámukban vagy elnéptelenedhetnek. Hogy e kettő közül melyik következik be, az a számos külső tényező mellett függ az emberek gondolkodásától, akaratától, tettekkészségétől is. Ha egy településen a helyiek összefognak, cselekszenek saját érdekükért, akkor törekvéseik sikeressé válhatnak, érdemes azon a településen maradni.

Alsónémedi fiatalként, földrajzos egyetemi hallgatóként felkeltette érdeklődésemet, hogy hogyan alakulhat lakóhelyem jövője, az itt lakó fiatalok mennyire kötődnek a településhez, hogyan képzelik el annak további alakulását, fejlődését. Hiszen az összefogásra való képesség, a közös célok megfogalmazása és megvalósítása meghatározza, milyen irányba haladhat a község.

Kutatásom természetesen csak korlátozott számú fiatal tudott elérni; az ő véleményük, válaszaik alapján foglalom össze a fiatalok jövőképéről formálódó képet.

Kutatásom során 15 15-30 év közötti alsónémedi lakossal készítettem interjút, valamint 50 ugyanebbe a korosztályba tartozó válaszolt nekem névtelenül, rövid, nyomtatott formában terjesztett kérdéseimre. A személyes beszélgetések során sokkal árnyaltabb képet kaptam, részletesebb véleményeket hallottam, ám mivel így nem sikerült minden csoportot elérnem – ha csak egyszerűsített formában is, – de az ő gondolataikra is megpróbáltam fényt deríteni, erre szolgált a rövid kérdéssor.

A vizsgálat hat témakörre terjedt ki:

- a településhez való kötődésre,
- Magyarországhoz való kötődésre,
- a falu múltjának ismeretére,
- a kérdezettek jövőképére (Alsónémedi jövőt és a személyes jövőt illetően),
- az fiatalok közösségének megítélésére, lehetőségeire,
- a falu teljes közösségére és a generációk közötti kapcsolatokra.

Az interjúalanyokat próbáltam úgy válogatni, hogy lehetőleg többféle háttérrel érkezzenek. Közülük nyolcan jelenleg tanulmányaikat folytatják (1 gimnazista, 1 technikumot végző, 2

főiskolás, 2 egyetemista, 1 diplomázó, 1 doktori képzésben résztvevő). Heten már munkahellyel rendelkeznek (2 pedagógus, 1 problémás gyerekekkel foglalkozó, 1 vállalati alkalmazott, 1 menedzser, 2 mezőgazdaságból élő). Összesen öten származnak parasztizáló családból, tízen nem. Tízen születésük óta itt laknak, ketten gyermekkoruktól, egy válaszadó néhány éve költözött ide, ketten pedig tavaly. A megkérdezettek között van két házaspár is: az egyik születésük óta itt élő, földművelést továbbvivő pár, a másik pedig nem régen ideköltözött, de jelenleg is Budapesten dolgozó pár.

A rövid kérdéssorral megkeresett 50 fő közül 23 férfi és 27 nő; 36 születése óta itt él, 14 nem. 13-an 15-18 évesek (közéiskolai korosztály), 16-an 19-24 évesek (a továbbtanulás éveiben járók), 21-en pedig 25-30 évesek (már az első diplomát megszerezhették, koruknál fogva; illetve ők azok, akik a családalapítás, állandó munkavállalás potenciális képviselői). 8-an gimnazisták, 10-en szakközépiskolát, technikumot végeznek, 7-en felsőoktatási hallgatók. Az állandó munkahellyel rendelkezők közül 5-en szakközépiskolai végzettségűek, 9-en érettségivel, szintén 9-en diplomával rendelkeznek (ketten nem válaszoltak); 7-en helyben, 5-en környező településen, 11-en Budapesten dolgoznak. 31-en a falu régebbi részén, 16-an az „Újtelepen” laknak (hárman nem válaszoltak e kérdésre). Mivel nem állt rendelkezésre adat a falu összes fiatalját illetően a tanulmányokra, végzettségre, munkavállalásra vonatkozóan, nem állíthatom, hogy az arányok – s így az egyes csoportok válaszainak aránya – reprezentatívan jelennek meg, ám azt igen, hogy viszonylag széles körből kaptam válaszokat.

A FIATALOK KÖTŐDÉSE ALSÓNÉMEDIHEZ

A település jövője szempontjából az egyik legfontosabb kérdés, mennyire kötődnek oda a lakosok, s főleg a fiatalok, hiszen az ő maradásuktól vagy költözésüktől függ, hogy a következő évtizedekben lesz-e elég aktív korú munkavállaló, eltartó és reprodukcióra képes népesség. Ezt természetesen a beköltözések is befolyásolják, de általában elmondható, hogy ahonnan az aktív korúak elmennek, ott helyükre nem nagyon érkezik utánpótlás.

Alsónémedi szerencsés helyzetben van, a súlyos és tartós elvándorlás nem fenyegeti, alapvetően ezt tükrözi felmérésem eredménye is. A beszélgetések során heten mondták, hogy erősen kötődnek a településhez, és maradnak is; a beköltözött fiatal pár – bár egyelőre csak lazán kötődik, de – szintén itt képzelel el jövőjét. Hárman válaszolták, hogy ez munkájuk, családjuk alakulásától függ, és csak hárman mondták azt, hogy mindenképp szeretnének elköltözni. A papíron válaszolók 72 %-a is azt vallotta, kötődik ide, a maradék nagyobbik része pedig azt válaszolta, nem akar mindenáron elköltözni, csak ha jobb lehetősége adódik másutt, de akkor igen.

Először azt vettem számba, hogy milyen tényezők kötik ide a fiatalokat, mi az amivel elégedettek, ami miatt továbbra is – majdan önálló felnőttként – szeretnének itt élni. Az interjúk és a kérdéssor alapján is az egyik legfontosabb a tényezők közül a rokoni és baráti szálak megléte. A magukat a településhez kötődőnek vallók közül csak ketten minősítették itteni emberi kapcsolataikat gyengének, a rövid válaszokat adók közt pedig szintén alacsony (4 fő) azok száma, akik ragaszkodnak Alsónémedihez, de nem az embereken, közösségen keresztül. Ezek alapján kimondható, hogy a település egyik értéke az emberi kapcsolatok, ismerősi szálak összetartó ereje. Néhányan megemlékeztek a helyhez és az emlékekhez, a megszokott dolgokhoz való ragaszkodást is, bár ez a véleményeket összesítve, a fiatalok közt nem nevezhető jelentős szempontnak. A válaszolók saját elmondása alapján és következtetéseim szerint is nyitottabbak lettek a világra, az új helyszínek megismerésére; többen hozzátették: számukra nem jelent gondot új körülmények megszokása, a rokoni és baráti kapcsolatok mégis kötik őket ehhez a településhez, fontosnak is tartják ezek fenntartását. (Még aki – ha lehetősége adódna – elköltözne, az is ápolná itteni kapcsolatait.) Sokan, a kötődést érzők bő fele a faluközösséget is megtartó tényezőnek véli, illetve itt kell még megemlíteni az egyházak összefogó erejét is. Az írásban válaszolók 64%-a mondta magát vallásosnak. Ez a mai átlagos fiatalokhoz képest – azt hiszem – igen magas arány, még ha megkérdőjelezhető is, hogy ebből a nagyszámú „hívőből” hányan élő tagjai valójában a gyülekezeteknek. A bővebben válaszolókat erről direkt nem kérdeztem, de közülük is

hárman megemlítették az egyházat, mint kötődési alapot. Amíg tehát az alsónémediek megőrzik kapcsolataikat, a lakosság jelentős hányada erősen fog kötődni ide.

Ezen eredményekből következik, hogy a legtöbben nehezen tudnák elképzelni Alsónémedit, mint várost, Budapest elővárosát. Sokan kötődnek a településhez annak relatíve(!) nyugalmasabb, békésebb volta miatt, mert – mint mondták – jó ide kijönni Budapest nyüzsgése után. Azonban ezt a véleményt messze nem mondhatjuk általánosnak, még ha a falusi jelleget preferálók többen is vannak, mint a „pezsgőbb” életre vágyók. Ezt a kérdést bővebben a jövőkép tárgyalásánál elemzem.

Szólnom kell azokról is, akik nem érzik úgy, hogy kötődnének Alsónémedihez; ide sorolom azokat, akik e kérdésemre nemmel feleltek, vagy csak habozva, kételkedve válaszoltak, az írott kérdésekre válaszolók közül pedig azokat, akik az „inkább csak itt lakom, de nem kötődöm” lehetőséget választották. Ezeket a fiatalokat alapvetően két csoportra lehet osztani. A röviden válaszolók esetében a 14 kötődést nem érző közül 10 beköltöző (a beköltözők közül egyébként csak négyen vallották azt, hogy kialakult bennük kötődés!). Ez a tény felveti azt a problémát, hogy az újonnan érkezők nem tudnak igazán beilleszkedni a faluba, elválják egymástól az „Újtelep” és a régebbi rész. E jelenségre később szintén visszatérek majd. A bővebb választ adók között viszont azt tapasztaltam, hogy az elköltözést tervezők általában – régóta itt élő, de – továbbtanuló fiatalok, több esetben ráadásul nem Budapesten folytatják tanulmányaikat, így eleve ritkán vannak itthon. Ők egyszerűen elszoknak az itteni dolgoktól, új típusú igényeik lépnek fel, és úgy gondolják, hogy munkát sem fognak találni Alsónémedin. Ha pedig városi munkahelyet szeretnének és a szabadidős igényeik is inkább városban valósíthatóak meg, akkor nyilván „nincs miért itt maradniuk”. Nem meglepő módon e fiatalok ismerősi köre legfeljebb csak kiegészül némedi barátokkal, így az emberi kapcsolatok sem akadályozzák őket az elköltözésben.

Általános társadalmi jelenség, hogy a fiatalok, önálló életüket kezdők vonzódnak a városi léthez, majd később megállapodott felnőttként, családos emberként újra kiköltöznek egy városhoz közeli faluba, agglomerációs területre. Az Alsónémediről elköltözni vágyó fiatalok is – közvetve, vagy közvetlenül – ezt mondták ki a beszélgetések során. Elmondható, hogy nem kifejezetten e település iránt vannak negatív érzelmeik, csak ez a község nem megfelelő igényeik kielégítésére. Elképzelhetőnek tartják, hogy idősebb korukban visszaköltözzenek ide. Az írásban válaszolók közül is csak egy gondolja úgy, ha elköltözhetne, biztosan nem térne vissza később sem. (Igaz, az a település számára nem kedvező, hogy ha a lakók aktív korukban elhagyják, és csak inaktív korukban térnek vissza.)

Megpróbáltam azt is mérni, hogy a konkrét településtől elvonatkoztatva, általában hogyan viszonyulnak a fiatalok az ilyen típusú és méretű településekhez, megfelelők tartják-e vagy sem a körülbelül 5000 fős lélekszámú, ilyen ellátottságú (viszonylag jól ellátott, de néhány fontos és hasznos szolgáltatásban még elmaradott) községeket; illetve mekkora szerintük egy ideális falu, város. Ezt a kérdést két oldalról közelítettem meg: fontos-e a falusias jelleg és kép megőrzése, valamint önmaguktól választanának-e a kérdezettek ilyen települést lakóhelyül. Az első kérdésre a névtelenül válaszolók 38%-a mondott igent, 44%-uk számára közömbös, 18% nem tartja őrizendőnek. Érdekes azonban felfigyelni arra, hogy ha ezt a három korcsoport szerint bontva elemezzük, a 18 éven aluliak közül 13-ból csak 3-an tartják fontosnak a falusi jelleget, a 25 felettiak közül 21-ből 9-en. Szintén megemlíteném hogy ez utóbbiak közt vannak beköltözők is, akik a falusi jelleget támogatják. Ez a kérdéskérdés azonban nem eredményezi azt, hogy egyértelműen kimondhatnánk, hogy akik számára a falusi jelleg nem fontos, városba vágnának. Lehet, hogy modern kertvárosi jelleget, lakópark típusú megjelenést szeretnének a településen. De azt mutatja, hogy az ilyen típusú községeket, mint amilyen Alsónémedi ma, mennyire találják ideálisnak.

Az interjúalanyok válaszait összegezve ismét árnyaltabb képet kapunk. Közülük tízen úgy vélik, hogy Alsónémedi a jövőben is falu marad, és ezt két kivétellel jónak is tartják. Azt, hogy ilyen marad, a mezőgazdaságból élők nagy arányával, és az itt élők „régis Némedihez” való ragaszkodásával magyarázzák. Akik örülnek, ha megmarad a falusi jelleg, azok egyrészt a megszokás miatt gondolkodnak így, másrészt viszont érdekesnek is tartják egy ilyen falu megőrzését Budapest közvetlen közelében, nem beolvadva az alvóvárosok és kertvárosok közé. De ők sem a jelenlegi állapotok konzerválását szeretnék, hanem a hagyományos faluképet értékékként kezelő fejlődést támogatják. Szolgáltatásaiban lehet a község központja kisvárosi szintű úgy, hogy képében falusi jellegű marad. Jó példa lehet a régi parasztházak újjáépítése, modernizálása, úgy, hogy küllemükben ne sokat változzanak, csak csinosodjanak. Volt, aki azt is megemlítette, hogy az önkormányzatnak feladata lehetne a legrégebbi (még nem túl romos) házak megőrzése. Ez természetesen már a tulajdonjogi kérdések miatt is nehezen megvalósítható, de nem elvetendő ötlet, hiszen különböző támogatásokkal elérhető lenne. Az a két válaszoló, aki nem örül a falusi jelleg valószínűsített megmaradásának, pesszimista a település lehetőségeit és képességeit illetően.

Kevesebben vannak ugyan, akik kisvárosként képzelik el Alsónémedit, de az ő véleményük is fontos, hiszen akár ötvözni is lehet az elképzeléseket. Ők arra alapozzák elképzelésüket, hogy a település fokozatosan nyitottabbá válik (az elmúlt években egyre gyorsabb ütemben), egyre többen fognak ideköltözni városi igényekkel, a község nem kerülheti el a nagyobb fokú

agglomerizálódást, és nem is szabad elzárkózni az elől. De ők a szolgáltatások bővülése mellett számolnak azzal is, hogy jelentős arányban épülnek új, modern épületek (nemcsak lakóházak) és lakóparkok is meg fognak jelenni. Az „Újtelep” látványos megnövekedésére is számítanak. A kisvárossá válást csak egy régi részen élő mondta, a többiek, akik így vélekednek, mind az új részen laknak. Ez viszont jelezheti azt a feszültséget, hogy másképp képzelik el a település jövőjét a régóta itt élők és az újak. Bár a fiatalok közt nem jellemző az emiatt való ellenségeskedés, mégis fontos annak figyelembevétele, hogy a különböző érdekeket egyeztetni kell. Közös döntésekre kell jutni. A régóta itt élők nem zárkozhatnak be teljesen, hiszen mindig lesznek beköltözők (igaz arányuk befolyásolható az építési telkek ésszerű szabályozásával), a beköltözők viszont nem várhatják el, hogy a helyiek hozzájuk alkalmazkodjanak. Ha egyszerre csak annyi betelepülőt fogad a község, akikkel össze tud szokni, akkor már velük együttműködve tudja majd fogadni a legújabbakat a következő „beengedések” során.

Az interjúk során felmerült az is, hogy „Felső-Némedi” (az „Újtelep”) – ha formailag nem is, de jellegében – elszakad Alsónémeditől, a régi rész megmarad falunak, az új rész viszont kertváros lesz. Ez már a szegregációt hordozza magában, ami semmilyen településnek sem tesz jót. (Egyébként ez egy szélsőségesebbnek mondható vélemény, általánosabbnak mondható a konfliktus nélküli keveredésre való számítás.)

Az itt maradás esélyét mutatja, hogy választának-e ilyen települést lakóhelyül a fiatalok. Bár e kérdésre először inkább az elégedetlenségre okot adó konkrét, Alsónémedihez kötődő problémák és kritikák merültek fel, ezeket kiszűrve azonban nyolcan igennel válaszoltak, a két házaspár pedig azzal, hogy itt kezdte el közös életét, „kérdés nélkül is felelt”. A három más típusú települést preferáló közül is csak egy élne Budapesten, a másik kettő inkább kis- vagy középvárost választana. Az ellentétes pólust nézve: egyetlen személy mondta, hogy ő akár kisebb, csendesebb faluba is költözne. Az 5000 fős közösséget általában kedvezőnek találták. A következő kérdésem – Budapesttől távol választának-e ilyen községet? – azonban jelentősen módosította a képet. Az, hogy ezt a településtípust ideálisnak találják, nagyban függ földrajzi elhelyezkedésétől. A fővárostól távolabb ugyanis csak hárman élnének faluban. Az Alsónémedin való megmaradást tehát nem gyengíti, hanem bizonyos értelemben erősíti Budapest közelsége. (Általánosítani persze nem lehet, de a válaszokból ez rajzolódik ki.) Az itt lakók ugyanis hozzászórtak, hogy speciálisabb igényeiket is ki tudják elégíteni, igaz ezért valamennyit utazni kell; cserébe viszont viszonylag nyugodt településen élhetnek. Ezt bizonyítja az is, hogy a röviden válaszolók közül a 8 25-30 éves költözésre készülő egyénből 6 csak falun belüli költözést tervez.

Az ittmaradás – elköltözés vizsgálatában segít az elégedettséget és az elégedetlenséget kiváltó tényezők összegyűjtése is. Ez egyben megmutatja azt is, hogy mit érdemes továbbvinni, fejleszteni a településen belül, és azt is, hogy mit kell megszüntetni, átalakítani, kijavítani.

Ezt a rövidebb kérdésekkel csak tágabb vonatkozásaiban tudtam megközelíteni. 1-től 5-ig terjedő skálán (ahol 5 a legjobb) értékelték a válaszadók a települést; ennek átlaga 3,3 lett. Tehát a fiatalok közepesen elégedettek Alsónémedivel, egészen kicsit több az inkább elégedettek aránya. Nem reprezentatíván ugyan, de kimutatható, hogy a 25-30 évesek inkább elégedettek (3,33-as átlag), mint a 19-24 évesek (3,25-ös átlag). Ez a különbség minimálisnak tűnhet, de ha figyelembe vesszük, hogy a 16 ilyen korúból 9 akár el is költözne, alátámasztást nyer a feltevés. Érdekes kérdés, hogy idővel módosul-e a fiatalabbak véleménye, jobban rálátva a többi település valós helyzetére megváltozik-e bennük Alsónémedi megítélése, vagy pedig ez a két csoport valóban eltérő nézetű, kötődésű marad, mert felnőtte válásuk során más hatások alakították nézőpontjukat (az utóbbi években a médiában egyre inkább hangsúlyozott multikulturalitás, mobilitás). Egy 25 éves interjúalany, sőt már egy 20 éves is utalt arra, hogy úgy érzi, a nála fiatalabbak már más nevelést kaptak, egyre kevésbé fontos számukra Alsónémedi, többen pedig már egyenesen ellenérzéseket táplálnak a községgel szemben. Mindenképpen fontos lehet e jelenség tisztázása és – amennyiben valóban általánosan igaznak találhatók – megakadályozása.

Az elégedettség feltérképezéséhez az interjúk során kapott pontosabb, alaposabb válaszok jobb lehetőséget adnak. Elsőként említendő – hisz majdnem mindegyik alany megjegyezte – a szépülő falukép, a terek és utcák rendbehozatala, a parkosítás. Bár kritika is érte az átalakításokat (a nagy fák kivágása, és a helyükön maradó üresség miatt), alapvetően értékeli a fiatalok a településkép csinosítására való törekvést. A rendezettség mindenki számára jó érzést nyújt. Ezt a folyamatot a legtöbben támogatják, sőt már az „újtelepiek” is várják, hogy náluk is szépüljenek a közterek. A rendezettség nemcsak a közterekre, hanem az intézményekre is igaz. Többen említették az óvodák, az általános iskola jó állapotát, és az oktatás jó hírnevét a környékbeli iskolák között és sikereit. Ez egy újabb olyan jellemző, amit érdemes továbbra is fenntartani, a jövőben is megfelelő figyelmet fordítani rá, sőt akár példát is adhatna egyéb – a jövőben létesítendő – intézmények számára. Ketten megemléstettek az egyházakat és azok szervező munkáját, tehát ez is egy potenciális falut erősítő tényező, amely akár a fiatalokat is (legalábbis egy részüket) meg tudja szólítani. Azon kívül, hogy a fiatalok is érzékelik a szándékot a település szervezett irányítására, az előrelépések megvalósítására, külső tényezőket is megemléstettek, mint pozitívumokat: Budapest közelségét, az egyszerű

közlekedést (bár ez alatt nem a tömegközlekedést értették) és a csendességet, nyugalmat vagy épp a tájat (igaz ebben egy kis elfogultság érezhető).

Egy bizonyos vélemény szerint „Alsónémedi kívülről rendben van, node belülről...?!” Ez a megfogalmazás már rávilágít az elégedetlenségek egyik okára. A rosszindulat, egymás háta mögött való kibeszélés, az ellenségeskedés, irigykedés semmilyen közösségnek nem tesz jót. Szintén „belső” probléma a településen egyre nagyobb számban megjelenő feketén dolgozó romániai napszámosok kérdése. Az aggasztóvá váló folyamat megítélése sajnos nem egységes, falu szintű összefogás kellene a helyzet kezelésére, ám ezt néhányan még nem látták be. Ha néhány évvel ezelőtt készítettem volna ezt a tanulmányt, valószínűleg az elégedettség okai közt az elsők közt szerepelt volna a jó közbiztonság („Pest megye biztonságos települése” is volt Alsónémedi). Ma viszont csak egyetlen kérdezett említette meg a viszonylagos (fővárossal való összehasonlításban értelmezett) közbiztonságot, de ő is hozzátette, hogy ez mostanában gyengül. A beszélgetések során a legélesebb indulatokat is a „románok ügye” váltotta ki; tudatosan nem kérdeztem rá e témára egyenesen, mégis 11-en kitértek rá, ez mutatja hangsúlyosságát. Bár az „Újtelepen” lakókat – saját elmondásuk szerint – még nem érinti a probléma közvetlenül, még ők is megérezhetik a következményeket. A folyamat megállítása, és a közbiztonság helyreállítása nem külső tényezőktől függ, hanem a helyiek döntésétől!

Az elégedetlenség további okai az egészségügyi szolgáltatások színvonala, a helyi állandó orvosi ügyelet és egy önálló rendőrőrs hiánya. Ezek mellett a sportolási, kikapcsolódási és szabadidős lehetőségek hiánya merültek fel, az, hogy minden ilyen jellegű igény kielégítéséért utazni kell. Természetesnek mondható, hogy a fiatalokban az utóbbiak hiányolása felmerül, de ha ezek megvalósulnának, valószínűleg nemcsak a fiatalok használnák ki őket. A javaslatokat később részletezem, itt csak, mint elégedetlenségre okot adó tényezőket soroltam fel.

Az elégedetlenség feltárásakor az esetleges költözés okait is figyelembe vehetjük. Ez alapján ismét kettősség figyelhető meg – a röviden válaszolók esetében – a korcsoportok között. A fiatalabbak inkább a hiányos szolgáltatások és a falu légköre miatt költöznének el, a már önálló felnőttek a munkahely és családjuk, gyerekeik igényei miatt.

Néhány interjúalanyban felmerült a község környezetének nem megfelelő állapota is. Sajnos Magyarország nagy részén általános a külterületen való illegális szemétlерakás. Bár Alsónémedin nem kritikus a helyzet, ketten mégis felhívták erre a problémára is a figyelmet. Szintén utaltak a kihasználatlan adottságokra, a foltokban még fellelhető természeti értékek (turjánfoltok, homoki területek) nem kapnak elég figyelmet. Hangsúlyozható lenne a település

környezetbe való illeszkedése (legalábbis a környező agglomerációs településekhez képest, teszem hozzá én).

Az interjúalanyokat megkértem, értékeljék azt is, hogy kortársaik mennyire elégedettek vagy elégedetlenek Alsónémedivel. Nem meglepő módon saját véleményükre hasonlított a többiek véleményének becslése is. Volt, aki fele-fele arányúnak gondolta a költözést-maradást, volt, aki minimálisra tette az előbbi (épp ezért ezekre a válaszokra nem lehet hitelesen építeni, a valóság valahol a kettő között lehet). Az mégis kiemelendő, hogy a megkérdezettek szerint sokkal többen vannak, akik csak hangoztatják, hogy elhagyják a települést, mint akik ezt ténylegesen meg is teszik. Szintén több vélemény utalt arra, hogy az elköltözés elsősorban a végzettségtől és a leendő munkától függ. Akik a családi gazdaságot viszik tovább, nem is tudnak elmenni, az értelmiségi pályára lépők viszont könnyebben elszakadhatnak a községtől. (Ugyanakkor az értelmiségi pályára készülők körülbelül fele úgy gondolja, hogy később is Alsónémedin szeretne lakni.) Elhangzott az a válasz is, hogy „a fiataloknak nincs miért ide kötődni, de ezen a jövőben lehet változtatni”. Ez a gondolat azért érdemel mindenképpen figyelmet, mert egy olyan fiatal mondta, aki jelenlegi álláspontja szerint, amint teheti, elköltözik. Tehát még az elégedetleneket is meg lehet tartani helyben, ha a megfelelő lépéseket megteszi ezért a község.

A FIATALOK MOBILITÁSA, A GLOBALIZÁCIÓ HATÁSAINAK ÉRTÉKELÉSE

A lokális kötődés mellett a tágabb közösséghez, a nemzethez, országhoz való kötődés is fontos kérdés a jövő szempontjából. Mivel jelenleg egyre mobilabbak az emberek (főleg a fiatalok), próbáltam felmérni, hogy ez mennyire mondható el az alsónémedi fiatalokról, elköltöznének-e más országba, mi a véleményük a globalizációról.

A rövid választ adók 50%-a egyértelműen ragaszkodik magyarságához, 26%-uk számára nem fontos ez a kérdés, 24% tartja elképzelhetőnek magáról, hogy ha úgy adódna, elmenne külföldre. (Ketten egyébként már tervezik is a kiköltözést.) Megfigyelhető, hogy a születésük óta Alsónémedin élők, a közösséghez jobban kötődők sokkal magasabb arányban vallották azt, hogy Magyarországhoz is ragaszkodnak (a 36-ból 21-en egyértelműen ragaszkodnak, ezzel szemben a 14 beköltöző közül 8 hajlandó lenne külföldre menni). A globalizáció megítélését nehéz értékelni, a válaszadók jelentős része nem is tudta hová helyezni ezt a fogalmat, problémakört. 36%-uk nem tudott válaszolni, 26% pozitívnak, 38% negatívnak véli. Érdekes, hogy még a magukat helyhez kötődőknek vallók közt sincs egységesnek vagy jellemzőnek mondható álláspont a globalizációról. E válaszok alapján mélyebb elemzésbe bocsátkozni nem, csak a tendenciákra (például a fogalom tisztázatlanságára) következtetni lehet.

Az interjúalanyok esetében a kötődés témakörének tágításával közelítettem meg a mobilitás, globalizáció kérdését. Először azt mértem fel, mennyire van bennük büszkeség arra, hogy némediek, majd arra, hogy magyarok. Tizenötükből öten érznek büszkeséget a falu iránt, a többiek vagy közömbösek, vagy ugyan szeretnek itt élni, de erre nem büszkék. Mivel él egy olyan sztereotípiára, hogy az alsónémedi emberek túlzottan büszkék magukra, falujukra, még az öt magát büszkének is valló is hozzáfűzte, hogy nem kiváltsággént élik meg, nem dicsekednének azzal, hogy idevalósiak. A fiatalok szerint Alsónémedin a büszkeséghez egyértelműen kapcsolódik a „tősgyökeresség” kérdése is, amit viszont ők nem szeretnének továbbéltetni. Az lenne jó, ha a beköltözők is be tudnának épülni a közösségbe annyira, hogy ők is büszkének érezhessék magukat. A megkérdezettek közt az ellentétes véglet ritka, egyetlen fiatal mondta, hogy inkább szégyelli a falut, nem tud mire büszke lenni, de saját érzését kivetítette a többi fiatalra is. (Ő egyébként egy azok közül, aki minél előbb elköltöznék.) Más –talán hitelesebb, mert többek által alátámasztott – vélemény szerint a fiatalok leginkább közömbösen élik meg azt, hogy alsónémedi lakosok. Az elvakult rátartiság nem tesz jót egyetlen közösségnek sem, mert mintegy elzárja a külső köröktől, de maga a büszkeség egy „normális” szinten hasznosnak mondható, hiszen ha a lakosság szereti lakóhelyét, akkor szívesen tesz is annak fejlődéséért, előrehaladásáért. Ez viszont a közömbös emberektől nem várható.

A magyarsághoz való kötődés mértéke hasonló a településhez való viszonyhoz. Ha nem is mondhatóak teljes mértékben közömbösnek a legtöbben (csak hárman mondták, hogy „bármilyen más nemzetbe születhettek volna, de hát magyarok lettek, így ezt kell elfogadni...”), de inkább esetleges a kötődésük, csak időnként tölti el őket jó érzéssel magyarságuk (például külföldön, vagy itthoni szép tájakat látva...). Öten adtak mélyebb választ, kitérve a nemzet múltjára, alkotásaira is. Őket nevezném magyarságukhoz valóban ragaszkodóknak.

Magyarország jelenlegi állapotával a megkérdezettek szinte mindegyike inkább elégedetlen. Bár racionális alapon logikusabbnak tűnne, mégsem akarnak elköltözni innen. Saját magukat jellemezve ugyan nyitottak az újra, könnyen alkalmazkodnak (két kivétellel), mégsem bírnák végleg elhagyni az országot. Néhány hónapra, évre négyen is kimennének tanulni, tapasztalatot szerezni, egy másik fiatal pedig már konkrét terveket is sző, ő az egyetlen, aki úgy gondolja, hogy huzamosabb időre, talán végleg ott is marad. Teljesen ellentétes gondolkodásra vall viszont az a nézet, hogy „másutt az ember csak idegen marad”, a magyar fiatalok nem hagyhatják cserben hazájukat. Ez alapján láthatjuk, hogy általánosítani nem szabad, de mégis adható jellemző kép az alsónémedi fiatalok mobilitásáról: fiatalkorukban

többen is nyitottak maradnak a világ felé, a nagyobb mobilitásra, de későbbi életüket Magyarországon képzelik el.

A globalizáció fogalma az interjúk során is gyakran okozott problémát. Tízen csak ködös képet tudtak adni róla: „valami, ami a modernitással összefügg”, bár fejlődést is hoz, de rombol is. Közülük hárman inkább negatívnak, két válaszoló pozitívnak véli, a többiek erre sem tudtak válaszolni. Általában arra hivatkoztak, hogy sokfelől lehet hallani e fogalomról, de rendes magyarázat nem kapható. Véleményem szerint is kétségtelen, hogy rendkívül bonyolult és összetett folyamatról van szó; de jó lenne, ha az embereknek kicsit nagyobb rálátása lenne, pontosabban tudnák megítélni a dolgokat. Még az öt alaposabb válasz közül is van olyan, amelyben csak a multikulturalitás fogalmazódott meg, és az hogy lassanként bárhol bármi elérhető. Amíg az ember őrzi identitását, ez a folyamat inkább előnyöket biztosít. Egy újabb vélemény szerint, ha az elzártabb, szegényebb országok lakosai is újat ismerhetnek meg, az előrelépésre vannak ösztönözve az pozitív dolog. Szintén jó, hogy egészségügyi ellátást, oktatást hoz a globalizáció. De alapvető probléma, hogy a gyakorlatban mindez csak „elméleti köntös”, a gazdag országok járnak jól a globalizációval is, uralják a gazdaságot, az erőforrásokat. A tudatos és igazságos kiegyenlítés helyett a negatív hatások érvényesülnek. Kifejezetten globalizáció-ellenes véleményeket is hallottam: hatalmi csoportok irányítják a világgazdaságot, maguk alá gyűrve az emberek és a nemzetek érdekeit; miközben azt sugallják, hogy az általuk közvetített életforma a legjobb. Összegezve a véleményeket: nem fekete-fehér a kép, vannak előnyei is, de a megkérdezettek inkább hátrányait látják a globalizációnak.

Amiért a globalizációról kérdeztem az interjúalanyokat, az az volt, hogy szerintük milyen hatással van a helyi közösségekre, és kifejezetten Alsónémedire. Mivel már a globalizáció fogalmára, annak megítélésére is kevés használható magyarázatot kaptam, itt is csak néhány véleményt tudok összevetni. Abból következően, hogy Alsónémedi az átlagnál – a környező terület településeinél egyértelműen – zártabb helység, a globalizáció hatásai is valamelyest lassabban gyűrűznek be szerintük. Sokat tenni érte nem kell, ellene nem lehet (mert a média olyan erősen közvetíti). Abban már jelenleg is meglátszik hatása, hogy átalakultak az emberek szokásai (a fogyasztást illetően nagyon látványosan!), más dolgokra kezdenek odafigyelni (olyasmire, amit kívülről sugallnak nekik). Saját véleményem és kutatásai tapasztalataim alapján fontos lenne tisztábbá tenni az emberekben a globalizáció fogalmát, hogy önmaguk tudják értékelni azt, megfelelő tudással dönthessenek megítéléséről. A fiatalok esetében ez különösképpen igaz, mert ők azok, akik egyre fokozottabban meg fogják tapasztalni hatásait, erősen alakíthatja életüket. Több válaszadó szerint is jellemző, hogy a globalizáció közvetve

„felhívja” a helyi közösségeket, de ez nem veszélyezteti Alsónémedit, ha az emberek egyértelműen el tudják dönteni, mi az, amit értéknek kezelnek és megőriznek, mi az, amit beengednek és mi az, amit nem.

A FALU MÚLTJÁNAK, HAGYOMÁNYAINAK ISMERETE

A településhez való kötődés vizsgálatába a baráti, rokoni szálakon, emberi kapcsolatokon kívül szempont az is, hogy az ott lakók mennyire ismerik közösségük múltját, szeretnék-e őrizni hagyományait (legalább részben), van-e lokális identitásuk.

Elmondható, hogy a falu távolabbi múltjáról elég kevés és felszínes az ismerete a fiataloknak. Bár általános iskolában tanultak róla, azóta nem nagyon törődtek vele, zömében elfelejtették. Az azért mindenkiben rögzült, hogy Alsónémedi igen régi tisztán magyar település, de azt hogy írott források alapján jó 940 éve létezik, már csak hárman tudták. A következő történeti pont, ami többeknek rémlett, a némediek szerepe az 1848-49-es Szabadságharcban. A köztések időszakáról szinte semmit, a későbbiekből is csak a közelmúlt béli történetekre emlékeztek; a nagyszülőktől, idősektől hallott érdekességekre, falun belüli változásokra, a régi életmódra, a hagyományos falusi élet mindennapjainak egyes részleteire. A megkérdezettek közül csak ketten mondták, hogy relatíve jól ismerik a falu történetét, önszorgalomból is utánaolvastak. Viszont a többiek érdeklődnének bizonyos terjedelmi korlátokon belül. (Nyilván van, aki csak illemből vagy ismeretei hiányosságai alól való kibúvóként mondta, de több olyan is van, aki komolyan gondolta ezt.) Javaslatokat is tettek: a község lapjában, a „Hírmondóban” lehetne rövid cikkekben bemutatni egy-egy időszakot, a kevésbé ismert korszakok érdekességeit vagy időnként ilyen témájú kulturális esteket szervezni. Esélyt is látnak arra, hogy mindezt érdeklődéssel fogadná a fiatalok egy része; de legalábbis nagyobb valószínűséggel fordítana időt ilyenre, mint, hogy önmaguktól utánajárjanak, hosszabb művek elolvasásába kezdjenek. Mint sok egyéb esetben, itt is igaz, hogy amit jól „reklámoznak”, arra többen felfigyelnek.

A helytörténeti ismeretek megléte, mélysége hasonló a névtelenül válaszolók körében is. Bő $\frac{3}{4}$ -ük valami keveset tudna mondani róla, az ötvenből csak heten érzik úgy, hogy sokat tudnának mesélni e témában, néhányan pedig gyakorlatilag semmit (ami a nem régen ideköltözöttek esetében nem meglepő, de voltak köztük olyanok is, akik születésük óta itt élnek). Halászi Károlyról (Alsónémedi 1849-ben mártírhalált halt tanítójáról) és Garay Ferencről, Veresmarthy Józsefről (a meghurcolt bíróról és lelkészről), valamint a Szabadságharcban részt vett honvédekről is inkább csak hallottak (ráadásul nem is mindenki).

Pedig – ha nem is várható el, hogy mindenki érdeklődjön a helytörténet iránt – legalább rájuk, az akkori eseményekre büszkék lehetnének az alsónémediek.

A falu múltjának megismerésében sokat segít a Faluház megléte. Általában jó véleménnyel vannak róla a fiatalok, sőt kötődnek is hozzá, mivel legtöbbjük részt vett a kiállítás anyagának összegyűjtésében, s ez a munka, segítségnyújtás érzelmi szálakat is eredményezett. Ugyanakkor nem mondható el, hogy állandó lenne érdeklődésük, inkább csak nosztalgikus. Többségük a megnyitás idején vagy még valamikor általános iskolai tanulóként egyszer végignézte a tárlatot, de azóta nem járt benne. (Ugyanez igaz a rövid választ adókra is, alig negyedük látta egynél többször; ők egyébként születésük óta itt lakó, a faluhoz kötődő fiatalok.) A Faluházba szervezett fiataloknak szóló programokkal, időszaki kiállításokkal néhányak szerint fel lehetne eleveníteni az érdeklődést. (Bár ezen keresztül valószínűleg a fiataloknak csak egy kis részét lehet megszólítani.) A Faluházról általában elismerték, hogy a helyiek számára érdekes és hasznos, hozzátéve azt is, hogy még pont jókor történt létrehozása, sok tárgyat, képet sikerült ezzel megmenteni az utókor számára. Néhányan nem idevalósi vendégeknek is szívesen megmutatják, de jellemzőbb, hogy ezt feleslegesnek tartják. Idegenek számára nem jelent túl sokat a helytörténeti gyűjtemény. Ez utóbbi állítás a régi használati tárgyakra, szobaberendezésre nem vonatkozik, de mivel ilyeneket bemutató múzeumot – látványosabbat, ismertebbet – akár a közelben (Ócsán) is találhatunk, ezért emiatt Alsónémedire nem érdemes utazni. De a helyi érdeklődést igenis fel lehetne ébreszteni. Ezt támasztja alá, hogy az alig egy éve ideköltözött fiatal házaspár nem is tudott a Faluházról, de beszélgetésünk során felmerült bennük, hogy talán érdemes lenne meglátogatniuk azt. A beköltözők számára is érdekes lehet megtudni, milyen múltú, hagyományú községbe kerültek. Egy – a központban elhelyezett – információs tábla, figyelemfelkeltő helytörténetet, látnivalókat bemutató tabló érdekes lehet helyiek és idegenek számára is.

A község múltja természetesen nemcsak tényszerű történelmi adatokból áll, hanem hasonlóan fontosak az egykori és az esetleg még most is élő hagyományok, szokások is. Megpróbáltam felmérni, mi az, amit ennek tartanak a helyi fiatalok. Válaszaik két csoportra bonthatóak; említették az általánosan elterjedt, és itt is jelenlevő hagyományokat, valamint a szerintük helyi, speciálisan alsónémedi hagyományokat is. Jellemzően inkább az ünnepkörökhöz, különleges alkalmakhoz kapcsolódó szokások jutottak eszükbe, így a húsvéti locsolkodás, az egyházi – főleg római katolikus – ünnepek (a körmenet, a búcsú) és a májusfaállítás. Hagyományszerűvé válik március 15-e megünneplése is (többek között helyi vonatkozásai miatt), ugyanakkor a többi nemzeti ünnepet meg kellene erősíteni a lakosságban. Szintén kezd hagyományossá válni többek szerint a falunapi programsorozat. Helyi szokásnak érzik a

Szüreti bált, és a „némedi esküvőt” (a kikérés, az ebéd, a lakodalmos menet, a templomi esküvő lezajlása). Csak ketten tértek ki azokra a hagyományokra, amelyek a mindennapi élethez kötődtek – alapvetően azért, mert ezek azok a szokások, amelyek már eltűntek, vagy erősen eltűnőben vannak – például a régi viseletre (amit szívesen látnak a fiatalok, de semmiképp nem hordanák...), szobák berendezésére, a tárgyak szerepére, régi foglalkozásokra, ház körüli munkákra és a gyerekjátékokra. Ezek közül talán leginkább a templomi szokások maradtak még meg, de azok is lazulnak.

A hagyományok, szokások lassú sorvadását szinte mindenki természetesnek, elkerülhetetlennek találta, annak ellenére is, hogy Alsónémedit hagyománytisztelő falunak tartják. Sokaknak feltűnt, hogy már például a húsvéti locsolkodás sem olyan, mint évekkel ezelőtt; meg is kérdőjelezték fennmaradását. Kevesebben vélik úgy, hogy ez megőrződik; ők is inkább csak azért, mert – mint mondták – „poén lovaskocsival körbejárni, szódával fröcskölni”. Egész más indoka van annak, hogy lassanként a falunapok, szüreti bálók is ellaposodnak: a rengeteg rossz megjelenésű idegen (romániai vendégmunkás) jelenléte miatt nyomasztónak tartják a hangulatot, ezért inkább el sem mennek ezekre az alkalmakra.

A tipikusnak vélt „némedi esküvő” és a szintén szokássá váló nagy családi ünnepek egyelőre fennmaradnak a fiatalok szerint is. De jó volna ezek mellett a tágabb faluközösség hagyományait is őrizni. Ez erőltetve nem vihető véghez, ám amennyiben ezek kivesznek, Alsónémedi sokat veszít abból – a sokak által értéknek tartott – helyzetéből, hogy Budapest közelében falusi településként maradt meg. A hajlandóság meg van erre a fiatalokban (például a röviden válaszolók majd $\frac{3}{4}$ -e támogatja a Szüreti bál hagyományának fenntartását), de ezt egy kicsit erősíteni lehetne bennük.

A hagyományok mellett a természeti és építészeti értékek is besorolhatóak a megőrzendő emlékek közé. Ezzel kapcsolatban azonban nem sok ötlet, javaslat fogalmazódott meg a kérdezettekben. Általában már az nehézkesen ment, hogy összeszedjék, mik is lehetnének ilyen értékek a községben. A két templomon és az emlékműveken kívül a tereket többen, a Plébániát, a kántorlakot, az öregtemető kápolnáját a stációkkal, a kopjafákat már csak elvétve, egyen-ketten említették. Szintén felmerült – a falukép elemzésekor már megjelent téma – a régebbi, még viszonylag jó állapotú házak, udvarok védelme; főleg ott, ahol egymáshoz közel több ilyen is található (a falu magjában). Öten azonban úgy vélték, nincs komolyabb őrzendő érték Alsónémedin. Érdekes megfigyelni, hogy az egyes személyeknél mi tartozik az érték kategóriájába; ugyanarról az adott épületről egészen más vélemények hangozhatnak el. De ha egy épületet, emléket már legalább néhányan fontosnak találnak, azt nem szabad elhanyagolni.

Környezeti értékeket is csak kisebb gondolkozás után tudtak említeni. A Duna-Tisza-csatorna partjára többen (öten) is nagyobb figyelmet fordítanak, értékes területté lehetne tenni. Ketten említették az 5-ös út menti platánsor szépségét, egy személy pedig a helyenként fellelhető homoki élőhelyek és turjánfoltok egymáshoz közelségének különlegességét (sajnos ezt is elnyomja Ócsa közelsége, így igazából nem kap figyelmet). Az erdőket és a vizenyős, nádasos részeket, kis „tavakat” is felsorolták, itt kiemelve, hogy a természetvédelem kaphatna nagyobb hangsúlyt, zavaró (és káros) az illegális személtlerakás a határ több pontján is.

E téma felvetésekor önmagától is előkerül az a kérdés, hogy a megkérdezettek mennyire ismerik a falut és környezetét. A település szerkezetét, utcáit, intézményeit mindannyian jól ismerték (bár egyikük bevallása szerint az „Újtelepen” ritkán jár, és nem is igazán érdekli az a rész), viszonylag sűrűn járnak a község különböző pontjain. Az újonnan beköltözők is elég alaposan ismerik a település egészét. Mindez természetesen köszönhető annak is, hogy Alsónémedi belterületének kiterjedése nem túl nagy, biciklivel, gyalog is gyorsan bejárható; mint mondták is: „emberi léptékű a település”. Érdekesebb azonban – és valamelyest a hagyományok őrzéséhez is kapcsolódik – vajon mennyire ismerik a határt, a dűlők neveit. A röviden válaszolók kicsit kevesebb, mint fele (48%-a) mondta, hogy –legalább részben – tisztában van ezekkel. Itt kiemelendő, hogy míg a 25-30 évesek több mint fele ismeri a határt (a 21-ből 12-en), addig a 18 alattiak és a 19-24 évesek esetében már magasabb azok aránya, akik nem ismerik (29-ből 17-en). Az interjúalanyok közül általában azok ismerik a határt alaposabban, akik mezőgazdaságból élnek, vagy családjuk révén még bekapcsolódnak ezekbe a munkákba. Többségük legalább a legközismertebb dűlőket be tudja azonosítani. Az újonnan beköltözők nem meglepő módon nem sokat tudnak ezekről, eleve ritkán járnak ki a határba.

A FIATALOK ALSÓNÉMEDI RŐL ALKOTOTT JÖVŐKÉPE

A fejlesztések magvalósításához érdemes kutatni a helyi lakosok jövőről alkotott elképzeléseit is. Ez jelenleg – az önkormányzat kezdeményezésében – zajló folyamat, az összképet egészítheti ki az általam készített interjúk e témára vonatkozó részeinek összefoglalása.

Mint már rögzítettem, a megkérdezett fiatalok inkább faluként képzelik el a továbbiakban is Alsónémedit. Ahogyan a legtöbben hozzá is tették, ez elsősorban e helyiektől függ, attól hogy merre szeretnék előrelépni, mit szeretnék megőrizni. Jellemző, hogy az „újtelepiek”, a Budapesten dolgozók a Dunaharasztihoz, Gyálhoz való közelítést, az elővárosi jelleg kialakulását tartják valószínűnek, míg a mezőgazdasági háttérűek szerint Bugyihoz hasonló nagyközségi jellegű település marad Alsónémedi. A városodást legtöbben a lélekszám növekedéséhez kapcsolják (holott annak nem a népesség a döntő tényezője), de ennek

mértékét is eltérően prognosztizálták. Abban mindenki egyetértett, hogy nőni fog a lakosság (?), de nem a természetes szaporodás, hanem a beköltözések miatt. Nagyon látványos növekedést, esetleg megtöbbszöröződést azonban csak két válaszoló említett. A többiek szerint a hirtelen megugrás inkább káoszt hozna, mint előnyöket.

Leginkább az „Újtelep” bővülésére számítanak a fiatalok és az ottani foghíjak gyors eltűnésére, a régebbi részekben kevesebb régi ház kibővítésére, felújítására. Az új építkezéseket – főleg a harminchoz közeli – már ritkábbnak tartják, mert az évtizedekre való eladósodást jelent. Pont ezért az új részekben is elsősorban az alacsonyabb fajlagos költségű sorházak terjedésére számítanak, illetve szerintük gyakoribb lesz, hogy az ide költözők nem kezdenek önálló építkezésbe, már kész lakásokat vásárolnak inkább. A magas ingatlanárak és építkezési költségek egyben egyfajta „szűrőt” is jelentenek; a régóta itt lakók ki is emelték, hogy ez jó hatással van, mert nem mindegy milyen társadalmi csoportok épülnek be a községbe. (Véleményem szerint ezt nem lehet különös kirekesztésként kezelni, mert bármelyik más településen is hasonló lenne a vélemény.)

A lakásépítések mellett a közeljövőre vonatkozóan – meggyőző többséggel – említették, hogy a még burkolattal nem rendelkező utcák is aszfaltozást kapnak, az egész falura jellemző lesz a jó útminőség. Az elmúlt néhány év pozitív tapasztalatai nagy bizakodást eredményeztek e téren.

Többen is felvetették az Önkormányzat tulajdonában levő – jelenleg nem túl jó állapotú – épületek és ingatlanok felújítását, átalakítását, jobb kihasználását. Arról viszont kevesük tudott, hogy erre vonatkozóan már születtek elképzelések és tervek. Ha ezek jól megvalósulnak, nőhet a fiatalok elégedettsége.

Jelenleg egyébként sem általános optimizmus, sem általános pesszimizmus nem mondható ki a fiatalok jövőképeiről, a két elhangzott szélsőséges nézet – „15 éve nem változik semmi, nem is fog” és „fényes jövő áll előttünk” – ellenében inkább a lassú előrelépésekre, változásokra számítanak többségében. Mindenképp kiemelendő a megkérdezettek harmadára jellemző közönyösség, a falu jövője iránt való érdeklődés hiánya. Sajnos ez az, ami leginkább megakadályozhatja a fejlődést, ez ellen kellene tenni. Ez viszont igen nehéz feladat, amiatt, hogy mindenki egyre inkább csak a saját dolgaival foglalkozik (például a szabadidő eltöltésében is sokan izolálódnak, így a közösséggel kevésbé törődnek, annak jövője sem érdekes számukra).

Ha városodásra nem is, de városiasodásra mindenképp számítanak az alsónémedi fiatalok, sőt igényük is a szolgáltatások bővítése. Állandó helyi orvosi ügyelet, egy helyen működő, felszereltebb rendelő létrehozását reálisnak látják a jövőben, ugyanígy rendőrs telepítésére is

számítanak. Jót tenne egy komolyabb művelődési ház és egy nagyobb könyvtár (3 említés!) is, fellendíthetnék a falu közösségi és kulturális életét. Szintén többen bíznak a pénzügyi szolgáltatások bővülésében, hogy ne kelljen ezért is Budapestre vagy a környező településekre járni. A boltok számával, méretével általában elégedettek a megkérdezettek, csak az „újtelepiek” hiányolnak egy nagyobb élelmiszerboltot és vegyeskereskedést. A régóta itt lakókban nem merült fel, de az újak megemlézték, hogy egy szombati piacot is hasznosnak tartanának. Ez a termelőknek is jó lenne, és az „újtelepiek” is szívesebben vásárolnának zöldséget (és gyümölcsöt) az őstermelőktől, mint a nagy áruházak láncok valamelyikében; inkább megbíznának az előbbi áru minőségében. Ez az ötlet – megfelelő előkészítés, igényfelmérés elvégzésével – szem előtt tartandó lehetne.

Szintén a szolgáltatások közt említették a tömegközlekedést (noha ez külső tényező), de javulásában egy-két kivételtől eltekintve nem bíznak. Minőségének megítélésében egyébként igen erős összefüggés figyelhető meg a lakóhely Szabadság tértől (a központi buszmegállótól) való távolságával. A közel lakók elégedettek a járatok sűrűségével (hisz itt a távolsági buszok is megállnak), a távolabb lakók – és főleg az „újtelepiek” viszont kifejezetten elégedetlenek (mert kevesebb busz jár feléjük, a község Budapest felőli végén levő távolsági buszmegállóban pedig nem mindig veszik fel őket a buszokra).

A település jövőjét tekintve igen fontos kérdés a mezőgazdasági jelleg megmaradásának, a raktárak és üzemek épülésének, valamint az esetleges munkahelyek létesítésének megítélése.

Az első kérdés megítélése nem mondható egységesnek, bár többen mondják azt, hogy megmarad a mezőgazdaság. Az értelmiségi pályára készülők saját és ismerőseik véleményéből kiindulva megkérdőjelezzik, hogy van-e értelme folytatni, sőt felvetik, hogy a fiatalok közt alig akad, aki ezt szívesen tenné, gyakran a még parasztizáló szülők is más pályára buzdítják gyermekeiket. Szerintük a közeljövőben még jellemző lesz a mezőgazdasági jelleg, de fokozatosan visszaszorul majd. A kicsit nagyobb rálátással (és esetleg mezőgazdaságból élő családból származó) leendő értelmiségiek már árnyaltabb képet adnak, szerintük kevesebben ugyan, de mindig lesznek olyan fiatalok, akik továbbviszik e munkát. Alaposabb ismereteket és gondolkodást mutat az a vélemény, hogy Alsónémedinek ez hagyománya, ebben van lehetősége is, ugyanakkor – mivel nem mindenki így képzelel el jövőjét – jó, hogy ez már nem feltétlenül determinált életpálya. Az nem baj, ha kevesebben folytatják a parasztizálást, de őket támogatni kellene. Itt említendő, hogy ez már az országos (agrár)politika függvénye is; ki kellene használni, hogy Magyarország az Európai Unió legkedvezőbb termőföldi adottságú tagállamainak egyike. Bár Alsónémedi nem az ország legjobb talajú területén található, a fővárosi piac és a környékbeli raktárak felvásárló

kapacitása mégis érdemessé teszi a mezőgazdasági termelést. (Ez a jól felépített vélemény mutatja, hogy az értelmiségi fiatalok is odafigyelhetnek a földművelés helyzetére, sőt ha tisztában vannak vele, akkor sokkal inkább együtt tudnak működni az azt folytató fiatalokkal.) Természetesen a mezőgazdaság helyzetéről, várható jövőjéről legpontosabb képet az ezt továbbvivők (e tanulmány esetében három interjúalany) adhatják. Jellemző, hogy nem túl nagy optimizmussal beszéltek róla. Legnagyobb problémaként említették, hogy a befektetés (a gázolaj, a permetezőszerek, a vetőmagok ára) nem térül meg, nincs arányban a bevétellel, így ami régebben gazdaságilag nyereséges volt, ma már egyre kevésbé az. Ez pedig a fiatalokat is elbizonytalanítja, érdemes-e a mezőgazdaságra építeni jövőjüket. Ezzel azonban a már említett országos agrárpolitikához kanyarodhatunk vissza, ez elsősorban az ottani döntéshozók felelőssége. A mezőgazdaság fenntartása nemcsak a földművelők számára fontos, hanem a fogyasztók számára is. Ezt tükrözi három „újtelepi” azon véleménye is, hogy nem lehet mindent importálni, ésszerűbb és gazdaságosabb lenne helyben termelni. Szintén rontja a termelők kilátásait a szélsőségesebbé váló időjárás, ez is sokakat más munka választására ösztönöz. Két válaszoló – egymástól független – becslése szerint 70-75%-ban folytatják a parasztizálást az ilyen családból származók. A korábban lejegyzett véleményekkel szemben ők azt mondják, viszonylag erősen köti a fiatalok pályáját családjuk munkája. A megszokás mellett a legfontosabb tényező, hogy a földekben, gépekben olyan tőke van, amit nem lehet egyszerűen feladni. Sőt akár nehezebb is más típusú jó állásra szert tenni, mint egy jól bejártott családi gazdaságot továbbvinni. Azonban szerintük is sokan vannak, akik, míg magasabb végzettségüknek megfelelő munkát nem találnak, ezt folytatják, de amint lehet, váltanak. A jelenlegi munkaerőpiaci viszonyok, a szűk munkahelykínálat miatt egyelőre számosan vannak, akik folytatják a mezőgazdasági munkákat. Ez utóbbi megállapítás főleg a kevesebb földekkel bírókra igaz, ők azok, akik legnagyobb valószínűséggel felhagynak e munkával a jövőben. Előfordul az is, hogy a testvérek közül az egyik folytatja a földművelést, a másik más pályára lép (például az egyik interjúalany esete ilyen); illetve, hogy más ágazatban dolgozik az illető, de időnként családjának is besegít a földeken. A véleményeket összegezve: bizonyos fokú koncentráció várható, a nagy termelők megmaradnak, az ő áruikat a termelési és értékesítési szövetkezet (már működik ilyen a faluban) fogadni tudja, és a nagybani piacokon is megvan a helyük; a kevés földdel rendelkezőknek viszont egyre kevésbé éri meg termelni, így eladják vagy bérbe adják földjeiket.

A következő fontos kérdés a raktárak, ipari üzemek helyzete. Ennek elfogadottságát próbáltam felmérni a fiatalok körében. Jelenlegi mennyiségükben csak egy fő ellenezte őket, az egyik üzem által kibocsátott kellemetlen szagú füst miatt. További két ember mondta, hogy

a jelenlegi állapotnál kellene megállni. A többiek egyelőre nem szabnának határt az üzemek számának, hiszen véleményük szerint nem jellemző, hogy ellepnék a községet e létesítmények, az ipari negyed szerű jellegtől még igen távol áll. Hárman vannak, akik maximálisan támogatandónak tartják a raktárak építését, ipari parkok létesítését. Azt mindenki elismerte és pozitívnak tartja, hogy adózásuk jót tesz a községnek és munkahelyeket is biztosítanak. Igaz, ez utóbbi ellen vetették fel, hogy nem is sok alsónémedi ember dolgozik bennük, máshonnan járnak át ide munkáért, így ezen a téren kevés haszna van belőlük a település lakóinak. A környezetre gyakorolt hatás nem sokakban merült fel, csak a tájkép változásának szintjén, de ez is eltérő megítélésben. Az azonban általánosságban elmondható, hogy a legtöbben minél távolabb szeretnék tudni e létesítményeket (például a település külterületének Budapest felőli végén). Egyetlen válaszoló gondolta úgy, hogy a lakott terület közelében is épülhetnének, ha a kamionok a falut elkerülve tudják megközelíteni őket. Többen rossz példaként említették a Halászi Károly utca megnövekedett forgalmát a rajta keresztül megközelíthető raktár miatt, kerülendőnek tartják a jövőben az ilyen helyekre vonatkozó építési engedélyek kiadását. Tanulság az, hogy a mostani döntésektől függ, hogy mennyire lesz nyugalmas és környezetébe harmonikusan illeszkedő a település. (Ne feledjük, hogy ezek, mint Alsónémedi vonzó tényezői kerültek említésre korábban!)

Szintén fontos kérdés, milyen munkahelyek teremtését, működtetését találják reálisnak a fiatalok. Erre vonatkozóan kevés használható véleményt kaptam. Többen úgy gondolják, hogy Budapest közelsége miatt nem kell és nem is lehet itt számottevő új munkahelyet teremteni. A közintézmények és a kiskereskedelem elég sok helyinek ad munkát, a mezőgazdaság szintén sokakat foglalkoztat, a többiek pedig találhatnak munkát a fővárosban, vagy a környező településeken. Több vélemény utal arra is, hogy természetes, hogy Alsónémedin a lakófunkció domborodjon ki. Bár ez – véleményem szerint – a beköltözők számának növekedésével már problémát jelenthet, nem túl kedvező, ha túl sokan járnak el a községből, se közlekedési (s ezen keresztül környezetvédelmi), se társadalmi okokból (alvóvárossá válás folyamata). Néhány megkérdezett egy bölcsöde létesítését javasolta, mint lehetséges új munkahelyet. Ez a foglalkoztatás mellett az „újtelepiek” egyre erősebben jelentkező ilyen irányú igényét is kielégítené, mert ők többségükben a fővárosban dolgoznak, gyermekeiket pedig nincs kire bízni, mert rokonaik nem a faluban élnek. További munkahelyeket biztosíthatna – a már említett, és fiatalok részéről várt – néhány pénzügyi szolgáltató, szórakozóhely és egy sportlétesítmény. A megkérdezettek egyébként szívesebben dolgoznának a jövőben lakóhelyükhöz közel, ám erre a parasztizáláson kívül pillanatnyilag nem sok esélyt látnak. Lehetőségeiket és bizakodásukat jó lenne növelni. A jövőt vizsgálva,

az azt pozitívan vagy negatívan befolyásoló, már jelenleg is zajló folyamatokról is megkérdeztem az interjúalanyokat. Jó irányba vivőnek tartották a terek, utcák szépülését, a rendezvények változatosabbá válását, a tudatosabbá válást (például az önkormányzat részéről a tervezést, előre gondolkodást, a földművelők részéről a termelési és értékesítési szövetkezet létrehozását), a különböző szolgáltatások beengedését és térnyerését, a falu nyitottabbá válását. Nem volt egyértelmű a logisztikai létesítmények megítélése e szempontból, sem a lakóparki típusú településrészek megjelenése. Kifejezetten negatívnak csak az illegális romániai munkások egyre nagyobb arányú megjelenését említették.

A tudatos jövőépítés függ a személyes jövőképtől is. Ezért érintőlegesen ezzel a témával is foglalkozom. A röviden válaszolók 26%-ának határozott tervei vannak, 52%-ának inkább csak elképzelései, 22%-ik nem foglalkozik saját jövőjével. Ez utóbbi nem túl kedvező arány. Természetes, hogy a 25-30 évesek közül nagyobb arányban vannak, akiknek már konkrétabb jövőképe van, az azonban megemlíteném, hogy az önállósodással, nagyobb rálátással az optimizmus is csökken a személyes jövőt illetően. 1-5-ig terjedő skálán a 15-18 évesek még átlagban 4,15-re értékelik, a 25-30 évesek már csak 3,62-re.

Az interjúalanyok közül a még családalapítás vagy elhelyezkedés előtt állók inkább arra tudtak választ adni, hogy maradnának-e a faluban, illetve milyen jellegű munkát szeretnének majd. A családalapítást illetően 10-ből 8-an mondták, hogy még nem gondolkoznak rajta, távolinak érzik. Többségük előbb munkahelyet, biztos megélhetést keresne, csak ezután kezdve családtervezésbe. Inkább 30 körül vállalnak majd gyermeket, ebből viszont automatikusan következik, hogy nem születik majd sok gyerekük. Csak ketten mondták, hogy nagycsaládot szeretnének, ketten pedig esetleg vállalnának harmadik gyermeket. Ez sajnos az általános magyar helyzetet tükrözi. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül, hogy a megkérdezettek között nagy arányban vannak továbbtanulók, ezért jelenik meg az eredményben jól láthatóan az életciklusok eltolódása. A jövőbeni lakást illetően egyértelműen a kertes házakat preferálják a válaszadók, ez bizonyos kötődést mutat a faluhoz.

AZ ALSÓNÉMEDI FIATALOK KÖZÖSSÉGÉNEK LEHETŐSÉGEI

A településhez való kötődés egyik alapja a közösségbe való tartozás. Ezért lett e dolgozat egyik hangsúlyos pontja a helyi fiatalok közösségi lehetőségekről való véleményének bemutatása.

Általános volt az a vélemény, hogy az igazán erős összetartás hiányzik a fiatalok körében; az eddigi kisebb próbálkozások javarészt kudarcot vallottak. Kisebb csoportok, baráti társaságok ugyan vannak, de nincs igazi lehetőség arra, hogy sok fiatal együtt legyen, a kis társaságok összefonódhassanak, az idáig csoporton kívüliek is bekapcsolódhassanak. Ennek egyik oka egy jó közösségi tér hiánya, másik pedig az izoláció általánosan erősödő folyamata (sokan inkább otthon maradnak tévézni, számítógépezni). 14 éves kor fölött gyakran meglazulnak az odáig kialakult kapcsolatok, a különböző tanulmányok különböző utakra viszik a fiatalokat. (Ez inkább azokra igaz, akik egyedül kerülnek új közegbe, ezt követően már az új ismerősökkel, másutt töltik szabadidejüket és esetleg ritkábban is járnak haza Alsónémédire. Mivel az interjúalanyok közt 6 ilyen személy van, az ő véleményük viszonylag hangsúlyosan jelenik meg az összegzésben; de ötleteik a többiek számára is hasznosak lehetnek, valamint elég sok esetben hasonló véleménnyel voltak a fiatalok helyzetéről, mint a több időt otthontöltők.) Így később felnőttként is felületesebbek lesznek a kapcsolatok. A fiatalok egy része már most úgy érzi, hogy saját generációjuk nem lesz olyan összetartó, mint a korábbiak. Természetesen erőltetni felesleges a közösségek formálódását, de segíteni érdemes lehet.

A megkérdezettek jelentős része a sportban (kilenc fő) és egy kulturált, fiatalos vendéglátóhely létrehozásában (tíz fő) lát lehetőséget a közösségépítésre.

Többen kiemelték, hogy a foci (a falu egyes részein kialakult csapatok és a köztük rendezett bajnokságok) ma a legerősebb összetartó erők egyike. Állandó közösségeket teremt, és előnye, hogy a különböző generációk is találkozhatnak benne. De „hátrányosabb” helyzetben vannak azok, akik nem rúgják olyan ügyesen a labdát, vagy épp mást csinálnának szívesebben. A nekik megfelelő sporttal őket is össze lehetne fogni. Akik a sportra kitértek válaszukban, valamennyien örülnének, ha a jövőben létesülne egy szabadidő centrum, fedett sportpálya a falu központjában (még az „újtelepiek” is a központ környékére helyeznének egy ilyen létesítményt, szerintük is ott lenne logikus felépíteni). Többen egy uszodát is jó ötletnek tartanának. Mivel mindezek igen jelentős anyagi háttérrel igényelnének, nem várható el, hogy ezek hirtelen felépüljenek, de addig is lehet kisebb beruházásokkal lendíteni a község sportéletén. A falu régi és új részén élők közt is voltak, akik a Kistói utca melletti horgászto környezetét erre megfelelő terepnek találták. Nagy előnye, hogy már megvan a kellemes

környezet alapja és régiék – újak egyaránt magukénak érzik a területet. Ha itt sikerülne többféle sportlehetőséget szabadon elérni, esetleg több alkalommal szervezett sportnapokat is rendeznének, a mozgás után pedig le lehetne ülni valamit enni, inni – s így az odáig különböző sportágakban résztvevők is keveredhetnének egymással – jelentősen erősödhetnének a fiatalok közti szálak. Jó lenne egy olyan terület is, ahova ki lehet járni sétálni, futni, biciklizni, jó időben piknikezni, a gyerekekkel játszani. A szeparálódás helyett együtt lenni, vagy legalább ugyanott tölteni a szabadidőt, tehát emberek közt lenni. Régebben erre lehetőséget adott a csatornapart, de miután ott tönkretették a környezetet, ma már nem szívesen járnak a helyiek, legfeljebb a horgászok. De az ilyen helyekre való igény sokakban megvan. Bár a község terei, parkjai folyamatosan szépülnek, azok e célra nem alkalmasak. Egy sportcsarnok, szabadidőpark pedig nemcsak a fiatalok számára lehetne elérhető, az egész falu közössége nyerne vele.

A másik gyakran felmerülő ötlet a szórakozóhely létesítése volt. Bár néhányan úgy állnak a kérdéshez, hogy felesleges Alsónémedin ilyen, hiszen Budapestre bármikor be lehet menni érte; jellemzőbb, hogy a fiatalok helyben is szeretnének szórakozni. Többek szerint nem jó, hogy a fiatalok jelenleg a kocsmákba és az utcára vannak „száműzve”. Az így szórakozó csoportok sokak igényének nem felelnek meg, így nem is akarnak csatlakozni. Másik hátránya, hogy jónéhányan e csoportok alapján ítélik meg – nem épp pozitívan – a többi fiataalt is. Egy fiatalos hangulatú kávézó vagy teázó, esetleg pizzéria (olyan hely, ahol többen le lehet ülni, és az elfogadható árak lehetővé teszik egy este eltöltését) nagyon jó lenne a falu központi részén.

Akár klubhelyiséget is ki lehetne alakítani valahol, ahol az igények és az érdeklődés szerint különböző klubok indulhatnának. De ilyen lehetne a már említett – többek által javasolt – népszerűsített kibővített könyvtár és olvasóklub is. Így a többféle program révén többféle fiatal találhatna magának közösséget. 10x10 ember sikeresebben összefogható, motiválható, mint 1x100! A 10x10 ember azután például bulik alkalmával össze is kapcsolódhat. (Általában szívesebben mennek a fiatalok buliba úgy, ha biztosan ott van néhány ismerősük, mint, ha tőlük távolabb állókhoz kellene csatlakozniuk; de ha már elmentek a bulira ott önkéntelenül is kapcsolatba lépnek másokkal is.) Így egész kapcsolati hálók válhatnak erőssé. Biztosan lennének olyan kezdeményezések, amelyek elhálnának, de ha már legalább néhány megerősödne, népszerűvé válna, az nagy sikert jelentene.

Vannak természetesen olyan szórakozások is, amelyeket felesleges kialakítani; túl költségesek lennének, de nem kellően kihasználtak, mert a Budapesti lehetőségekkel nem tudnák felvenni a versenyt. Ilyen például a mozi, amit persze „kicsiben”, filmklub keretében meg lehetne

próbálni, de többen hozzáfűzték, hogy mivel bármi megnézhető otthon is, nem valószínű a népszerűsége. (Ez a fajta gondolkozás sajnos – a már említett – társadalmi izoláció következménye.)

A fiatalok közösségeinek építésében fontos szerepe lehet az egyházaknak is – próbálnak is tenni ennek érdekében –, mert az alsónémedi fiatalok között (elvileg) viszonylag nagy arányban vannak az egyházhoz kötődők. A testi, szellemi kikapcsolódással párosítható a lelki épülés is; kötetlen, játékos vagy épp komolyabb tartalmú alkalmak során.

A fiatalok közösségének erősítése nem egy szereplő feladata. Az önkormányzat, az egyházak és a fiatalok összefogásával és kitartó munkájával lehetséges. Mindhárman jól is járnának vele, hisz a község érdeke, hogy a helyiek összetartsanak, és későbbi felnőtt generációként is meglegyen az egyetértés a munkák során; az egyházak tanításukat közvetíthetik ezen keresztül, segíthetik a fiatalok hitének erősödését, bekapcsolhatják őket a gyülekezetekbe; a fiatalok pedig (újra)egymásra találhatnak, s a közösséghez tartozás élménye erősítheti személyüket, biztosabbá teheti önértékelésüket. A működés alapja lenne, hogy minél szélesebb körű szabadidős lehetőséget nyújtani, rendszeres és alkalomszerű programok keretében is. Budapest, és az ottani szórakozóhelyek közelsége csak részben akadály, mely könnyen megszűnhetne, ha felébreszthető lenne a fiatalokban a közösségre vágyás. Sokkal inkább nehezíti a helyzetet a széthúzás; az, hogy jelenleg azt sugallják az embereknek, hogy saját érdekeik szerint cselekedjenek, ne közösségben gondolkozzanak. Ennek legyőzése az igazán komoly kihívás, nehéz hozzá jó módszert találni. De ha a közös cél megszületne, akkor életképes lenne a szervezkedés. És nem járna úgy, mint a már említett korábbi próbálkozások.

GENERÁCIÓK KÖZÖTTI ÉS FALUN BELÜLI KAPCSOLATOK

Természetesen a jó helyi közösség alapja, hogy nemcsak az egyes generációkon belül van meg az összetartás, hanem a generációk között is jók a kapcsolatok. Érdekes kérdés, hogy a középkorúak és az idősebbek hogyan vélekednek a fiatalokról, de dolgozatom fiatalok kérdezése alapján készült, így csak az ő véleményüket tükrözheti.

Az eggyel és a kettővel idősebb generációkhoz való viszonyulás valamelyest eltér egymástól. Az ötven rövideen válaszoló 82%-a mondta, hogy a szülői generáció véleményét meghallgatja (14% pedig kifejezetten sokat ad rá), míg a nagyszülők véleményét csak 76%, azonban 12%-uk szerint egyáltalán nem érdemes rá odafigyelni, mert nem elég modern nézetűek. (Természetesen vannak olyan válaszolók is (12%), akik az idősek véleményét megbecsülik; az előbbi megkülönböztetéssel azt szándékoztam kifejezni, hogy kimutatható az, hogy az idősebbek álláspontját kevésbé tartják használhatónak a fiatalok.) A nagyobb távolságot

tükrözik az arra a kérdésre adott válaszok, hogy hány közeli ismerőse van a fiataloknak az fentebbi korosztályokból. 62%-uk érzi úgy, hogy a középkorúak közül sokakkal van jóban, de csak 20%-uk vallja ugyanezt az idősebbekről. Egyébként e kérdések esetében is kimutatható, hogy az Alsónémedihez jobban kötődőknél – akiknek ezt a rokoni, családi-ismerősi szálak is inkább lehetővé teszik – jellemzőbb a fentebbi generációkkal való kapcsolat ápolása. Persze ez nem jelenti az újak teljes kizárását, mert közülük is volt, aki –például szomszédi alapon – jó kapcsolatba került több idősebb emberrel is, ha kell számíthatnak is egymás segítségére. A másik oldalról viszont igaz – a fiatalok tapasztalata szerint –, hogy az idősebbek azok a fiatalok felé nyitottak, akiknek a családját is ismerik.

A részletesen válaszolók esetében is hasonló kép mutatkozik. Alapvetően itt is a család rokonai, barátai a fiatalok más generációkból való ismerősei. Ezen kívül még a foci hoz közel egymáshoz különböző korúakat; ezért is fontos – a korábban már említett – sportélet színesítése, népszerűsítése.

Többen kiemelték, hogy míg a kettővel fentebbi generáció távolodik a fiataloktól (egészen más környezetben nőttek fel, a mostani gyors változásokat már nehezebben kezelik, nem is szívesen tartanak vele lépést), addig az eggyel fentebbivel közvetlenebbé válnak a kapcsolatok (a régen elképzelhetetlen tegezés is egészen gyakorivá vált; valamint ez a korosztály teljes természetességgel követi a változásokat). Az idősebbekhez való viszonyulás – egy elég találó vélemény szerint – attól függ, hogy a fiatalok saját nagyszüleikkel milyen kapcsolatban állnak. Mert volt két olyan válaszadó is, aki kifejezetten szereti hallgatni az idősek történeteit, tanácsait, ízes beszédét. Mivel a több generációs együttélés gyakorlatilag megszűnik, ez a viszony folyamatosan gyengül.

A generációk viszonyához is kapcsolódik részben, hogy mennyire ismerik egymást az emberek falun belül. Általánosan elterjedt az a képzet, hogy Alsónémedin mindenki mindenkit ismer; ezért megkérdeztem az interjúalanyoktól, hogy ők ezt igaznak tartják-e, valamint hogyan viszonyulnak az ilyen közösségekben való létezéshez. A válaszok alapvető tanulsága volt, hogy a fiatalok inkább úgy vélik, hogy már nem igaz, túlzás a fentebb leírt állítás, egyre felszínesebb egymás ismerete. Nem volt egységes a vélemény arról, hogy jó-e olyan közösségbe tartozni, ahol mindenkiről tudnak. Jónéhányan csak az árnyoldalát látták; azt, hogy a felszínes ismeretek és a rosszindulat miatt csak kellemetlenségek következnek a kíváncsiságból. Az egymás háta mögött terjedő megszólások, pletykák csak rossz hírt hoznak a községnek. Bár néhányan szélsőségesen negatívan fogalmaztak, kritikájuknak van alapja; jó lenne, ha javítani lehetne a helyzeten. Mert számosan vannak, akik inkább előnyöket, vagy legalább lehetséges, megbúvó előnyöket látnak az ilyen közösségekben. Az egymásra való

odafigyelés egy közösség nagy értéke. Az egyik válaszoló elég jó véleménye szerint, ha utcaközösség szintjén törődnek egymással az emberek, segítik egymást az kifejezetten jó, de a falu túlsó végén élők minden dolgát nem kellene kutatni. (Természetesen itt az utcaközösség csak példa, ugyanilyen lehet bármilyen más is kapcsolódási pont is, például közös munka, közös kikapcsolódás, az egyház stb.) Sok fiatal szerint jó érzés (vagy „poén”) zártabb közösségbe tartozni, szívesen találkoznak ismerősökkel az utcán, boltban. Többen hozzáfűzték, hogy amiatt nem költöznének Budapestre, mert ez hiányozna nekik.

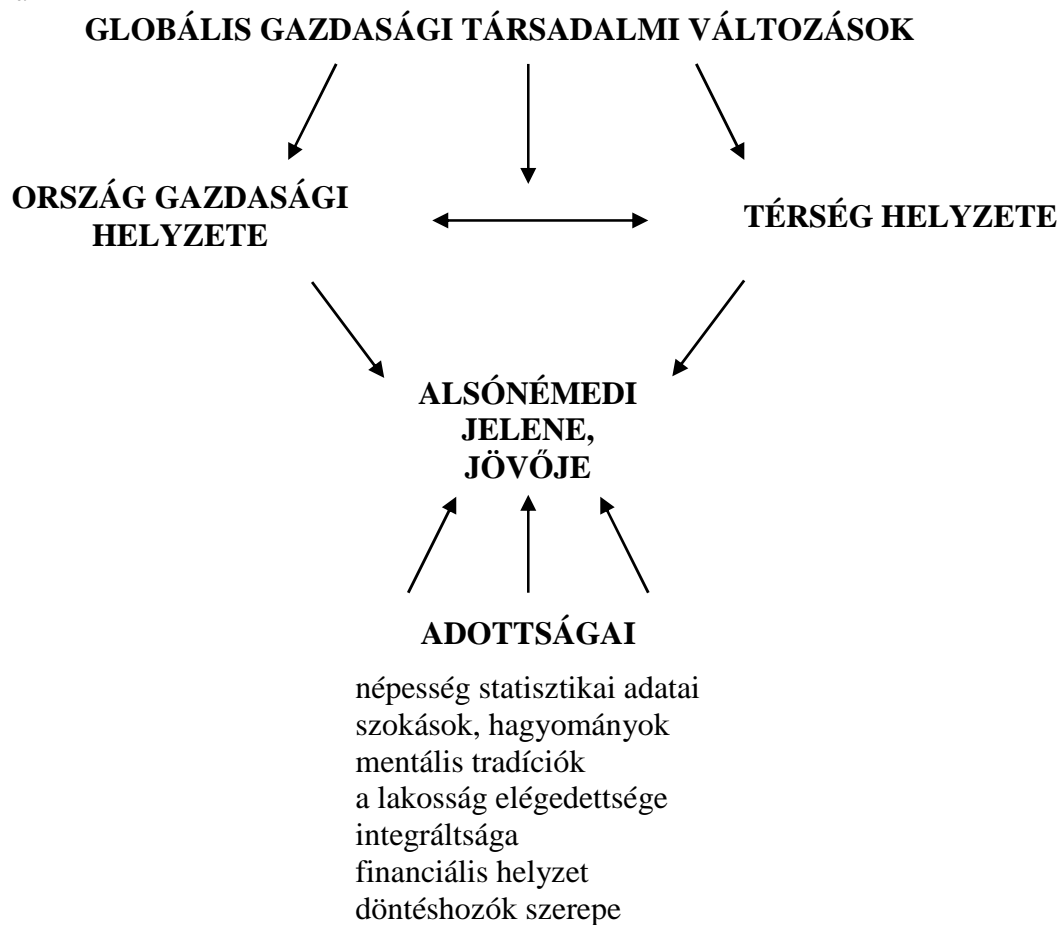
Az egymásnak való köszönés, a látásból való ismeret mindenki – még a kritikusabbak – szerint is jó és megőrzendő szokás. Természetesebb is egymásra nézni, mint csak elhaladni egymás mellett.

Ez a falusias hangulatot adó jelleg vonzerő is lehet Alsónémedi számára. Bár különlegesnek nem nevezhető, mert vidéken általában jellemző; de akik a főváros közelébe szeretnének költözni, vagy épp onnan kijönni, és ilyen jellegű közösséget keresnek, azok ezt itt megtalálhatják. Természetesen felvetődik a gondolat, hogy e beköltözésekkel „felhígulhat” Alsónémedi, és pont ez az érték veszik el; ráadásul nem is biztos, hogy az újak befogadásra találnak. A fiatalok szerint a közösség új tagokkal való gyarapodása be is következik, de nyitottnak érzik magukat az újak megismerésére. (Más kérdés, hogy ez a valóságban mennyire van így, mindenesetre a fiatalok nyitottabbak az idősebb generációknál.) Így, ha nem is lesz igaz a „mindenki mindenkit ismer” állítás, a – már említett – kisebb közösségeként való összetartás jól működhet. Ez alapvetően az embereken múlik; azon, hogy szánnak-e időt a találkozásra, a kapcsolattartásra.

JAVASLATOK ALSÓNÉMEDI JÖVŐJÉNEK ALAKÍTÁSÁHOZ

Az utóbbi évtizedek változásai, egyaránt jelenthetnek előnyt és hátrányt egy település számára. A globalizáció, a makrogazdasági és -társadalmi hatások, a térség helyzete, a település nagysága, szerkezete, integráltsága, tradíciói, lakóinak képzettsége és motivációi, a döntéshozók céljai, terveit mind-mind alakítói, formálói a település jövőjének. Ezek sokdimenziós egymásra ható változók, amelyben még a véletlennek is szerepe lehet.

7. ábra

Alsónémedi változásra van ítéelve. A kistérség, az ország, és általában a .XXI. századi tömegkultúra és a globalizálódó gazdaság átalakulása formálja a jövőjét. A változások jellegét alapvetően ez a helyzet határozza meg. A vezetők döntései és a lakosság értékrendje, mentalitása azonban befolyásolhatja a változások irányát. A kínálkozó lehetőségekkel lehet jól és lehet rosszul élni, de arra nincs esély, hogy a Alsónémedi kívül maradjon a külső körülmények diktálta folyamatokból. Úgy véljük, jobb stratégia élére állni a kínálkozó lehetőségeknek, megfontolva haladni, mint visszavonulni és ellenállni.

A jövő a jelen helyzet ismertéből alakítható ki, a jelen helyzetfelmérését előzőekben részletesen ismertettünk. A jövőre vonatkozó stratégia

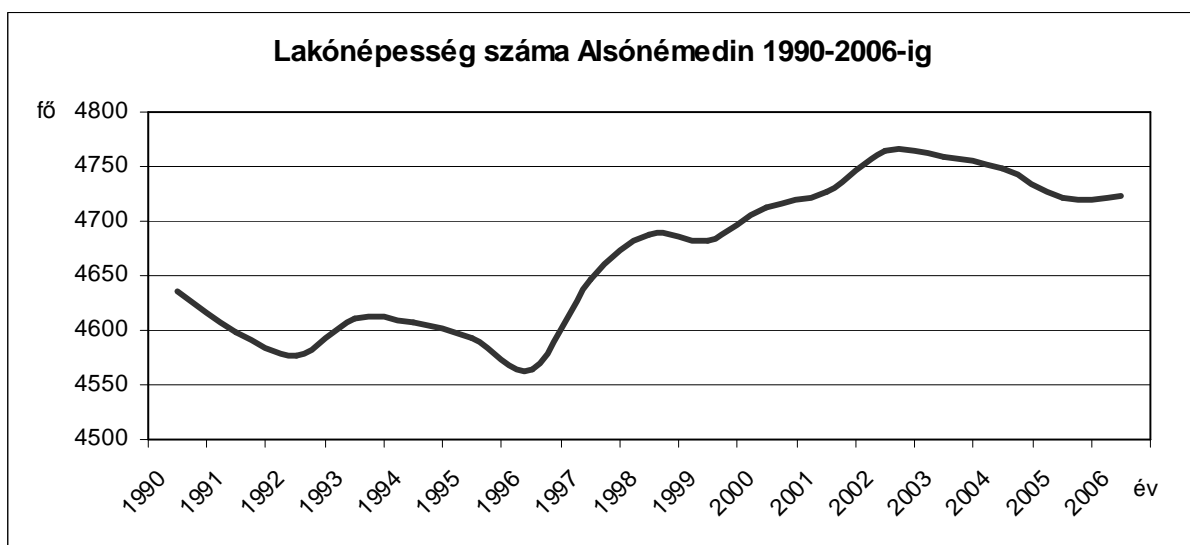
- a népesség statisztikai adatai,
- a jelen problémái,
- a lakosság igényei,
- térségi lehetőségek,

alapján körvonalazható, és ajánlásainkat ezek figyelembevételével tesszük.

A NÉPESEDÉSI HELYZET, A FIATALOK

Sokan vélik úgy Alsónémedin, hogy az lenne ideális, ha nem növekedne a lakosság száma, mert a jelenlegi lakosságszám megtartása hozzájárulna a falusias jelleg megőrzéséhez, ezért nem szükséges, hogy újabb betelepülők költözzenek a faluba.

8. ábra

A fenti ábra azt mutatja, hogy Némedin 1996-tól lassú, de folyamatos a lakónépesség növekedése. A gyáli kistérséget, ahová Alsónémedi is tartozik –mint már az előzőekben is említettük –, a dinamikusan fejlődő térségi kategóriába sorolják. Erre a térségre a népességnövekedés jellemző, amely Bugyi kivételével a 2005-ös adatokig minden térségbeli települést érintett.

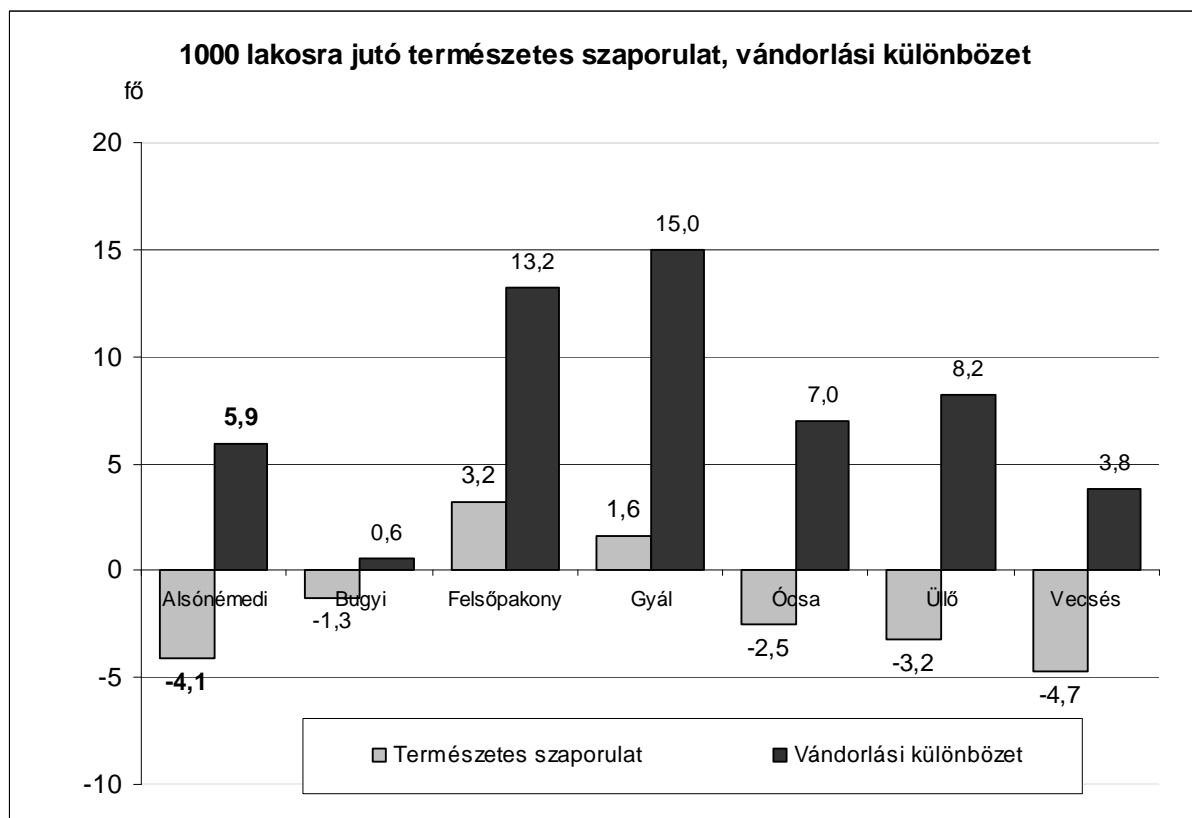
Megnéztük, hogyan alakult az elmúlt 15 évben a születések és a halálozások száma Alsónémedin, mert ez az adat mutatja meg, hogy a betelepülők nélkül hogyan alakult volna a

népességszám 1990 és 2005 között. Ebben az időszakban 230-240 emberrel többen haltak meg, mint ahányan születtek. Ez egyértelművé teszi, hogy **beköltözők nélkül a falu népessége kevesebb lenne, és a beköltözők nélkül várhatóan tovább csökkenne.**

A népességsökkenés még a globalizációs időszak előtt is a települések elöregedésével, leépülésével járt. Ez a hatás ma fokozottan érvényes. Néhányan hivatkoznak arra, hogy Némedi a XX. században egy zárt, ámde nagyszerűen prosperáló település volt, csak hogy azokban az évtizedekben a születések száma messze meghaladta a halálozásokét, s ez Alsónémediben a XX. század első felében elsősorban a katolikus vallású népességre volt jellemző. A modernizációval járó életforma-változás, a fogamzásgátló tabletták elterjedése ország- és Európa-szerte csökkentette a születendő gyermekek számát, bár a '70-es évek GYES programjának valamelyest sikerült szembefordulnia a folyamattal. Hasonló országos trendet kiváltó intézkedés nem várható.

Térjünk vissza Alsónémedi XXI. századi első 20 évre várható népesedési helyzetéhez. Az alábbi ábrába összevontuk az 1990-2004 közötti, 1000 lakosra jutó természetes szaporulatot és az ún. vándorlási különbözetet, majd összehasonlítottuk a térség többi településének adataival.

9. ábra

A táblázatból is látható, hogy a természetes szaporulat a negatív sávban van. A népességnövekedés a beköltözőknek köszönhető, ezt mutatja a fenti adatsor is.

Mi lenne optimális?

- Természetesen az, ha a némedi fiatalok több gyermeket vállalnának, vagy ha
- az állandó munkahellyel rendelkező, környezetükre is igényes fiatalok költöznének be a településre.

Javaslatok:

- A családalapításhoz feltétel a fiatalok helyben maradása. Ahhoz, hogy a fiatalok kötődjenek a faluhoz, szükséges lenne a számukra fontos, életminőséget, közösséget spontánul is teremtő szolgáltatások (sportolási lehetőség, fiatalok számára létesített szórakozóhelyek, pizzázó, kávézó) kialakítása. Erről részletesen ír Tolnai Gábor. Célszerű lenne, ha ezeket helyi fiatalok működtetnék vállalkozás formájában és az önkormányzat is támogatná.
- Bizonyára vannak olyan szakmák, amelyek hiánya a helyi szolgáltatások szintjén Alsónémedin is gondot jelent (országosan hiány az ács, a villanyszerelő, az esztergályos, hegesztő, kőműves stb.). Hosszú távon a település érdekét szolgálná, ha hiánypótló szakmák tanulását támogatná az önkormányzat azzal a feltétellel, hogy a tanuló Némedin marad X évig. Ezzel esélyt adna a későbbiekben a fiataloknak a helyi munkalehetőségre is, és vállalkozások megindítása formájában is.
- A mezőgazdasággal foglalkozók közül a fiatalok bizonyára fogékonyabbak az újabb dolgokra, így a bio zöldségek, gyümölcsök termesztésére. Ezeket a termékeket a majdan létesítendő piac mellett külön részlegben lehetne értékesíteni. Erre egyre inkább van igény a jómódú vásárlóközönség, az agglomerációs térségbe betelepülők és a budapestiek körében. Ha a termelők látják fantáziát biopiac létrehozásában ezt terület biztosításával és marketinggel támogatná az önkormányzat.
- Az önkormányzatnak segítheti a családalapítást olyan házépítési és telekvásárlási támogatással, amelynek a helyben maradás és a születendő gyermek feltétele lehet.
- Szükség lenne bölcsődére. Ezt azok a gyermekes fiatalok vennék igénybe, akik konszolidált élethelyzetben vannak, ahol az anyának is van munkája, hivatása. Nem vitatható az a pszichológusi vélemény, miszerint az a legjobb, ha a gyermek 3 éves koráig otthon van az édesanyjával. Ugyanakkor a gyerekekkel való együttléte tartalma,

a szülők érzelmi érettsége, következetessége sok mindent pótolhat, ha ez hiányzik, az sem segít, ha nem két, hanem három éves koráig volt otthon a gyermek az édesanyjával. Figyelembe kell venni, hogy nem minden fiatal házaspár tudja anyagilag is vállalni az anya hosszantartó otthonlétét, és éppen annak a rétegnek van igénye a bölcsődére, amelynek a megtartása a némediek számára lényeges. Ezért javasoljuk egy kis létszámú bölcsőde létesítését.

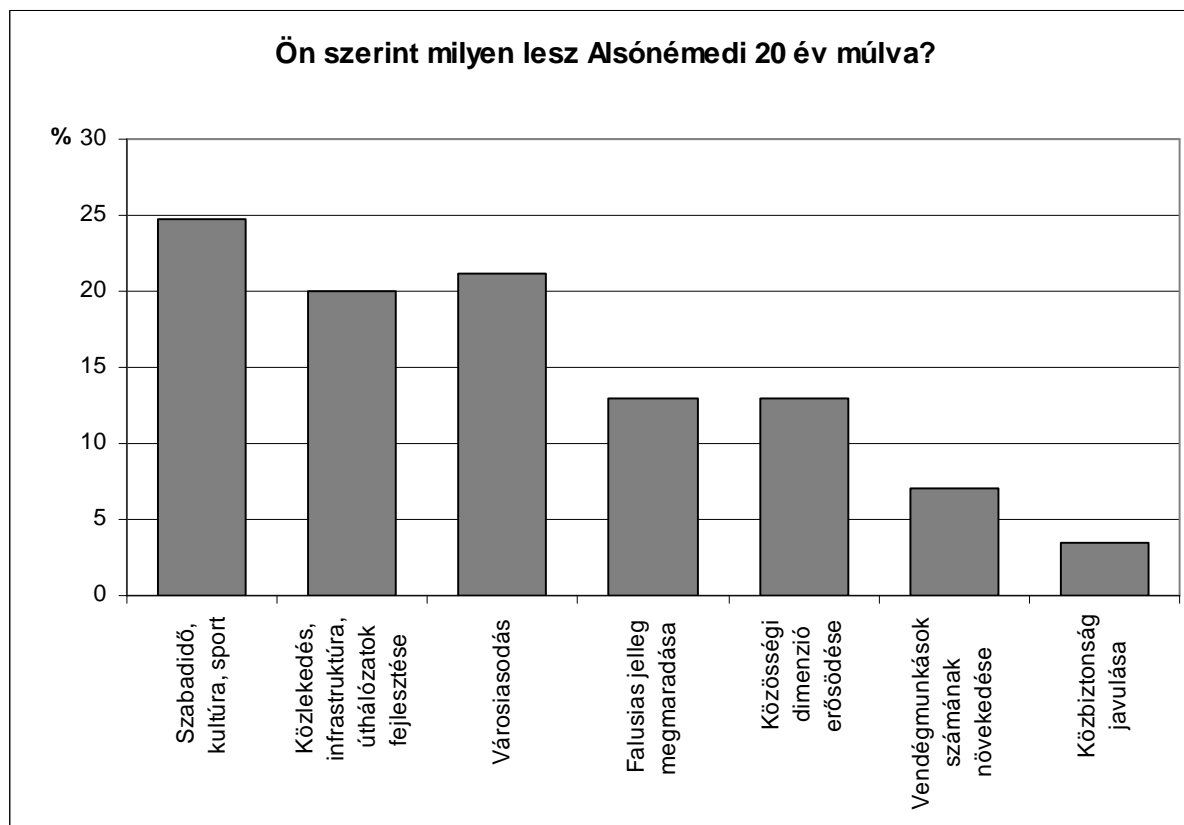
- Fontos lenne a fiatalok bevonása a települést érintő ügyek megtárgyalásába, véleményük meghallgatása. Létre lehetne hozni egy 5-6 fős, vagy nagyobb létszámú némedi fiatalokból álló csoportot, akik részt vennének testületi üléseken is, és beleszólhatnak a döntésekbe (akár diákokból, akár fiatal munkavállalókból, vállalkozásokból állhatna a csoport). Ha pedig megoldanak egy-egy általuk kezdeményezett feladatot, azt honorálni és népszerűsíteni kellene.

A LAKOSSÁG A JÖVŐKÉPE

A lakossági véleményekben a falu jövőjével kapcsolatos elvárások, remények, aggodalmak és prognózisok egyaránt megtalálhatók. A válaszokból kiemeltük a konkrét elképzeléseket. Százalékos megoszlásuk az alábbiak szerint alakul.

10. ábra

Valamivel több a jövőben bizakodó, mint a pesszimista hangvételű válasz. A tőlünk teljesen függetlenül és más módszerrel kutató Tolnai Gábor hasonló tapasztalt a fiatalok körében is. Kiemeltük tehát az optimista és a pesszimista válaszokban található válaszelemeket.

Optimista válaszok:

- sportcsarnok, uszoda megépülése,
- jobb utak, jobb közlekedés,
- a kisvállalkozások támogatása,
- a környezet védelme,
- a hagyományok ápolása,
- összetartó közösség, emberibb élet

Pesszimista válaszok:

- a vendégmunkások számának növekedése,
- a közbiztonság romlása,
- a környezetszennyezés növekedése,
- lezúllás, kábítószerelés,
- anyagiasság,
- az emberi kapcsolatok lazulása, elmagányosodás

A lakosság jövőképében azok a problémák, hiányosságok köszönnek vissza, amelyeket a jelen állapot felmérésénél már elemeztünk. A szórakozóhelyek, sportolási lehetőségek hiánya szerepel az első helyen, majd az utak állapota, az úthálózat, a jobb közlekedés iránti igény következik a sorban. **Igény van a városias szolgáltatásokra**, és többen valószínűsítik is a városiasodást.

Az optimisták remélik, hogy a településkép még inkább szépülni fog fákkal, virágokkal, parkokkal és megőrződik a falusias jelleg. Többen bíznak abban, hogy javulni fognak az emberi kapcsolatok és sikerül értelmes, társas elfoglaltságot találni a jövőben.

Más vélemények szerint emberek még inkább bezárkóznak, elmagányosodnak, a családi és baráti kapcsolatok lazulnak, Némedi, „alvó faluvá” válik. „Elanyagiasodott kisváros lesz”, jósolta valaki. Több válaszoló aggódik a természeti értékek, a táj rombolása miatt.

Látható, vannak olyan vágyak és törekvések Alsónémedin, amelyek az anyagi biztonság megteremtése mellett a tartalmas szabadidő eltöltésére, a közösségi életre, a hagyományok ápolására, a környezetvédelemre, a szép környezetre, településképre is koncentrálnak. Remélhetőleg sikerül, hogy a lakosság ennek érvényt szerezzen a helyi vezetés irányításával és támogatásával.

Alsónémedinek a fejlődés útját kell választani, különben lemarad a térség többi településétől és hanyatlás vár rá. Milyen lehetőségek ajánlhatók a lemaradás elkerülésére?

- Ki kell választani, miben válhat a település a térség centrumává.
- Oldani kell a település megosztottságát, javítani kell a beköltözők és az őslakosok viszonyát.

- Erősíteni kell a település lakóinak összefogását, olyan célok kitűzésével, amelyek megvalósítása érdekében lakossági összefogás lehetséges.
- El lehetne gondolkodni azon, hogy milyen jellegzetes tulajdonsága, terméke van a falunak, ami alapján azonosítható. Egy ilyen védjegy jellegű, jól eladható „márka” segíthetné a gazdákat a termények eladásában és turisztikai a belső összetartást erősítő hatása sem elhanyagolható.

ALSÓNÉMEDI, MINT A DÉL-PESTI TÉRSÉG SPORTCENTRUMA

A sportcsarnok és az uszoda építése találkozik a lakosság igényeivel. A futball kivételével a közösségi sportoknak azonban nincs hagyománya Alsónémedin, csak hiánya tapasztalható. Tudomásunk szerint az önkormányzat közeli terveiben szerepel sportcsarnok építése, amely nem csak helyi, hanem térségi hiányt szüntetne meg. Futópálya, kondicionáló terem, torna felnőtteknek, gyerekeknek tenisz, fallabda, teremfoci, lovaglás stb. lehetséges. A sportra nevelést pedig az iskolák kiemelt feladatává lehet tenni. Ha lesz erre megfelelő hely, sportcsarnok, uszoda, a közös sportolás és a versenyek növelik az összetartozás érzését a gyerekekben felnőttekben és segíthetik, hogy igény jöjjön létre más közös tevékenységre is. Lehetne sporttagozatos osztályt is indítani.

A sportolás helyszíne egyben találkozási hely is, így közösségi centrum is lenne, néhány szolgáltatóval, alkoholmentes vendéglátóhellyel.

A sportcentrumot várhatóan a környező településekről is használatba venné az igényesebb közönség.

Ha marad a közös ügyek iránti passzivitás és a közöny, a pénz mindenek feletti uralma, a törvények megkerülése, az önreflexió hiánya, az alábbi helyzet prognosztizálható:

- A népesség ugyan nem csökken jelentősen, de a lakosság összetétele képzettség, iskolázottság tekintetében megváltozik, a külső, nem „minőségi” bevándorlók aránya növekszik. Az őslakosság nagy része elöregszik, a falu újtelepi része pedig tipikus „alvóvárossá” válik. A falu lakóinak képzetesebb, igényesebb rétege elköltözik, vagy törekedni fog erre. A telekárak csökkennek, az elköltözők helyébe – feltételezhetően – környezetükre kevésbé igényes emberek, családok költöznek, akik Alsónémedit inkább csak tartózkodási helynek, maximum lakóhelynek, de nem otthonuknak tekintik. A már

eddig felépült közintézmények nem nagyon működnek, a településkép elhanyagoltta, szegényessé válik.

- A betelepült vendégmunkások, és más, hasonló helyzetű és képzettségű beköltözők nagy része a térség fejlődése következtében talál munkát, de mindig marad egy jelentős kisebbség, akik alkalmi munkára várnak. Ez a helyzet a közbiztonság további romlását idézheti elő, amely a helyben maradt lakosságot fokozott óvintézkedésekre kényszeríti, az ajtókra, ablakokra mindenütt rácsok kerülnek, a lakosok egymás ellen is védekeznek. A rendőrség és az addigra feltehetően megerősödött polgárőrség, valamint a térfelügyelő kamerarendszerek csak valamelyest javítanak a közbiztonságon.
- A kocsmákban nem csak a helyi lumpenek, prostituáltak, kábítószer-dealerek és fogyasztók szórakoznak, üzletelnek, verekednek, hanem a környező településekről is ideáramlanak majd az érdekelt „ügyfelek”. A településen alapérzéssé válik a bizalmatlanság és a félelem.
- A mezőgazdasági foglalkozásúak aránya csökken, csak a nagyobb földterületű gazdaságok maradnak fenn, várhatóan több külföldi tulajdonossal.
- Az iskolai, óvodai oktatás színvonala visszaesik, a még helyben maradt lakosok igényesebb része inkább más településre viszi a gyerekeit óvodába,
- Az éppen hivatalban lévő önkormányzat részben az elöregedett lakosság, részben a megnövekedett munkanélküliek aránya miatt kénytelen lesz lényegesen több pénzt fordítani szociális célokra és a közbiztonságra. Államgővásra is alig-alig marad pénze.

A fentiekben vázolt, stagnálást mutató jövőkép ugyan szélsőséges, de realitássá válhat, ha nem rendeződik, mérséklődik az a folyamat, amely a külföldi vendégmunkások elszállásolásával és foglalkoztatásával indult meg. Vannak erre a hanyatlásra példák, nem csak hazai, de európai viszonylatban is. Az ilyen települések valamikor sajátos arculatú, jól működő falvak voltak, de ma már erre csak a történeti munkák emlékeznek.

A VENDÉGMUNKÁSOK

Felmérésünk szerint a külföldi vendégmunkások települési jelenlétében a lakosság **25-30 %-a** érdekelt. Bizonyára szeretnék ők is, hogy Alsónémedin ismét jó legyen a közbiztonság, hogy élhető jövője legyen a következő generációknak. A „pénz mindenképp felett”, fogalmazott egy némedi lakos. Ez a globalizálódó világ értékszémlete, uralkodó cselekvési stratégiája is, mint ahogyan a bevándorlók problémája sem faluméretű.

A gyarapodásvágy, az anyagi szemlélet mindig is irányadó volt a településen, amelynek az újkapitalizmus újabb lendületet adott. A törvénytisztelet, a közösségért való felelősségvállalás valamikor jellemző volt Alsónémedi lakóira, dicsőség volt virilistának, legnagyobb adófizetőnek lenni, ezzel is bizonyítva a közért vállalt szolgálatot. Ma már ez másképp működik országosan is. Vannak **önmagukat lokálpatriótának** tartó lakosok, akiknél a pénzszerezés szenvedélye felülír mindenféle belátást, jövőért felelős magatartást, törvényi kötelezettséget, adófizetési morált (mint más településeken).

Elgondolkodtató, hogy az egy lakosra jutó adóköteles jövedelem miatt Alsónémedin a legalacsonyabb a térségben. Annak ellenére van ez így, hogy nem látszik elszegényedő településnek és sem az inaktívok, sem az eltartottak aránya nem magasabb a kistérségi átlagnál, sőt a munkanélküliség (2,1 %) valamivel alacsonyabb is.

Ezt mutatja az alábbi táblázat.¹⁶

10. táblázat

Település	Egy adófizetőre	Egy állandó lakosra
	jutó adóköteles jövedelem (ezer forint)	
Alsónémedi	972,7	417,7
Bugyi	1 065,3	455,1
Felsőpakony	1 162,3	478,9
Gyál	1 151,3	463,0
Ócsa	1 124,5	468,8

A mezőgazdaságban dolgozók aránya, akik adókedvezményben részesülnek, Bugyin még magasabb is egy százalékkal.

¹⁶ Forrás: Tervezési-statisztikai kistérségek Pest megyében. KSH. 2004.

Visszatérve a problémához, nem véletlen, hogy a vendégmunkások tömegesen éppen Alsónémedibe költöztek és nem Solymárra vagy Nagykovácsiba. Ennek okait és rövid történetét már ismertettük, és ezt a képviselőknek és a helyi értelmiségnek is folyamatosan tudatosítani kell a lakosságban.

Javaslatok

Az önkormányzat a helyzet rendezésére, és a törvényesség betartatása érdekében már kérte az ÁNTSZ és a rendőrséget segítségét.

- Fel kell hívni a szállásadók figyelmét, hogy bérbeadásból keletkező jövedelem után nem csak az önkormányzatnak kell idegenforgalmi adót fizetni, hanem a bevétel után az APEH-nek is személyi jövedelemadóval tartoznak. Nem biztos, hogy ezzel minden bérbeadó tisztában van.
- Lobbizni lehet azért, hogy a parlament hozza meg a szállásadás feltételeivel, körülményeivel kapcsolatos törvényt.
- Javasoljuk, hogy az ÁNTSZ számára benyújtott közérdekű bejelentéseknek lakossági aláírásokkal adjanak nyomatékot. Az akciót az önkormányzati vezetők kezdeményezzék **a helyi értelmiség és a fiatalok bevonásával és az egyházak támogatásával.**
- A legalább ezer aláírást tartalmazó ívet, amelyben a falu lakói az **emberhez méltatlan lakáskörülmények felszámolását kérnék**, be kellene mutatni a szállásadóknak és a helyi munkaadóiknak.
- Ezt az akciót évente meg lehetne ismételni és tudatosítani kell a lakosságban, hogy
- **A kialakult helyzetért a szállásadók és a vendégmunkásokat feketén alkalmazó munkaadók okolhatók.** Ők a könnyű pénzszerzés vagy a nagyobb anyagi haszon érdekében befogadnak, és **emberhez méltatlan körülmények között szállásolnak el**, vagy alkalmaznak képzetlen embereket, akik általában nem rendelkeznek **állandó és legális** munkaviszonnyal.
- A vendégmunkások egy jobb élet reményében hagyták el szülőfalujukat. Megélhetésük itt is bizonytalan, ami melegágya a kisebb-nagyobb bűncselekmények elkövetésének.
- A nem megfelelő higiéniai körülmények még a járványok terjedését is elősegíthetik.

- A vendégmunkások pedig, mint mindenki más, a törvények megszegéséért **felelősek**.

Úgy véljük, az aláírásgyűjtésnek, mint akciónak már önmagában is lenne közösségalkító ereje. Naivitás lenne abban bízni, hogy morális érvek az egyéni érdekek fölé emelkedhetnek. De a közösségi nyomásgyakorlás már más dimenzió. Azok számára is, akik szervezik és azok számára is, akik aláírják az íveket.

A település lakóinak szándéka, nyomásgyakorlása (a sértettség és harag mellett talán elgondolkoznának) nem lenne hatástalan azokra, akik előidézői lettek a kialakult állapotoknak. Az egyéni motivációk és a cselekedetek bonyolultságára, a következmények paradox voltára példa, hogy többen jótékony cselekedetként élik meg a szállásadást: „mecsajnáltam szegényeket”.

Az akció megakadályozhatja azt is, hogy tovább terjedjen követendő példaként a pénzkeresetnek ez a formája.

Érdemes a figyelmet felhívni arra, hogy

- a komfortosabb lakásokért magasabb árat lehet és kell kérni, amelyet csak az állandó munkaviszonnyal, magasabb jövedelemmel rendelkező vendégmunkások tudnak megfizetni.
- Javasoljuk még, hogy az önkormányzat **közcélra, például kis létszámú bölcsőde létesítésére vásároljon** meg olyan házat, ahol jelenleg vendégmunkásokat szállásolnak el. Sok fiatal házaspár rokonszenvét nyerné el az önkormányzatnak ez a szimbolikus gesztusként is értelmezhető tette.
- Számolni kell azzal, hogy az ideáramló vendégmunkások egy része Némedin marad. Velük szóba kellene állni az önkormányzatnak és az egyházaknak is, s ehhez a cigány szervezetek közreműködése is szükséges lenne.

A változások és változtatások egyéni szándékok, döntések és cselekvések következményei, amelyekért többé és kevésbé, de minden lakos felelős. A passzív hozzáállás és a „nem történés” is része lesz a jövőnek, a fejlődés vagy a hanyatlás irányába segíti a kibontakozott folyamatokat.

ÖSSZEGZÉS

A dolgozatokban bemutatott témakörök esetében a negatív folyamatok felvázolása mellett törekedtünk a lehetőségek, a jó ötletek alapos bemutatására. Bár néhány gondolat idealisztikusnak, a rengeteg felmerülő javaslat megvalósíthatósága kérdésesnek tűnhet, az ezekből kiinduló tervek a folyamatos fejlődéshez segítséget nyújthatnak. A jövőkép – általánosságban tekintve – sok tervből áll, amely közül van, ami megvalósul, van, amit némileg módosítani kell és van, amiről kiderül, hogy nem érdemes energiát fektetni bele. De fontos, hogy legyen miből szelektálni. Ezért próbáltam – legalább egy kis részben – összegyűjteni a helyi fiatalok elképzeléseit.

Az előrehaladás alapja, hogy az alsónémediek szeressék lakóhelyüket, legyenek elégedettek az őket körülvevő környezettel, a szolgáltatásokkal, az infrastruktúrával; erre az érzésre lehet építeni a közösségbe tartozás élményét, megerősíteni a kötődést, a hagyományok fenntartását és a különböző programokat, eseményeket. Az lenne jó, ha lakosság nem megszokásból értékelné nagyra a falut („tősgyökeres némedi” volta miatt), hanem személyes elégedettségéből kifolyólag.

A lehetőségeket nagyban segíti a település földrajzi helyzete. A megpályázható anyagi források és a helyiek összefogása – mert már jópárszor bebizonyosodott, hogy vannak, akik megszólíthatók a közösségi munkára – szintén kedvező alapokat nyújtanak. Ha ezeket kihasználva, de saját arculatát megőrizve fejlődik, kedvező jövő elé tekint a község. Ahogyan a budapesti agglomeráció egyes részein – például Buda környékén, vagy a Dunakanyarban – jól ki tudják használni a táji és történelmi értékeket, a települések környezetének adottságait, úgy Alsónémedi is megtalálhatja erősségeit. Nem egyszerre kell mindent fejleszteni, hanem egy valamit, vagy néhány dolgot kiemelni. Alsónémedi esetében ez az lehet, hogy a főváros közvetlen szomszédjaként meg tudja őrizni falusias hangulatát, életritmusát. Mindez kisvárosi szintű szolgáltatási színvonal mellett is lehetséges, a kettő nem zárja ki egymást. De ehhez az is fontos, hogy azok költözzenek ide, akik ilyen közösséget keresnek, nem lakóparkot, vagy alvóvárost. Így a régóta itt lakók és az újonnan betelepülők is elégedettek lehetnek. Ez pedig az az állapot, amelyre a települések logikusan törekszenek, és amelyre a jövőt építeni lehet.

Kutatásunk összegzéseként három tényezőt szeretnénk kiemelni: a települések és helyi társadalmak kedvező adottságait, hátrányait és végül azokat a lehetőségeket, amelyekre lehet(ne) jövőképet építeni. Mindezt egy SWOT analízis módszereivel végezzük el.

Előnyök

A települések *földrajzi fekvése*, elhelyezkedése mindenképpen kedvező. Ez vonatkozik mind az agglomeráción belüli, mind pedig kistérségi helyzetére. A főváros közelsége, a jó közlekedési lehetőségek egyaránt kedveznek az ingázásnak és a piaci lehetőségeknek. Természetesen kérdéses, hogy mennyire tudják, akarják ezt kihasználni.

Ugyancsak előnyös a település *természeti környezete*. Erre idegenforgalmat lehetne építeni, annál is inkább, mivel a vidéki életforma a jövőben fölértékelődik. Az EU ehhez támogatást is nyújt és több európai országban az agrártermelés mellett a vidéki életformát is hasznosítják. Alsónémedi agrár tradíciói ebből a szempontból is értéket jelenthetnek.

Előnyt jelenthet a *gyáli kistérséghez* tartozása, amely dinamikusan fejlődő kistérség. Ki lehetne aknázni a kistérségen belüli kapcsolatokat, különösen az ökológiai területeken. Úgy látjuk, hogy ez messze nincs megfelelően kihasználva (közös beruházások, közös pályázatok és egyéb más együttműködési lehetőségek).

A település értékei, adottságai közé tartozik *helyi társadalmának a minősége*. A még létező protestáns hagyományok, a vállalt agrártermelés, a lakosság egy részének erős kötődése és identitása mind-mind előnyt jelenthet, amelyre lehet építeni. Ide sorolhatók még a működő civil szervezetek is és a vállalkozó, tehetős rétegek. Ez a helyi társadalom alkalmas arra, hogy közös érdekük alapján – természetesen, ha ezt felismerik – részesei legyenek egy prosperáló település formálásának.

Hátrányok

A *település megosztottságát* kell mindenekelőtt szóba hozni, mert ez gátolja a leginkább a helyi társadalom integrálódását. A társadalmi feszültségek több területen is érzékelhetők: betelepülők és őslakosság, „vendégmunkások” és helybéliek, idősek és fiatalok stb. között. Szerencsére a korábbi felekezeti feszültségek mára már elhalványultak.

A legnagyobb gondot minden bizonnyal a *Romániából érkező alkalmi munkások* jelentik, akik a településen szükséglakásokban, esetenként embertelen körülmények között laknak, feketén dolgoznak, és innét járnak el más településekre munkát vállalni, természetesen illegálisan. Minden bizonnyal az ő számlájukra írható a *romló közbiztonság* és a helyi

lakosság idegen-ellenességének fölerősödése. Ez erodálja a helyi társadalmat, s elősegítheti a lakosság egyes rétegeinek az elköltözését (fiatalok, vállalkozók, értelmiségiek).

Hátrány a lakosság Alsónémediben is tapasztalható *előregedése*. Ez természetesen országos gond, azonban ahonnét a fiatal korosztály eltávozik, ott óhatatlanul romlik a helyi társadalom minősége. Könnyen kialakulhat egy ördögi kör, az aktív, szakképzett, innovatív fiatalok elköltöznek, s helyükre képzetlen, gyökértelen rétegek vándorolnak a településre. Ez nagyon fontos veszélyforrást jelent.

A hátrányok közé sorolható a nemek szerinti megosztottság is. Alsónémedi közéletét a férfiak dominanciája jellemzi. Természetesen ez sem egyedüli Magyarországon, azonban a nők kihagyása (kizárása?) a helyi közéletből számos lehetőségtől fosztja meg a helyi társadalmat. A nők ugyanis számos településen rendkívül agilis módon vesznek részt a helyi döntések előkészítésében, politikai kultúrájuk többnyire konszolidáltabb a férfi társaiknál, és szívesen is vállalnak részvételt közösségi ügyekben. Rájuk tehát érdemes építeni.

Javaslatok

A szociológusok nem szívesen vállalkoznak javaslat-tételre, ugyanis a „helyieknek” kell végső soron elhatározni tevékenységük prioritásait, ők ismerik legjobban településüket és településeik társadalmát. Egy szociológus viszont csak kívülről szólhat bele lokális kérdésekbe, még akkor is ha számos kutatást elvégzett. Persze van néhány olyan kérdés, amelynek megoldására a külső szemlélő (talán más tapasztalatai alapján) javasolhat teendőket.

Alsónémedi esetében a legfontosabb kérdés ma a településre érkező, a településen szükségelakásokban élő, külföldi, fekete munkások „*megszűrése*”, vagy *legalább ellenőrzése*. Természetesen sem a hazai, sem pedig az EU jogi rendszere nem engedi meg az EU tagok szabad mozgásának a megtiltását, viszont a fekete munkavállalást egyértelműen tiltják hazánkban és az EU-ban is. Ezzel viszont a helyi társadalomban is lehetne mit kezdeni; felderíteni a fekete munkavállalókat, egészségügyi és higiénés szempontokból korlátozni a szállásadókat, rendőrségi és polgárőrségi eszközökkel megfékezni a bűnözőket. Ebben nyilvánvalóan a helyi lakossággal való összefogásra kellene támaszkodnia az önkormányzatnak.

Nagyon fontosnak tartjuk a *fiatalok* helyhez kötését. Ehhez a fiatalok számára megfelelő helyi lehetőségeket (sportolási, kulturális, szórakozási) kellene teremteni. Túl ezen elő kellene segíteni a felsőfokú tanulmányokat végző fiatalok hazatelepülését. (Más települések ezt ösztöndíjakkal, kedvezményekkel igyekeznek megoldani.)

Fontos lehet a **helyi civil szervezetek bevonása** a települést érintő kérdések megoldásába. Szükség lenne új civil szervezetek alakulásának elősegítésére, leginkább környezetvédő, zöld és egyéb szervezetek kialakításának támogatására.

Jelentős tartalékot jelenthetnek a **településen élő nők**. Más településeken igen nagy agilitással szoktak részt venni a település életében, minden bizonnyal Alsónémedin is részt vennének, ha bátorítanák, akár csak megszólítnák őket.

Végül, de nem utolsó sorban, **erősíteni kellene a kistérségi összefogást, társulást** az infrastruktúra közös fejlesztésében és a környezetvédelemben. Esetenként közös pályázatok elkészítése racionális megoldás lehet, és forráshoz is juttatja a települést.

A szociológusoktól az sem idegen, hogy a település vezetése és a helyi véleményformáló értelmiség időről-időre brain stormingot rendezzen a teendőkről. Ez elősegítheti a település jövőjéről való közös gondolkodást és egyben a helyi integráció erősítését.

MELLÉKLETEK

NYITOTT KÉRDÉSEK VÁLASZAI

ÖN SZERINT MIBEN KÜLÖNBÖZIK ALSÓNÉMEDI A KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEKTŐL?

Csendes, nyugodt, ám egyre inkább kezd "alvó" településsé változni. Sajnos "szándékos (!?)" elszigeteltségét nagyon nehéz helyrehozni, de a főváros közelsége miatt ez talán megoldódik.

Abban különbözik, hogy megtartotta falusias jellegét. A község lakossága nincs még egyelőre nagyon felhígulva. Mint pl. Gyál.

(Egyelőre) kevésbé "tipikus agglomerációs" település, többet őrzött meg falusiasságából. Kicsit zártabb, hagyományosabb közösség. Kisebb, mint a környező települések, így a szolgáltatások is korlátozottabbak. Mostanában kezd megnyílni, ennek pozitív és negatív hatásai érződnek.

Próbálja megőrizni falusias jellegét, amivel egyet is értek, úgy gondolom, ez azonban nem zárja ki az újonnan idetelepülőket. Egy fontos probléma: a közbiztonság, ami összefüggésben van a külföldi vendégmunkások jelenlétével.

Zártabb közösség, konzervatív értékekkel, hagyománytisztelettel. Sajnos az utóbbi időben a fellazulás folyamata érzékelhető.

Legnagyobb a mezőgazdasággal foglalkozók száma, legtöbb a román feketemunkások száma, legközelebb van a fővároshoz.

Egy zárt, konzervatív közösség.

Rendezett, csendes, tiszta.

Szorgalmasabbak és nagyravágyóbbak, nagyon zárkóztak, szeretik önmagukat, de nem tudnak élni, csak robotolnak.

Talán jobban megőrizte az eredeti falusias jellegét. A némediek gazdagabbak, rátartibbak.

Nagyközség maradt. Több játszótér és park épült.

Sokkal több agrártevékenységet folytatnak, mint a környékben. Nem lett város, sokkal kevesebb a betelepült, jobban fejlődik, mint a környék.

Gazdagabb falu.

Rengeteg külföldi alkalmi munkás van, ezért rossz a közbiztonság. A fiataloknak egyáltalán nincs kulturális szórakozási lehetőség.

A közösségi szellem erősebb, mint a nagyobb településeken, városokban.

Konzervatívabb, hagyománytisztelőbb, vallásosabb, ugyanakkor kevés az emberekben a kezdeményezőkészség, a közösségi szellem.

Nagyon zárt település, mindenki a maga dolgával törődik csak, és ami nem tetszik, az szidják. Az együttműködésre nehezen vehető rá, elsősorban vagy kizárólag csak a privát érdekeiket nézik.

Nincs vonat, ezáltal zártabb a település!

Zárt közösség, nem jelentkezett a felhígulás. Itt még mezőgazdaságból éltek.

Nyugalmasabb.

A betelepülőket illetően zártabb közösség a környező településekkel szemben.

Sokkal zártabb még mindig, nem túl sok a betelepülő. Az őslakosok nehezen fogadják el az újakat. Még ma is "gyűttment"-nek számítanak a némedi gyökerek nélkül ide költözők. Az itt élők dolgosak, szorgalmasak, igyekeznek megteremteni a családjuk anyagi biztonságát. Sokat tesznek saját portájuk rendezettségéért, de a közterület tisztaságával már kevésbé törődnek. Nagyon nehéz a település életébe bevonni őket. Szinte lehetetlen olyan kulturális programot szervezni, ami felkeltene sok ember érdeklődését.

Kevésbé zsúfolt.

Növénytermesztési kultúrájában. Kevés az ingázó. Nincs piac. Közel van Budapesthez, nincsenek szórakozási, kulturális lehetőségek. Sokan járnak templomba.

Itt nincs szórakozási lehetőség, kevés a kultúrprogram. A fiatalok más településre járnak szórakozni! Rengeteg a külföldi alkalmi munkás. Művelődési ház hiánya.

A fiataloknak nincs szórakozási lehetőségük a településen. (Legalább 500 főt befogadó művelődési ház, táncos rendezvények hiánya.)

Sajnos erős a lemaradottságunk a környező településektől. (Buszjárat, bevásárlóközpont, kulturális programok, stb.)

Itt a legrosszabb a közlekedés. Nincs szórakozási lehetőség. Nincsenek üzletek, szolgáltatások (pl.: cipész, TV-szerelő, stb.)

Jó a faluközösség, jobb a közlekedés (Bp.-Alsónémedi), jobban kihasználták a parkok elrendezését, jobb a környezetbarát politika (újrahasznosítás).

A régi hagyomány, a minden áron való gyarapodás elve. A közösségi élet hiánya, a bezárkózottság a munka irányába, pl. a gazdálkodókat nem érdekli semmi, csak a pénz. Az értelmiség is alszik, nem húzzák előre a falu népét.

Semmibe, mert itt semmi nincs.

Gondozottabbak az utak más településeken. Pl.: a hosszú Fő úton lenne gyalogosjárda, mint az pl. Dabas-Sáribon is van.

Sok az idegen munkaerő.

Sok ember 20 évvel el van maradva gondolkodásban a környező települések embereitől.

Hogy nem fejlődik semmiben, Rossza a közlekedési lehetőség, mindig elviselhetetlen káposzta és trágya szag van. Borzasztó a reggeli busz járatok tömörsége, nem lehet felférni a buszra. A megoldás a 66-os busz bevezetése lenne Alsónémedibe.

Semmibe. Közel van Budapesthez.

A fiatalok kultúrált szórakozási lehetőségei. Elsősorban a fejlődés üteme, és a lakosság igényeinek figyelembe vétele. A külföldi alkalmi munkások (román cigányok) tömeges ittléte. (Nem mindig dolgoznak.)

A fiataloknak nincs szórakozási lehetőségeik. Némedin rengeteg a román-cigány vendégmunkás, de nem csak az itt élők, hanem a környező településekről ide hozott és itt dolgoztatott is. És túl nagy a korrupció.

Zárt közösség, többnyire határozott, kialakult véleményük van mindenről. Az elveikhez ragaszkodnak, "külsősök" véleményét nehezen fogadják el.

Település hagyományai és a helyi mezőgazdasági kultúra.

Falusias jellegében, nem élnek nemzetiségiak (jelentős számban) a községben, nincsenek kisebbségek, mint a környező településeken, jó a foglalkoztatottság aránya a mezőgazdaság és Budapest közelsége miatt.

Külföldi munkaerő igényének növekedésében.

A gyökerekhez igen ragaszkodó emberek lakják, a nehézségek ellenére is maradnak. Főleg mezőgazdaságból élnek. Egy személyben: gazdasági vezetők, menedzserek, logisztikusok, növénytermesztők, fizikai munkások, gépkezelők. Még a "bejárók" is kertgazdálkodást folytatnak. Ragaszkodnak a helybéli óvókhöz, tanítókhöz. Erős Isten hitű emberek.

Nagyon magas a külföldi alkalmi munkások száma. Kevésbé fejlődik, mint a környező települések.

Alsónémedin a középületek sokkal korszerűbbek, mint a többi településen. Például nagyon szép az iskola és az óvoda.

Nem igazán szoktam elmenni máshova, de itt szerencsére még megtisztelik kicsit a hagyományokat, ez pozitív, és jó a falu vezetése.

A falu látványos fejlődése a rendszerváltást követően nem következett be, helyzetét (50-es főútvonaltól, Budapest közelsége) nem használta ki. Kevésbé közösségi program.

Olyan, mint a többi.

Több a vendégmunkás, nincs szórakozási lehetőség, sportolási lehetőség, elmaradottabb.

Élő a vallás.

Sajnos a fejlődésben lemaradást látok.

Vallásos, zárt közösség, igyekszik megőrizni a település hagyományait, falu-község méreteit, de nyit a világ felé, szűrőn át fogadja a fejlődést.

Zárt, vallásos, morálisak az emberek. Nagyközség és nem város. Tradicionális értékítélete van a nagycsaládoknak. Nem szeretik a "gyűttmenteket".

Az a jó, hogy nincs vasút, De szórakozási lehetőség is kevés. (Szabadidőben: uszoda, sportolási lehetőség, fitness, stb.)

Nincs érdeklődés a szervezett programok iránt. Kreativitás hiánya a programok szervezésében. A falu vezetése sem jár elöl ezen eseményeken. A lakosság igényének hiánya.

Sok szempontból elmaradottabb. Több a vendégmunkás, akik az itt élő fiatalokat megfélemlítik. Kedvezőtlenebb a banki és postai ellátás. Kevés a sportlehetőség, pedig hely lenne rá.

Több a román vendégmunkás. Elmaradottabb a közlekedés Budapestre. Sajátságos a hivatal ügyintézése. A kontár iparosok fokozottabb ellenőrzése, felszámolása. Hétvégi piacozásra nincs lehetőség.

Nagyobb a lemaradás.

Sokkal több a román bevándorló. Elmaradottabb az infrastruktúra.

Nincs művelődési ház, sportcsarnok.

Nincs a faluban szórakozási lehetősége a fiataloknak (tizenéveseknek).

ÖN SZERINT MIT JELENT A FEJLŐDÉS EGY TELEPÜLÉSEN?

Az ott élők életminőségének javulása, ami az elérhető szolgáltatások, kulturális és sport lehetőségek, az épített környezet valamint az emberi kapcsolatok folyamatos javulása által jön létre.

Ha már nem sikerül munkahelyileg ide kötni a lakosságot, akkor közlekedését és szabadidejének eltöltését kellene könnyebbé tenni.

Infrastruktúra fejlettsége, munkahely lehetősége

A lakosság igényeinek megfelelő előrelépéseket: munkahelyek létesítését, az intézmények, szolgáltatások és tömegközlekedés korszerűsítését, a kulturális élet bővítését. Helyi vállalkozók sikeres tevékenységét. A településkép szépülését. A település vonzóbbá válását, a lakosság elégedettségét.

Jól működő ellátási, oktatási rendszerek (oktatás, infrastruktúra, orvosi ellátás, településen belüli szabadidős tevékenységek), fontos továbbá az egységes, gondozott településkép is.

A kor színvonalának megfelelő infrastruktúra, igényes, esztétikus közterek, jó egészségügyi ellátottság, jól felszerelt oktatási intézmények, sport-és szabadidős létesítmények, jó közlekedés, közbiztonság.

Nem öregedik el, területe növekszik, lakossága növekszik, alacsony a munkanélküliek száma, befektetők, vállalkozók érdeklődnek.

Az infrastruktúra fejlődése. A közszolgáltatások hatékonyságának növekedése (pl. ügyfélbarát szemlélet elterjedése). A kulturális, szellemi értékek őrzése, ápolása, ennek felértékelődése mind a lakosok, mind a helyi vezetés körében, akik ezen szellemben vezetik a falut, hozzák meg döntéseiket.

A fiatalok helyben maradása.

Nem csak az anyagi gyarapodás, az értelmesebb élet folytatása a tudat, az értelem fejlesztése, a boldogság megtalálása az életben, ne legyen gyűlölet, szeretettel forduljanak egymás felé az emberek. Keressék a jót, a közöttük lévő világban és egymásban.

Az utóbbi évtizedekben sokat jelentett a civilizációs javak és szépül a környezet.

Csatornázás, bicikliutak, Munkahelyek létesítése, útépítés, játszóterek, parkosítás, gyalogátkelők, gyalogjárdák.

Közművesítés, fejlett úthálózat, sok programlehetőség, egységes településkép.

Az infrastruktúra fejlettebb lesz, munkahelyek, út, gáz.

Az emberek szeressenek itt élni, lakni, és jól érezzék magukat.

Ahol a lakosok biztonságban érzik magukat, és a mindennapi és ünnepnapjaikra is megtalálják a szórakozási és bevásárláshoz ügyes-bajos dolgaik elintézéséhez szükséges lehetőségeket. Jó, esetleg kiváló az oktatás és az egészségügy helyzete.

Javul a lakosság életminősége, közszolgáltatásokhoz való hozzáférése.

A fejlődés alatt azt értem, hogy elérhető kisközösség jöjjön létre, nem növekedéssel azonosítom. A település önálló és önellátó legyen, legyen helyi kisvállalkozó. Környezetvédelmi szempontok!

Életkörülmények javulnak. Rendelkezik mindazzal az infrastruktúrával, ami a kényelemhez kell. Van pénz a kultúrára.

Itt nem volt ipar, a multinacionális cégek betelepülése miatta lehetővé vált az infrastruktúra fejlesztése.

PÉNZT, mindenki jó érzi magát munkahelyén, a privát életben. A pénz mindenkinek felett. A földmunka csak a munka, más munka nem munka. Elmegyek futni, vagy más dologgal javítom az életminőséget.

A település szépülése, parkosítás, az ingatlanok rendbetétele, tisztántartása, anyagi biztonság a lakosságnak, a családok közötti béke létrejötte és megőrzése.

Kulturális lehetőség, sportolási lehetőség, kikapcsolódás lehetősége, közösségi programok, rendezett településkép.

Fejlődésnek tarom egy településen a jobb orvosi ellátást, korszerűen felszerelt iskolát, óvodát, az utak minőségének javulását, a szolgáltatások mennyiségének és minőségének emelkedését.

Rendezettebb környezet, kiépülő infrastruktúra (víz, gát, csatorna, közlekedés, útvonalhálózat, szolgáltatások, intézmények stb.)

Utak korszerűsítése, víz-, gáz-, csatornahálózat kiépítése. Korszerű orvosi rendelők. Internet elérhetőség. Kielégítő közlekedési viszonyok (tömegközlekedés).

Az infrastruktúra fejlesztése.

Az emberek egymáshoz való közelsége, a közös összefogás a település fejlődéséhez, több kulturális program az egymáshoz való közelségek megoldásához.

Jó az utak állapota. Meg van oldva a gátfűtés, csatornázás, vezetékes víz. Több közlekedési lehetőség közül lehet választani. Szórakozási lehetőség. Üzletek létrehozása.

Praktikusságra, (Esztétikusságra", modernizálásra törekvés.

Nyilván egy magasabb szintet minden szempontból. Kultúra, tudás, szórakozás, életszínvonal.

Nálunk semmit, mert nem fejlődik.

Lenne egy normális kultúrház, színház. Ha a fiatalok nem járnának 20-30 km-re szórakozni. Budapest közelsége miatt kijárna a kék busz.

Jobb közlekedési lehetőség (tömegközlekedés), vásárlási és szórakozási lehetőség.

Kulturált, jó érzés járni, kelni a faluban.

A fiatalokra való odafigyelés, véleményük meghallgatása. Munkahelyteremtés (mai nem csak raktárak és hozzá hasonló munkahelyek), a környező települések (Haraszti, Ócsa, Gyál) busszal történő megközelítése pl.: munkahelyre való járás szempontjából. És a közbiztonság, mert a rendőrök itt léte nem igazán tölti be célját.

Az úthálózat jobbá tétele és karbantartása, oktatásfejlesztés, munkahelyteremtés, összevont egészségügyi centrum, szórakozási és kikapcsolódási lehetőségek.

Egyfelől a lakosság képzettségének minél magasabb, komolyabb szintre emelése (képzett oktatógárda) működtetése. Másfelől a környezet hosszú távú szépülése (tudatos környezetvédelem, fásítás, virágosítás, zöld felületek fenntartása), egy jól átgondolt, műszakilag kellően megalapozott, átlátható, tartós létesítményrendszerek kiépítése, működtetése. (Ívó-, szennyvíz, úthálózat)

Rendezett környezet, pl.: tudatos lakossági hulladékgyűjtés. Oktatási és szociális intézmények, pl. bölcsőde felépítése.

A fejlődés nagyon lassú a környező falukhoz képest. Kultúrház, színházterem nagyon hiányzik.

Alkalmazkodás a változó környezethez, innovációk alkalmazása (akár pályázati lehetőségek kihasználásával), kulturális, technikai, műszaki, környezetvédelmi, egészségügyi téren folyamatos "lépéstartás" az országgal, a társadalommal a helyi igények figyelembevételével. Pl.: parkosítás, utcák fásítása, szociális intézmények bővítése (szakorvosi rendelő).

Munkahelyteremtés, szórakozási lehetőség

A vezetők szavahihetősége. Választási ígérek beteljesítése. Szinte már nevetséges, 3 választási ciklus óta előveszik az iskolai sportcsarnok témáját, de még mindig nincs. Undorító, hogy a gyermekeken spórol (óvodai étkeztetés) mindenki. "Bennszülöttek" állnak a közintézmények élén. A helybéli frissen diplomázott fiatalokat alkalmazzák.

Folyamatosan javítani a közbiztonságon, az oktatás színvonalán. A fiataloknak helyben biztosítani a megfelelő színvonalú sportolási, szórakozási lehetőséget.

A település látható fejlődése (utak, közterületek, stb.) Szellemi fejlődése és kulturális fejlődése! Önkormányzati intézmények bővítése, fejlesztése (iskola, óvoda, hivatal.)

modern épületek, mozi, színház

Azt, hogy az emberek szeretnek itt lakni, örömmel jönnek haza máshonnan, és a falu etnikailag tiszta, nincs ellentét a településen belül.

Alapvető dolgok! Pl.: egy bevásárlóközpont, ne kelljen ezért elmenni. Szórakozási lehetőségek a fiatalok részére.

A falu szociális ellátása. Fiatalok szórakozásának lehetőségét. Környezet tisztaságának megóvása. Helyi értékek megőrzése.

Gazdagodás, pénz.

Bevásárlóközpont. Mindenütt aszfaltos út, szórakozóhelyek, sportlétesítmények (uszoda, stb.)

Jólét, jó intézmények.

Több munkahely, munkáltató, ha lenne, több lenne az adózó lakosok száma, ezáltal volna pénze a polgármesteri hivatalnak. Több szórakozási lehetőség. Pl. művelődési központ, uszoda, sportcsarnok.

Nyitottságot az új dolgok iránt, közösség minél inkább összetartása.

Infrastruktúra, technikai haladás.

Infrastruktúra, innováció, haladás. Technikai haladás. Értékek, tradíciók, hagyományok őrzése, teremtése, szinten tartása.

Az, hogy mindenki megtalálja a szabadidő hasznos eltöltéséhez való helyet, lehetőséget. Egészségügyi központ, kultúrház, uszoda, stb.

Az önkormányzat által hozott határozatok betartásának gyakorlatban való ellenőrzése! Az ellenőrzést hozzáértő személy végezze, külsős is lehessen!

Jobb infrastruktúra. A "turisták" létszámának fokozottabb ellenőrzése és részleges kitiltása. Igazságosabb helyi vezetés. Az adóztatlan rétegek fokozottabb ellenőrzése, és bírságolása. A fiatalok itt tartása érdekében több kikapcsolódási lehetőség biztosítása.

Jó munkahelyek teremtése. Jó közlekedés, jó postai, banki szolgáltatás. Rugalmasabb ügyintézés a hivatalokban. A fiatalok helyben tartása telkek osztásával, a kultúra, szórakozás fejlesztésével. Igazságosabb, korrektebb ügyintézés a hivatalokban, törvénytisztelőbb hozzáállás.

A település érdekeit képviselő vezetőtestület, aki a falu érdekeit képviseli. Egyenlő adóterhek, munkahelyek, igényes iskola létrehozása.

Munkalehetőség, oktatás, kultúra, fiatalok kikapcsolódási lehetősége. Jó tömegközlekedés, helyi szintű összefogás.

Régi, öreg házak bontása, helyette új építés, utak, aszfaltozása, közrend fejlesztése.

A települések fejlődhetnek, ha leaszfaltozzák az utakat, új épületeket emelnek, ha több munkalehetőség van.

ÖN SZERINT MILYEN LESZ ALSÓNÉMEDI 20 ÉV MÚLVA?

Nem lesz több belterületi földút. Lesz: Sportcsarnok

Remélem, jobb lesz a közlekedés a főváros irányába, nem csak autós szempontokat figyelembe véve. Talán elkészül egy árkot-bokrot átszelő kerékpárút, ami több szempontból is hasznos lenne a fejlődés számára. Esetleg az is megoldódik, hogy a rengeteg pusztuló, romos "összeharácsolt" ingatlan, újra házként, lakásként, üzembként visszakerül a használati műtárgyak közé, ezzel is fejlesztve, szépítve településünket.

TALÁN LESZ TORNATEREM ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ. SAJNOS lesz sok-sok sóderbánya. Nem lesz ennyi mezőgazdasági termelő, lesz teljes aszfalt-úthálózat.

Nagyon bízom benne, hogy nem elzárkózva, de meg tudja őrizni falusias jellegét, hagyományait. Valószínűleg nőni fog a nem "tősgyökeres" lakosság aránya, az iparterületek is bővülni fognak (kedvező földrajzi elhelyezkedés), tehát a település ebből a szempontból közelít az agglomeráció többi településéhez. De nem fogják megfojtani a lakóparkok, és raktárak! A szolgáltató szektor bővülni fog. A falukép szépül, kérdés mennyi öreg ház marad meg, javasolnám a legértékesebbek védelem alá helyezését.

Remélem, hogy Alsónémedi 20 év múlva is falusias jellegű lesz, biztonságos település, ami megőrzi a családi jellegét. Konkrétumokat nem tudok említeni, mert mostanság szinte csak aludni járok haza. Talán mégis valami, örülnék, ha több közpark lenne, akár a falu központjában is, kiépített kerékpárútvonallal bővülne az úthálózat és egy barátságos hangulat uralkodna a településen a megjelenésében és az emberek magatartásában egyaránt.

Lesz rohanó élet, munka utáni bezárkózottság. Nem lesz ill. erősen lecsökken az egymásra figyelés, az egy közösséghez tartozás érzése. Egyre inkább "alvó faluvá" válunk, atomizált kiscsaládokká, anyagiassá gondolkodású fiatalokkal. Remélem, tévedek.

Vélhetőleg a vendégmunkások visszaköltöznek hazájukba, sokan viszont itt telepsznek le, gyerekeket szülnek, beilleszkednek, vagy megmaradnak a társadalom periferián. A népesség növekszik, a település városiasodik, több nagyvállalat és vállalkozás telepszik le. Addigra meglesz a rendőrőrs.

Remélem, fejlettebb infrastruktúra mellett meg tudjuk őrizni a hagyományainkat, a szokásainkat.

Több sportolási lehetőség lesz; nem lesz ennyire zárt a közösség.

Jobb utak, jobb emberi viszonyok, tartalmasabb emberi kapcsolatok, addigra már a BKV is eljut ideig, nem lesz gyűlölet, rosszindulat, megosztottság semmilyen szinten.

Lényeges változás nem lesz, nagyobb vállalkozások lesznek. A gyerekek továbbra is bejárnak Pestre. Az utak le lesznek burkolva.

Több munkahely fog létrejönni. Aszfaltos utak lesznek, vegyes lakosság. Sportcsarnok. Magas színvonalú oktatás, óvodai ellátás.

Területileg kiterjedtebb, vegyes lakossági összetétel, kevesebb vallásos család, kevesebb rokoni kapcsolatfalun belül.

Kisebbségben lesznek a magyarok a külföldi (román) betelepülőkkel szemben. Teljes lezülles, elszegényedés, pusztulás lesz jellemző a falura, ha nem állítják meg a jelenlegi folyamatokat.

Reményeim szerint egy olyan közösség, ahol szívesen és az ember, dolgozik, vagy vendégeskedik. XXI. századi iskola, sportcsarnok, összetartóbb közösség erősen meghatározza a település arculatát. Talán kevesebb vendégmunkással találkozhatunk.

Kevésbé fog kiríni a többi agglomerációs település közül, mint most; "bedarálja" a globalizáció.

Lesz sportcsarnok, több nagyobb vállalkozás, kívülről betelepülő cégek (logisztika), infrastruktúra, technikai eszközök elterjedése, helyben több választási lehetőség az oktatásban, megújuló energiaforrások elterjedés, kisebb lesz az anyagi, politikai megosztottság, kisvállalkozások erősödése, civil szervezetek.

Bízom benne, hogy megmarad az összetartás, és elindul egy egészséges hagyományápolás, kötődés a szülőfaluhoz és az emberi érdekekhez. Családi kapcsolatok erősödnek.

Továbbra is közösség marad, sportcsarnok felépül, uszoda lesz, iskolabővítés, iskolakonyha a falu ellátását fogja biztosítani, minden aszfaltozott lesz, a faluközpont szépre változik.

Lehet, hogy beolvad Bp.-be. 1 vagy 2 formagazdaság marad, a település elveszti mezőgazdasági jellegét. Ha lesz BKV, a kék busz is kijár ide. Alvó városkerület lesz. A lelkekben volt a nagy pusztítás, nincs már hazaszeretet.

Jó lenne megélni. Iparosodás Bp. közelsége, a cégek száma nő, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak létszáma csökken, és nő az életkoruk, iskolabővítés, sportcsarnok megvalósul, bízom abba, hogy a baráti kapcsolatok megerősödnek és gyakoribbak lesznek.

Lesz uszoda! Vagy nyit, fejlődik, akkor nő a népesség, ld. Dunaharaszti, vagy elsorvad.

Szeretném, ha gyermekeim és unokáim számára biztonságos otthont biztosítana a falu. Javulna a közbiztonság. Remélem, megmaradnak a jó emberi kapcsolatok és jó lesz itt élni 20 év múlva is.

Az anyagi biztonság megteremtése még inkább előtérbe kerül, így kevesebb idő jut a családra, a baráti és társas kapcsolatokra. A technika fejlődésével együtt jár az elmagányosodás. Lesznek erőfeszítések (főleg a gyerekek felé irányuló) arra, hogy értelmes társas elfoglaltságot találhasson mindenki. Talán, ha sikerül olyan nemzedéket felnevelni, amelyik ezt fontosnak tartja, lehet elmozdulás, a tendencia megállítható, visszafordítható lesz, s akkor emberibb életet élhet a falu lakossága.

Félek, hogy a környezet tovább pusztul. (Kevesebb rét, mocsár, redő, ligetes terület.) Eltűnnek a régi parasztházak, az állattartás melléképületei. A nagyobb, szellősebb telkek megosztódnak, zsúfoltabb beépítettség, kevesebb kert. Az ipari övezetben több tájidegen könnyű szerkezetes logisztikai csarnok fog épülni, s végleg eltűnnek (a még foltokban megtalálható) szőlő, gyümölcs ültetvények. A belső telkeken még több garázs, aránytalan tároló fog épülni. Fokozódní fog a gépjármű forgalom.

Szerintem húsz év múlva a víz "kincs" lesz, nem lehet locsolni, vagy fizetni kell érte. A sok permetszer használatától körülöttünk a talajvíz nagyon szennyezett lesz. Kevesebb lesz a

gazdálkodásból élő családok száma. Bevásárlóközpont épül majd, lehet, hogy kis üzletek szűnnek meg. Várható egyéb negatív hatás begyűrűzése is (pl. kábítószer).

Művelődési ház. Színvonalas szórakoztató és kulturális rendezvények. Kibővített iskola. Tornacsarnok.

Nehéz megjósolni. Nagymértékben függ a fejlesztésektől, illetve az emberek egymáshoz való viszonyától.

Területileg nagyobb lesz, és a lakosság száma is megnő.

Ha így marad a helyzet, s közbiztonság, az nem jó lesz. Szerintem az sem lesz, ami most még van. A gazdagabbak lenéznek a szegényebbet, azt, aki nem a földből él: irigység lesz közöttük. (Most is van.)

20 év múlva a szegények a gazdagoktól itt is szétválhatnak, nagy lesz a különbség, zárkóztak lesznek az emberek, csak a közeli hozzátartozókkal tartják a kapcsolatot. A közbiztonság nagyon rossz lesz.

Remélhetőleg fejlődni fog. Több telek, több építkezés, több lakás, lehetőségek: utazás, szórakozás, fejlődés minden téren. (Nem csak káposzta és krumpli falu lesz!)

Fiataloknak kultúrház, talán uszoda is. Internetezés.

Ha nem változik semmi, és csak papíron lesznek ígérek, akkor egyik leszünk a megüresedett települések közül, akkor a lakosokat filléres telkek ígéretével csalogatni kell.

Egy paraszt- és főleg romántanya. Ezzel egy időben romlik a biztonság érzete, az egészségügyi ellátás, az oktatás. Egyre kevesebb Némedi (hisz akkor ki szeretne majd itt élni) a fiatal, és így a normális, kulturális helyek megszűnnek.

20 év múlva a városkép már a város közelsége miatt egy nagy, fejlett városképet mutat.

Valószínű a "kisebbséggel" felhígult népesség lesz, ebből adódóan óriási feszültségek lesznek. Különbségek lesznek társadalmilag és vagyoniilag is. Nagy zűrzavar lesz, ami most még nincs, de elképzelhető, hogy az önálló Plébánia az megszűnik, ami most még van.

A következő 20 év a változó időjárási viszonyok, a globális felmelegedés okozó katasztrófa elkerüléséről szól. Ami a hulladékkezelés és biogazdálkodás fejlődését kell, hogy eredményezze. Szeméttégetőt illetve bioerőművet kell építeni.

Az iskolai konyha bővítése, hogy el tudja látni az ovit is + szociális étkeztetés. A lovas sport fejlődése. Helyi szintársulat alakul. Egy projekt a település energiaellátása napenergiából -> világhír! Gyermekvállalást ösztönző kimagasló támogatás. Okmányiroda működtetése. A helyi igényeknek megfelelő főiskolák kihelyezett oktatása (esti, levelező). Munka mellett érettségi is szerezhető! Diákmunka lehetőség!

Remélem, hogy lesz sportcsarnok. Több és nagyobb kínálatú üzlet. A hagyományőrzés, mint pl. a szüreti bál, megszűnik. A régi művelődési házat is le fogják bontani.

Nem lesz burkolatlan út, több programot szerveznek, fejlődik az egészségügy, környezetvédelmi és egyéb ellátás. Ha az idegenek többen lesznek a meglévő értéknél, az egészségük sokkal rosszabb állapotban lesz, mint 20 éve.

Szerintem 20 év múlva fejlettebb lesz a falunk, a népesség is jelentősen növekedni fog. Az emberek egymás iránti érdeklődése fog megszűnni, mert sok idegen betelepülő nem ismeri egymást.

Szerintem a faluban túl sok vendégmunkás lesz, akiket nem lehet visszatartani majd. Aki itt él, el fog menni (menekülni.)

Jó lenne ezt tudni.

Lecsúszott, elzüllött, elnéptelenedett falu.

A kérdés nem egyértelmű. Az, hogy milyen lesz, azt a mindenkori politikai irányelvek fogják befolyásolni, ami jelenleg a népességcsökkenés és a falvak lehetetlen helyzetbe hozását eredményezi. Ha ez a trend marad, akkor a mezőgazdaságból élők száma Alsónémedin is csökken, hosszú távon, ha a község vezetői is "túl akarják élni" az urbanizáció felé törekcszenek és Budapestbe olvadnak, ennek a feltételeit teremtik meg (lásd Soroksár, Alsónémedi) a lakosság részére.

Nem tudom.

A mai nehéz helyzetben azt sem lehet megmondani, hogy holnap mi lesz, nem pedig 20 év múlva.

Jó lenne talpon maradni.

Remélem lesz uszoda, sport centrum, mozi.

Remélem, lesz uszoda, bölcsőde, sok kisvállalkozás. Vallásos, jobb oldali elkötelezettségű emberek. Nem lesz város a település, nem lesz környezetszennyezés, rossz morál, alkoholizmus, kábítószerelés. Remélem, hogy nő a születések száma és az optimizmus.

Változatos sportolási lehetőséget biztosító sportlétesítmény, melyben hozzáértő, szívvel-lélekkel dolgozó szakemberek segítik az érdeklődőket, sportolni vágyókat.

Remélem, városiasodik a falu. Nagyobb odafigyeléssel lépnek fel a parlagfű irtása mellett. A közterületeket tisztábban tartják. A rendetlen ingatlantulajdonosokkal szemben azonnali eljárás legyen kezdeményezhető. A közbiztonságot magasabb szintre emelni.

Elanyagiasodott kisváros. Lesz bank. Lesz szórakoztató sportközpont. Lesz mélygarázs, mint Pesten. Nem lesz tiszta levegő, tiszta ivóvíz, tiszta termőföld.

Nagy számú román áttelepülés. Kevesebb őshonos, mert a fiatalok elmenekülnek ebből az igénytelenségből.

20 év múlva elveszti falu jellegét, hagyományokat és közösséget. A külföldi bevándorlók elnyomják a falu tradícióit és rontják a közbiztonságot nagymértékben.

Nagyon sok milliomos, aki nem fizet adót!

Lesz sportcentrum és kultúrház.

KÉRDŐÍV

MTA POLITIKAI TUDOMÁNYOK INTÉZETE
INSTITUTE FOR POLITICAL SCIENCE OF
THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

A felvétel tudományos célokat is szolgál!

KÉRDŐÍV

Alsónémedi

Tisztelt Alsónémedi Lakosok!

A Magyar Tudományos Akadémia Politikai Tudományok Intézete felmérést készít az önkormányzat megbízásából a településsel kapcsolatos elképzelésekről, különös tekintettel a helyi fiatalok igényeire, helyzetére, Alsónémedi XXI. századi jövőképehez.

A válaszadással Ön is hozzájárul a község fejlődéséhez, formálásához.

A válaszadás önkéntes!

2008.

1. Milyen régóta lakik a településen?	
1 itt születtem én is és a szüleim is (legalább az egyik ágon)	☐
2 itt születtem, de a szüleim máshonnan valók	☐
3 már több, mint 15 éve itt lakom	☐
4 15 éven belül költöztem ide	☐

2. Alsónémedi melyik részén lakik?	
1. Alszeg (Dabas felöli rész)	☐
2. Felszeg (Budapest felöli rész)	☐
3. Újtelep (Haraszi út két oldala)	☐

3. Tervez-e lakóhely változtatást?	
1. igen, településen belül	☐
2. igen, más településre	☐
3. igen, Budapestre	☐
4. igen, külföldre	☐
5. nem tervezek	☐

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől?

--

5. Megosztják-e a település lakóit	egyáltalán nem osztják meg	kicsit megosztják	nagyon megosztják
a jövedelmi különbségek?	☐	☐	☐
a vallási felekezetek?	☐	☐	☐
a fiatalok-idősek?	☐	☐	☐
a pártszimpátiák?	☐	☐	☐
a településrészek közti különbségek?	☐	☐	☐
külföldi alkalmi munkások megítélése?	☐	☐	☐
helyben dolgozók és eljárók?	☐	☐	☐
őslakosok-újonnan betelepülők?	☐	☐	☐

**6. Ön szerint mit jelent a fejlődés egy településen?
Fogalmazza meg néhány szóval, mondattal!**

--

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! (Többet is jelölhet!)	fiatalokra (15-30 év)	középkorúakra (30-60 év)	idősekre (60 év felett)
1. a szorgalom	☐	☐	☐
2. az új iránti fogékonyság	☐	☐	☐
3. önteltség, gőgösség	☐	☐	☐
4. segítőkészség	☐	☐	☐
5. pénztelenség	☐	☐	☐
6. barátságosság	☐	☐	☐
7. zárkózottság	☐	☐	☐
8. lakáshiány	☐	☐	☐
9. együttműködés	☐	☐	☐
10. kiábrándultság	☐	☐	☐
11. erőszakosság	☐	☐	☐
12. hagyománytisztelet	☐	☐	☐
13. alkoholizmus	☐	☐	☐
14. haszonelvűség	☐	☐	☐
15. felelőtlenség	☐	☐	☐
16. a betelepülők iránti ellenszenv	☐	☐	☐
17. közönyösség	☐	☐	☐
18. kábítószeresítés	☐	☐	☐
19. a külföldi alkalmi munkások iránti ellenszenv	☐	☐	☐

8. Egyetért-e az alábbi kijelentésekkel?	egyetért	nem ért egyet
1. Szükségesnek tartom, hogy munkahellyel, szakképzettséggel rendelkező hazai betelepülőkkel bővüljön a település lakossága.	☐	☐
2. Szerintem jobb, ha Alsónémedi megőrzi a falusias jellegét, ezért nem szükséges az új lakosok nagyobb arányú betelepülése.	☐	☐
3. A külföldi alkalmi munkások nem veszélyeztetik a faluban a közbiztonságot.	☐	☐
4. A külföldi alkalmi munkások elvégzik mindazt, amelyet a helybéliek már nem győznek, ezért nem baj, hogy itt vannak.	☐	☐

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért!	
1. Véleményem szerint a hiányszakmákban a vállalkozás hosszú távon perspektíva lehetne a fiatalok számára, ha lennének olyanok, akiktől ezt még megtanulhatnák.	☐
2. Természetes, hogy a fiatalok nagy része már nem kötődik Alsónémedihez, mert helyben nem találnak a végzettségüknek megfelelő munkát.	☐
3. Ha lennének olyan helyi vezetők, akik tartalmas, érdekes elfoglaltságot szerveznének a fiatalok számára, erősebb lenne a helyi kötődésük.	☐
4. Ha a fiatalok önálló lakáshoz jutnak, nem költöznek el Alsónémediről.	☐
5. A fiatalok túl gyorsan akarnak sok pénzt és sikert, ha ez nem megy, gyorsan feladják.	☐
6. Budapest közelsége miatt Alsónémedi lakossága szerintem 20 év múlva sem csökken, de elveszíti eredeti jellegét, hasonló lesz a környék többi településéhez.	☐
7. Szerintem a település jellege és jövője nagyon is függ a mindenkori helyi vezetőktől, és attól, hogy a családban és az iskolában hogyan és mire nevelik a gyerekeket.	☐

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagy esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye)	
az ifjúsági szervezeteknek, pl. a cserkészetnek	
a helyi egyházi közösségeknek	
az iskolának a sporttal, versenyekkel	
az iskolának művészeti szakkörökkel, előadásokkal	
a radikális politikai szervezeteknek	

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén! Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül!	
1. oktatás minősége	☐
2. munkanélküliség	☐
3. egyes rétegek elszegényedése	☐
4. bölcsőde hiánya	☐
5. utak állapota	☐
6. szemétdíj mértéke	☐
7. közbiztonság	☐
8. egészségügyi alapellátás színvonala	☐
9. környezetszennyezés	☐
10. helyi adók	☐
11. a külföldi alkalmi munkások jelenléte	☐
12. vállalkozások helyzete	☐
13. sportolási lehetőségek hiánya	☐
14. szórakozási és kulturális létesítmények hiánya	☐
15. településkép	☐
16. szociális ellátás	☐
17. a tősgyökeres lakosok és az újonnan betelepülők közötti feszültség	☐

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességmegtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon)	
a fiataloknak a település iránti kötődésétől	
a hagyománytisztelő családi neveléstől	
a helyi lakosok önszervező képességétől	
a mindenkori helyi vezetéstől	
a térség fejlődésétől	
az ország helyzetétől	
a fiatalok gyermekvállalási szándékától	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dolgot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából!	
1. a helyi vagy a közeli munkalehetőségek biztosítása	☐
2. legyen jó a közbiztonság	☐
3. tartsunk lépést a korral, ne maradjon le a mi településünk sem a fejlődésben	☐
4. a jó emberi kapcsolatok, az együttműködési képesség	☐
5. tiszta a környezet, rendezett a falukép	☐
6. megfelelő az orvosi ellátás	☐
7. kiemelkedően jó színvonalú iskolai oktatás	☐
8. a tősgyökeres lakosoknak barátsággal kell befogadni az újonnan betelepülőket, így ők szívesebben alkalmazkodnak a helyi szokásokhoz, hagyományokhoz	☐
9. biztosítsák az idősek és a rászorulóknak szociális ellátását	☐
10. minél több civil szervezet alakuljon, legyenek szórakoztató közösségi programok	☐
11. az itt élők nyitottabbak, legyenek egymással, mert a zárkózottság megakadályozza az együttműködést	☐
12. legyen több betelepülő, mert különben jelentős népességcsökkenés várható	☐
13. az itt élők tartsák tiszteletben a helyi szokásokat, hagyományokat, mert különben beleolvadunk egy jellegtelen, globalizációs térbe	☐

14. Ön szerint milyen lesz Alsónémedi 20 év múlva? Mi lesz, ami most nincs és mi nem lesz, ami most még van?

SZEMÉLYI ADATOK

1. Életkora:

2. Neme?	
1. férfi	☐
2. nő	☐

3. Legmagasabb iskolai végzettsége?	
1. 8 általánosnál kevesebb	☐
2. 8 általános	☐
3. szakmunkásképző	☐
4. érettségi	☐
5. főiskola, egyetem	☐

4. Beosztása?	
vezető beosztású helyben	☐
vezető beosztású a településen kívül	☐
alkalmazott helyben	☐
alkalmazott a településen kívül	☐
önálló mezőgazdasági vállalkozó	☐
mezőgazdaságból él	☐
középiskolai tanuló	☐
egyetemi/főiskolai hallgató	☐
nyugdíjas	☐
GYES, GYED	☐
munkanélküli	☐
egyéb, éspedig:	☐

5. Családi állapota?	
házas	☐
élettársi kapcsolatban él	☐
elvált	☐
nőtlen, hajadon	☐
özvegy	☐

6. A következő kijelentések közül melyikkel tudná leginkább jellemezni önmagát?	
vallásos vagyok, az egyház tanítását követem	☐
vallásos vagyok a magam módján	☐
nem vagyok vallásos	☐
nem tudom	☐

7. Hol lakik?	
önálló családi házban	☐
társasházban	☐
lakrészben	☐
bérleményben	☐

8. Gyermekének száma:

KÓDUTASÍTÁS A NYITOTT KÉRDÉSEKHEZ

4. Miben különbözik Alsónémedi a környező településektől?

- 1- A településre vonatkozó megállapítások. említése /falusias, zárt, csendes, hagyománytisztelő, lakosságban több a tősgyökeres stb./
- 2- A mezőgazdasági foglalkozás említése
- 3- A vendégmunkások említése
- 4- A vallásosság említése
- 5- Pozitív emberi tulajdonságok említése /szorgalmas, családszerető/
- 6- Negatív emberi tulajdonságok említése /közösségi tudat hiánya, privát érdek mindenk felett, rátartiak, nem együttműködők, nem befogadók stb./
- 7- egyéb tulajdonságok /gazdagok, zárkóztak, a saját portájukkal törődnek, de közterülettel már nem/
- 8- pozitív, településre vonatkozó változások említése /parkok, iskola, óvoda
- 9- Negatív, településre vonatkozó válaszok/szórakozás, szolgáltatások, közlekedés hiánya/

6. Ön szerint mit jelent a fejlődés egy településen?

- 1- az infrastruktúra, szolgáltatások javulása, közlekedés, belső úthálózat
- 2- az épített környezet szépülése, környezetvédelem javulása, parkok, terek
- 3- hagyományörzés, a helyi szokások ápolása
- 4- emberi kapcsolatok, humán értékek(kis közösségek, egymás iránti szeretet, boldogság, elégedettség,
- 5- az ellátó rendszerek (orvosi ellátás, oktatás) minőségi javulása
- 6- munkahely, anyagi biztonság, pénz, a kisvállalkozások támogatása
- 7- az adózási, törvényességi morál betartása, közbiztonság javulása
- 8- szabadidő kulturált eltöltése, sport, kultúra, javul az életminőség
- 9- nem öregszik el a település, nő a lakossága
- 10- egyéb(vallás, külső hatások

14. Ön szerint milyen lesz Alsónémedi 20 év múlva?

- 1- sportcsarnok, szabadidő, kultúra említése
- 2- közlekedés általában, aszfaltozott belső utak, úthálózat, kerékpárút említése
- 3- városiasodás prognosztizálása
- 4- remény a falusias jelleg megtartására
- 5- az emberek egymás közötti viszonyára vonatkozó válaszok
- 6- a vendégmunkásokra vonatkozó válaszok
- 7- közbiztonságra vonatkozó válaszok
- 8- optimista attitűd
- 9- pesszimista attitűd

A KÉRDŐÍVES FELVÉTEL ADATAI

A számítógépes feldolgozásban előforduló kifejezések magyar megfelelői:

Frequency: gyakoriság

Total: teljes

Percent: százalék

N: esetszám

Valid percent: százalék a válaszadók arányában

Cumulative Percent: összesített százalék

Missing: nincs adat

1. Milyen régóta lakik a településen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt születtem én is és a szüleim is (legalább az egyik ágon)	56	65,9	67,5	67,5
	itt születtem, de a szüleim máshonnan valók	2	2,4	2,4	69,9
	már több, mint 15 éve lakom itt	10	11,8	12,0	81,9
	15 éven belül költöztem ide	15	17,6	18,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

2. Alsónémedi melyik részén lakik?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Alszeg (Dabas felöli rész)	25	29,4	30,1	30,1
	Felszeg (Budapest felöli rész)	53	62,4	63,9	94,0
	Újtelep (Haraszti út két oldala)	5	5,9	6,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

3. Tervez-e lakóhely változtatást?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	igen, településen belül	9	10,6	11,1	11,1
	igen, más településre	3	3,5	3,7	14,8
	igen, Budapestre	2	2,4	2,5	17,3
	nem tervezek	67	78,8	82,7	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől? Kódolt (első hely)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	A településre vonatkozó megállapítások említése (falusias, zárt, csendes, hagyománytisztelő, lakosságban több a tősgyökeres, stb.)	22	25,9	37,3	37,3
	A mezőgazdasági foglalkozás említése	2	2,4	3,4	40,7
	A vendégmunkások említése	8	9,4	13,6	54,2
	A vallásosság említése	4	4,7	6,8	61,0
	Pozitív emberi tulajdonságok említése (szorgalmas, családszerető)	2	2,4	3,4	64,4
	Negatív emberi tulajdonságok említése (közösségi tudat hiánya, privát érdek mindennek felett, nem együttműködők, nem befogadók, stb.)	4	4,7	6,8	71,2
	Egyéb tulajdonságok (gazdagok, zárkózottak, a saját portájukkal törődnek, de a közterülettel már nem)	2	2,4	3,4	74,6
	Pozitív, településre vonatkozó változások említése (parkok, iskola, óvoda)	2	2,4	3,4	78,0
	Negatív, településre vonatkozó válaszok (szórakozás, szolgáltatások, közlekedés hiánya)	13	15,3	22,0	100,0
	Total	59	69,4	100,0	
Missing	System	26	30,6		
Total		85	100,0		

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől? Kódolt (második hely)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	A településre vonatkozó megállapítások említése (falusias, zárt, csendes, hagyománytisztelő, lakosságban több a tősgyökeres, stb.)	1	1,2	2,5	2,5
	A mezőgazdasági foglalkozás említése	4	4,7	10,0	12,5
	A vendégmunkások említése	7	8,2	17,5	30,0
	A vallásosság említése	2	2,4	5,0	35,0
	Pozitív emberi tulajdonságok említése (szorgalmas, családszerető)	2	2,4	5,0	40,0
	Negatív emberi tulajdonságok említése (közösségi tudat hiánya, privát érdek mindennek felett, nem együttműködők, nem befogadók, stb.)	4	4,7	10,0	50,0
	Egyéb tulajdonságok (gazdagok, zárkóztak, a saját portájukkal törődnek, de a közterülettel már nem)	3	3,5	7,5	57,5
	Pozitív, településre vonatkozó változások említése (parkok, iskola, óvoda)	3	3,5	7,5	65,0
	Negatív, településre vonatkozó válaszok (szórakozás, szolgáltatások, közlekedés hiánya)	14	16,5	35,0	100,0
	Total	40	47,1	100,0	
Missing	System	45	52,9		
Total		85	100,0		

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől? Kódolt (harmadik hely)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	A településre vonatkozó megállapítások említése (falusias, zárt, csendes, hagyománytisztelő, lakosságban több a tősgyökeres, stb.)	1	1,2	5,9	5,9
	Pozitív emberi tulajdonságok említése (szorgalmas, családszerető)	2	2,4	11,8	17,6
	Negatív emberi tulajdonságok említése (közösségi tudat hiánya, privát érdek mindennek felett, nem együttműködők, nem befogadók, stb.)	7	8,2	41,2	58,8
	Egyéb tulajdonságok (gazdagok, zárkóztak, a saját portájukkal törődnek, de a közterülettel már nem)	1	1,2	5,9	64,7
	Negatív, településre vonatkozó válaszok (szórakozás, szolgáltatások, közlekedés hiánya)	6	7,1	35,3	100,0
	Total	17	20,0	100,0	
Missing	System	68	80,0		
Total		85	100,0		

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől? Kódolt (negyedik hely)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Pozitív emberi tulajdonságok említése (szorgalmas, családszerető)	1	1,2	20,0	20,0
	Negatív emberi tulajdonságok említése (közösségi tudat hiánya, privát érdek mindenek felett, nem együttműködők, nem befogadók, stb.)	3	3,5	60,0	80,0
	Egyéb tulajdonságok (gazdagok, zárkóztak, a saját portájukkal törődnek, de a közterülettel már nem)	1	1,2	20,0	100,0
	Total	5	5,9	100,0	
Missing	System	80	94,1		
Total		85	100,0		

4. Ön szerint miben különbözik Alsónémedi a környező településektől? Kódolt (ötödik hely)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	A vallásosság említése	1	1,2	50,0	50,0
	Negatív emberi tulajdonságok említése (közösségi tudat hiánya, privát érdek mindenek felett, nem együttműködők, nem befogadók, stb.)	1	1,2	50,0	100,0
	Total	2	2,4	100,0	
Missing	System	83	97,6		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a jövedelmi különbségek?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	5	5,9	6,2	6,2
	kicsit megosztják	39	45,9	48,1	54,3
	magyon megosztják	37	43,5	45,7	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a vallási felekezetek?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	11	12,9	14,7	14,7
	kicsit megosztják	49	57,6	65,3	80,0
	magyon megosztják	15	17,6	20,0	100,0
	Total	75	88,2	100,0	
Missing	System	10	11,8		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a fiatalok-idősek?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	29	34,1	39,2	39,2
	kicsit megosztják	39	45,9	52,7	91,9
	magyon megosztják	6	7,1	8,1	100,0
	Total	74	87,1	100,0	
Missing	System	11	12,9		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a pártszimpátiák?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	8	9,4	25,0	25,0
	kicsit megosztják	15	17,6	46,9	71,9
	magyon megosztják	9	10,6	28,1	100,0
	Total	32	37,6	100,0	
Missing	System	53	62,4		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a településrészek közötti különbségek?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	34	40,0	45,9	45,9
	kicsit megosztják	32	37,6	43,2	89,2
	magyon megosztják	8	9,4	10,8	100,0
	Total	74	87,1	100,0	
Missing	System	11	12,9		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a külföldi alkalmi munkások megítélése?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	6	7,1	7,6	7,6
	kicsit megosztják	14	16,5	17,7	25,3
	magyon megosztják	59	69,4	74,7	100,0
	Total	79	92,9	100,0	
Missing	System	6	7,1		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a helyben dolgozók és eljárók?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	47	55,3	62,7	62,7
	kicsit megosztják	20	23,5	26,7	89,3
	magyon megosztják	8	9,4	10,7	100,0
	Total	75	88,2	100,0	
Missing	System	10	11,8		
Total		85	100,0		

5. Megosztják-e a település lakóit: a őslakosok-újonnan betelepülők?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	egyáltalán nem osztják meg	14	16,5	19,2	19,2
	kicsit megosztják	41	48,2	56,2	75,3
	magyon megosztják	18	21,2	24,7	100,0
	Total	73	85,9	100,0	
Missing	System	12	14,1		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a szorgalom (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	9	10,6	10,7	10,7
	nem jelölte	75	88,2	89,3	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a szorgalom (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	66	77,6	78,6	78,6
	nem jelölte	18	21,2	21,4	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a szorgalom (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	39	45,9	46,4	46,4
	nem jelölte	45	52,9	53,6	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - az új iránti fogékonyság (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	74	87,1	88,1	88,1
	nem jelölte	10	11,8	11,9	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - az új iránti fogékonyság (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	28	32,9	33,3	33,3
	nem jelölte	56	65,9	66,7	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - az új iránti fogékonyság (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	nem jelölte	84	98,8	100,0	100,0
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - önteltség, gőgösség (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	34	40,0	41,0	41,0
	nem jelölte	49	57,6	59,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - önteltség, gőgösség (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	40	47,1	48,2	48,2
	nem jelölte	43	50,6	51,8	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - önteltség, gőgösség (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	20	23,5	24,1	24,1
	nem jelölte	63	74,1	75,9	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - segítőkészség (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	14	16,5	16,9	16,9
	nem jelölte	69	81,2	83,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - segítőkészség (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	56	65,9	67,5	67,5
	nem jelölte	27	31,8	32,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - segítőkészség (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	46	54,1	55,4	55,4
	nem jelölte	37	43,5	44,6	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - pénztelenség (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	49	57,6	59,0	59,0
	nem jelölte	34	40,0	41,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - pénztelenség (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	18	21,2	21,7	21,7
	nem jelölte	65	76,5	78,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - pénztelenség (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	43	50,6	51,8	51,8
	nem jelölte	40	47,1	48,2	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - barátságosság (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	29	34,1	34,9	34,9
	nem jelölte	54	63,5	65,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - barátságosság (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	49	57,6	59,0	59,0
	nem jelölte	34	40,0	41,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - barátságosság (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	34	40,0	41,0	41,0
	nem jelölte	49	57,6	59,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - zárkózottság (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	16	18,8	19,3	19,3
	nem jelölte	67	78,8	80,7	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - zárkózottság (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	22	25,9	26,5	26,5
	nem jelölte	61	71,8	73,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - zárkózottság (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	44	51,8	53,0	53,0
	nem jelölte	39	45,9	47,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - lakáshiány (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	69	81,2	83,1	83,1
	nem jelölte	14	16,5	16,9	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - lakáshiány (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	11	12,9	13,3	13,3
	nem jelölte	72	84,7	86,7	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - lakáshiány (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	2	2,4	2,4	2,4
	nem jelölte	81	95,3	97,6	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - együttműködés (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	22	25,9	26,5	26,5
	nem jelölte	61	71,8	73,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - együttműködés (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	52	61,2	62,7	62,7
	nem jelölte	31	36,5	37,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - együttműködés (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	19	22,4	22,9	22,9
	nem jelölte	64	75,3	77,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - kiábrándultság (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	31	36,5	37,3	37,3
	nem jelölte	52	61,2	62,7	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - kiábrándultság (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	37	43,5	44,6	44,6
	nem jelölte	46	54,1	55,4	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - kiábrándultság (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	30	35,3	36,1	36,1
	nem jelölte	53	62,4	63,9	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - erőszakosság (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	52	61,2	62,7	62,7
	nem jelölte	31	36,5	37,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - erőszakosság (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	19	22,4	22,9	22,9
	nem jelölte	64	75,3	77,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - erőszakosság (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	6	7,1	7,2	7,2
	nem jelölte	77	90,6	92,8	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - hagyománytisztelet (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	8	9,4	9,6	9,6
	nem jelölte	75	88,2	90,4	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - hagyománytisztelet (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	41	48,2	49,4	49,4
	nem jelölte	42	49,4	50,6	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - hagyománytisztelet (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	71	83,5	85,5	85,5
	nem jelölte	12	14,1	14,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - alkoholizmus (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	33	38,8	39,8	39,8
	nem jelölte	50	58,8	60,2	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - alkoholizmus (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	49	57,6	59,0	59,0
	nem jelölte	34	40,0	41,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - alkoholizmus (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	17	20,0	20,5	20,5
	nem jelölte	66	77,6	79,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - haszonelvűség (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	27	31,8	32,5	32,5
	nem jelölte	56	65,9	67,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - haszonelvűség (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	63	74,1	75,9	75,9
	nem jelölte	20	23,5	24,1	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - haszonelvűség (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	7	8,2	8,4	8,4
	nem jelölte	76	89,4	91,6	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - felelőtlenség (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	73	85,9	88,0	88,0
	nem jelölte	10	11,8	12,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - felelőtlenség (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	5	5,9	6,0	6,0
	nem jelölte	78	91,8	94,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - felelőtlenség (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	nem jelölte	83	97,6	100,0	100,0
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a betelepülők iránti ellenszenv (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	20	23,5	24,1	24,1
	nem jelölte	63	74,1	75,9	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a betelepülők iránti ellenszenv (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	38	44,7	45,8	45,8
	nem jelölte	45	52,9	54,2	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a betelepülők iránti ellenszenv (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	50	58,8	60,2	60,2
	nem jelölte	33	38,8	39,8	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a közönység (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	44	51,8	53,0	53,0
	nem jelölte	39	45,9	47,0	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a közönység (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	23	27,1	27,7	27,7
	nem jelölte	60	70,6	72,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a közönység (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	18	21,2	21,7	21,7
	nem jelölte	65	76,5	78,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a kábítószerelés (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	66	77,6	79,5	79,5
	nem jelölte	17	20,0	20,5	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a kábítószerelés (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	nem jelölte	83	97,6	100,0	100,0
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a kábítószerelés (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	nem jelölte	83	97,6	100,0	100,0
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a a külföldi alkalmi munkások iránti ellenszenv (fiatalokra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	54	63,5	65,1	65,1
	nem jelölte	29	34,1	34,9	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a a külföldi alkalmi munkások iránti ellenszenv (középkorúakra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	60	70,6	72,3	72,3
	nem jelölte	23	27,1	27,7	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

7. Kérjük, jelölje meg, hogy Ön szerint melyik korosztály(ok)ra a legjellemzőbbek az alább felsoroltak! - a a külföldi alkalmi munkások iránti ellenszenv (idősekre)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	57	67,1	68,7	68,7
	nem jelölte	26	30,6	31,3	100,0
	Total	83	97,6	100,0	
Missing	System	2	2,4		
Total		85	100,0		

8. Egyetért-e az alábbi kijelentésekkel? - Szükségesnek tartom, hogy munkahellyel, szakképzettséggel rendelkező hazai betelepülőkkel bővüljön a település lakossága.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid egyetért	45	52,9	55,6	55,6
nem ért egyet	36	42,4	44,4	100,0
Total	81	95,3	100,0	
Missing System	4	4,7		
Total	85	100,0		

8. Egyetért-e az alábbi kijelentésekkel? - Szerintem jobb, ha Alsónémedi magörzi a falusias jellegét, ezért nem szükséges az új lakosok nagyobb arányú betelepülése.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid egyetért	56	65,9	69,1	69,1
nem ért egyet	25	29,4	30,9	100,0
Total	81	95,3	100,0	
Missing System	4	4,7		
Total	85	100,0		

8. Egyetért-e az alábbi kijelentésekkel? - A külföldi alkalmi munkások nem veszélyeztetik a faluban a közbiztonságot.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid egyetért	3	3,5	3,7	3,7
nem ért egyet	79	92,9	96,3	100,0
Total	82	96,5	100,0	
Missing System	3	3,5		
Total	85	100,0		

8. Egyetért-e az alábbi kijelentésekkel? - A külföldi alkalmi munkások elvégzik mindazt, amelyet a helybéliek már nem győznek, ezért nem baj, hogy itt vannak.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid egyetért	10	11,8	12,5	12,5
nem ért egyet	70	82,4	87,5	100,0
Total	80	94,1	100,0	
Missing System	5	5,9		
Total	85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Véleményem szerint a hiányszakmákban a vállalkozás hosszú távon perspektíva lehetne a fiatalok számára, ha lennének olyanok, akiktől ezt még megtanulhatnák.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	29	34,1	34,5	34,5
	nem jelölte	55	64,7	65,5	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Természetes, hogy a fiatalok nagy része már nem kötődik Alsónémedihez, mert helyben nem találnak a végzettségüknek megfelelő munkát.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	33	38,8	39,3	39,3
	nem jelölte	51	60,0	60,7	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Ha lennének olyan helyi vezetők, akik tartalmas, érdekes elfoglaltságot szerveznének a fiatalok számára, erősebb lenne a helyi kötődésük.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	38	44,7	45,2	45,2
	nem jelölte	46	54,1	54,8	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Ha a fiatalok önálló lakáshoz jutnak, nem költöznek el Alsónémediről.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	38	44,7	45,2	45,2
	nem jelölte	46	54,1	54,8	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - A fiatalok túl gyorsan akarnak sok pénzt és sikert, ha ez nem megy, gyorsan feladják.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	20	23,5	23,8	23,8
	nem jelölte	64	75,3	76,2	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Budapest közelsége miatt Alsónémedi lakossága szeintem 20 év múlva sem csökken, de elveszíti eredeti jellegét, hasonló lesz a környék többi településéhez.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	32	37,6	38,1	38,1
	nem jelölte	52	61,2	61,9	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

9. A felsorolt állítások közül jelölje meg azt a hármat, amellyel leginkább egyetért! - Szerintem a település jellege és jövője nagyon is függ a mindenkori helyi vezetőktől, és attól, hogy a családban és az iskolában hogyan és mire nevelik a gyerekeket.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	69	81,2	82,1	82,1
	nem jelölte	15	17,6	17,9	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagyon esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye) - az ifjúsági szervezeteknek, pl. a szerkészetnek

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	15	17,6	19,2	19,2
	2	15	17,6	19,2	38,5
	3	17	20,0	21,8	60,3
	4	15	17,6	19,2	79,5
	5	16	18,8	20,5	100,0
	Total	78	91,8	100,0	
Missing	System	7	8,2		
Total		85	100,0		

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagyon esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye) - a helyi egyházi közösségnek

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	6	7,1	7,4	7,4
	2	13	15,3	16,0	23,5
	3	22	25,9	27,2	50,6
	4	24	28,2	29,6	80,2
	5	16	18,8	19,8	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagyon esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye) - az iskolának a sporttal, versenyekkel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	4	4,7	4,9	4,9
	2	2	2,4	2,5	7,4
	3	18	21,2	22,2	29,6
	4	19	22,4	23,5	53,1
	5	38	44,7	46,9	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagyon esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye) - az iskolának művészeti szakkörökkel, előadásokkal

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	7	8,2	8,8	8,8
	2	12	14,1	15,0	23,8
	3	21	24,7	26,2	50,0
	4	14	16,5	17,5	67,5
	5	26	30,6	32,5	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

10. Ön szerint kinek van leginkább esélye, hogy megnyerje a fiatalokat és szervezetbe tömörítse? 1-5-ig osztályozzon! (5=nagyon esélye van, 1=egyáltalán nincs esélye) - a radikális politikai szervezeteknek

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	50	58,8	64,1	64,1
	2	19	22,4	24,4	88,5
	3	4	4,7	5,1	93,6
	4	1	1,2	1,3	94,9
	5	4	4,7	5,1	100,0
	Total	78	91,8	100,0	
Missing	System	7	8,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - oktatás minősége

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	12	14,1	14,3	14,3
	nem jelölte	72	84,7	85,7	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - munkanélküliség

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	18	21,2	21,4	21,4
	nem jelölte	66	77,6	78,6	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - egyes rétegek elszegényedése

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	37	43,5	44,0	44,0
	nem jelölte	47	55,3	56,0	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - bölcsőde hiánya

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	17	20,0	20,2	20,2
	nem jelölte	67	78,8	79,8	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - utak állapota

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	27	31,8	32,1	32,1
	nem jelölte	57	67,1	67,9	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - szemétdíj mértéke

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	12	14,1	14,3	14,3
	nem jelölte	72	84,7	85,7	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - közbiztonság

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	61	71,8	72,6	72,6
	nem jelölte	23	27,1	27,4	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - egészségügyi alapellátás színvonala

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	17	20,0	20,2	20,2
	nem jelölte	67	78,8	79,8	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - környezetszennyezés

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	40	47,1	48,8	48,8
	nem jelölte	42	49,4	51,2	100,0
	Total	82	96,5	100,0	
Missing	System	3	3,5		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - helyi adók

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	8	9,4	9,5	9,5
	nem jelölte	76	89,4	90,5	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - a külföldi alkalmi munkások jelenléte

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	72	84,7	85,7	85,7
	nem jelölte	12	14,1	14,3	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - vállalkozások helyzete

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	14	16,5	16,7	16,7
	nem jelölte	70	82,4	83,3	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - sportolási lehetőségek hiánya

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	40	47,1	47,6	47,6
	nem jelölte	44	51,8	52,4	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - szórakozási és kulturális létesítmények hiánya

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	56	65,9	66,7	66,7
	nem jelölte	28	32,9	33,3	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - településkép

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	19	22,4	22,6	22,6
	nem jelölte	65	76,5	77,4	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - szociális ellátás

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	11	12,9	13,1	13,1
	nem jelölte	73	85,9	86,9	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

11. Mi jelent leginkább gondot az Önök településén? Jelöljön meg 6-ot a felsoroltak közül! - a tősgyökeres lakosok és az újonnan betelepülők közötti feszültség

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jelölte	14	16,5	16,7	16,7
	nem jelölte	70	82,4	83,3	100,0
	Total	84	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a fiataloknak a település iránti kötődésétől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	4	4,7	5,0	5,0
	2	7	8,2	8,8	13,8
	3	3	3,5	3,8	17,5
	4	9	10,6	11,2	28,8
	5	11	12,9	13,8	42,5
	6	17	20,0	21,2	63,8
	7	29	34,1	36,2	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a hagyománytisztelő családi neveléstől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	2	2,4	2,4	2,4
	2	3	3,5	3,7	6,1
	3	9	10,6	11,0	17,1
	4	10	11,8	12,2	29,3
	5	13	15,3	15,9	45,1
	6	13	15,3	15,9	61,0
	7	32	37,6	39,0	100,0
	Total	82	96,5	100,0	
Missing	System	3	3,5		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a helyi lakosok önszervező képességétől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	5	5,9	6,2	6,2
	2	9	10,6	11,2	17,5
	3	6	7,1	7,5	25,0
	4	17	20,0	21,2	46,2
	5	26	30,6	32,5	78,8
	6	8	9,4	10,0	88,8
	7	9	10,6	11,2	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a mindenkori helyi vezetéstől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	6	7,1	7,4	7,4
	2	2	2,4	2,5	9,9
	3	6	7,1	7,4	17,3
	4	13	15,3	16,0	33,3
	5	17	20,0	21,0	54,3
	6	15	17,6	18,5	72,8
	7	22	25,9	27,2	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a térség fejlődésétől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	2	2,4	2,5	2,5
	2	3	3,5	3,8	6,2
	3	7	8,2	8,8	15,0
	4	6	7,1	7,5	22,5
	5	13	15,3	16,2	38,8
	6	21	24,7	26,2	65,0
	7	28	32,9	35,0	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): az ország helyzetétől

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	13	15,3	15,9	15,9
	2	10	11,8	12,2	28,0
	3	15	17,6	18,3	46,3
	4	7	8,2	8,5	54,9
	5	15	17,6	18,3	73,2
	6	6	7,1	7,3	80,5
	7	16	18,8	19,5	100,0
	Total	82	96,5	100,0	
Missing	System	3	3,5		
Total		85	100,0		

12. Kérjük, jellemezze 1-7-ig terjedő számozással, hogy mennyire függ a település népességtartó képessége (1=semennyire, 7=nagyon): a fiatalok gyermekvállalási szándékától

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	6	7,1	7,3	7,3
	2	5	5,9	6,1	13,4
	3	8	9,4	9,8	23,2
	4	14	16,5	17,1	40,2
	5	13	15,3	15,9	56,1
	6	12	14,1	14,6	70,7
	7	24	28,2	29,3	100,0
	Total	82	96,5	100,0	
Missing	System	3	3,5		
Total		85	100,0		

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - a helyi vagy a közeli munkalehetőségek biztosítása

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	51	60,0	60,0	60,0
nem jelölte	34	40,0	40,0	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - legyen jó a közbiztonság

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	70	82,4	82,4	82,4
nem jelölte	15	17,6	17,6	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - tartsunk lépést a korrallal, ne maradjon le a mi településünk sem a fejlődésben

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	46	54,1	54,1	54,1
nem jelölte	39	45,9	45,9	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - a jó emberi kapcsolatok, az együttműködési képesség

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	25	29,4	29,4	29,4
nem jelölte	60	70,6	70,6	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - tiszta a környezet, rendezett a falukép

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	46	54,1	54,1	54,1
nem jelölte	39	45,9	45,9	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dologot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - megfelelő az orvosi ellátás

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	39	45,9	45,9	45,9
nem jelölte	46	54,1	54,1	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - kiemelkedően jó színvonalú iskolai oktatás

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	35	41,2	41,2	41,2
nem jelölte	50	58,8	58,8	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - a tósgyökeres lakosoknak barátsággal kell befogadni az újonnan betelepülőket, így ők szívesebben alkalmazkodnak a helyi szokásokhoz, hagyományokhoz

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	18	21,2	21,2	21,2
nem jelölte	67	78,8	78,8	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - biztossítsák az idősek és a rászorulóknak szociális ellátását

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	15	17,6	17,6	17,6
nem jelölte	70	82,4	82,4	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - minél több civil szervezet alakuljon, legyenek szórakoztató közösségi programok

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	34	40,0	40,0	40,0
nem jelölte	51	60,0	60,0	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - az itt élők nyitottabbak legyenek egymással, mert a zárkózottság megakadályozza az együttműködést

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	19	22,4	22,4	22,4
nem jelölte	66	77,6	77,6	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dogot, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - legyen több betelepülő, mert különben jelentős népességcsökkenés várható

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	6	7,1	7,1	7,1
nem jelölte	79	92,9	92,9	100,0
Total	85	100,0	100,0	

13. Az alábbiak közül jelölje meg azt az 5 dögöt, amelyek Ön szerint leginkább fontosak a település jövője szempontjából! - az itt élők tartsák tiszteletben a helyi szokásokat, hagyományokat, mert különben beleolvadunk egy jellegtelen, globalizációs térbe

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid jelölte	39	45,9	45,9	45,9
nem jelölte	46	54,1	54,1	100,0
Total	85	100,0	100,0	

1. Életkora:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18	1	1,2	2,2	2,2
20	3	3,5	6,5	8,7
24	2	2,4	4,3	13,0
25	1	1,2	2,2	15,2
28	1	1,2	2,2	17,4
30	2	2,4	4,3	21,7
31	1	1,2	2,2	23,9
33	1	1,2	2,2	26,1
34	1	1,2	2,2	28,3
35	1	1,2	2,2	30,4
36	2	2,4	4,3	34,8
37	1	1,2	2,2	37,0
38	2	2,4	4,3	41,3
40	2	2,4	4,3	45,7
41	4	4,7	8,7	54,3
44	2	2,4	4,3	58,7
45	3	3,5	6,5	65,2
46	1	1,2	2,2	67,4
48	1	1,2	2,2	69,6
49	1	1,2	2,2	71,7
52	3	3,5	6,5	78,3
54	1	1,2	2,2	80,4
55	2	2,4	4,3	84,8
56	1	1,2	2,2	87,0
57	1	1,2	2,2	89,1
62	1	1,2	2,2	91,3
68	1	1,2	2,2	93,5
69	1	1,2	2,2	95,7
74	1	1,2	2,2	97,8
80	1	1,2	2,2	100,0
Total	46	54,1	100,0	
Missing System	39	45,9		
Total	85	100,0		

2. Neme?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	férfi	32	37,6	40,0	40,0
	nő	48	56,5	60,0	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

3. Legmagasabb iskolai végzettsége?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	8 általánosnál kevesebb	1	1,2	1,2	1,2
	8 általános	4	4,7	5,0	6,2
	szakmunkásképző	13	15,3	16,2	22,5
	érettségi	28	32,9	35,0	57,5
	főiskola, egyetem	34	40,0	42,5	100,0
	Total		80	94,1	100,0
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

4. Beosztása?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	vezető beosztású helyben	7	8,2	8,9	8,9
	vezető beosztású a településen kívül	6	7,1	7,6	16,5
	alkalmazott helyben	29	34,1	36,7	53,2
	alkalmazott a településen kívül	12	14,1	15,2	68,4
	önálló mezőgazdasági vállalkozó	3	3,5	3,8	72,2
	mezőgazdaságból él	4	4,7	5,1	77,2
	középiskolai tanuló	1	1,2	1,3	78,5
	egyetemi/főiskolai hallgató	4	4,7	5,1	83,5
	nyugdíjas	9	10,6	11,4	94,9
	GYES, GYED	4	4,7	5,1	100,0
	Total	79	92,9	100,0	
Missing	System	6	7,1		
Total		85	100,0		

5. Családi állapota?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	házas	54	63,5	66,7	66,7
	élettársi kapcsolatban él	3	3,5	3,7	70,4
	elvált	7	8,2	8,6	79,0
	nőtlen/hajadon	12	14,1	14,8	93,8
	özvegy	5	5,9	6,2	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

6. A következő kijelentések közül melyikkel tudná leginkább jellemezni önmagát?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	vallásos vagyok, az egyház tanítását követem	26	30,6	32,1	32,1
	vallásos vagyok a magam módján	43	50,6	53,1	85,2
	nem vagyok vallásos	10	11,8	12,3	97,5
	nem tudom	2	2,4	2,5	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

7. Hol lakik?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	önálló családi házban	73	85,9	90,1	90,1
	társasházban	1	1,2	1,2	91,4
	lakrészben	3	3,5	3,7	95,1
	bérleményben	4	4,7	4,9	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

8. Gyermekének száma:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	16	18,8	20,8	20,8
	1	15	17,6	19,5	40,3
	2	32	37,6	41,6	81,8
	3	10	11,8	13,0	94,8
	4	4	4,7	5,2	100,0
	Total	77	90,6	100,0	
Missing	System	8	9,4		
Total		85	100,0		

13-14 ÉVES TANULÓK VÉLEMÉNYE ÉS KÖTŐDÉSE ALSÓNÉMEDIHEZ (ADATOK)

Neme:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid fiú	44	51,8	51,8	51,8
lány	41	48,2	48,2	100,0
Total	85	100,0	100,0	

Anya foglalkozása:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid szellemi alkalmazott	29	34,1	34,9	34,9
értelmiségi	9	10,6	10,8	45,8
mezőgazdasági vállalkozó	8	9,4	9,6	55,4
önálló vállalkozó	5	5,9	6,0	61,4
szakmunkás	10	11,8	12,0	73,5
Gyes/Gyed	5	5,9	6,0	79,5
háztartásbeli	6	7,1	7,2	86,7
szolgáltató	11	12,9	13,3	100,0
Total	83	97,6	100,0	
Missing System	2	2,4		
Total	85	100,0		

Apa foglalkozása:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	szellemi alkalmazott	10	11,8	12,3	12,3
	értelmiségi	4	4,7	4,9	17,3
	mezőgazdasági vállalkozó	12	14,1	14,8	32,1
	önálló vállalkozó	8	9,4	9,9	42,0
	szakmunkás	40	47,1	49,4	91,4
	szolgáltató	6	7,1	7,4	98,8
	nyugdíjas	1	1,2	1,2	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

Mióta élsz Alsónémedin?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	születésem óta	72	84,7	90,0	90,0
	néhány éve	8	9,4	10,0	100,0
	Total	80	94,1	100,0	
Missing	System	5	5,9		
Total		85	100,0		

Szeretsz itt lakni? Miért? (első)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt élnek a szüleim, rokonaim	11	12,9	13,6	13,6
	itt vannak a barátaim, jó a közösség, az iskola	29	34,1	35,8	49,4
	jó hely, csendes, szép a táj, közel van a főváros	17	20,0	21,0	70,4
	igen, szeretek	17	20,0	21,0	91,4
	nem szeretek, mert nem jók az emberek (pletykások, irigyek, kiközösítenek, barátságtalanok)	5	5,9	6,2	97,5
	nem szeretek, mert unalmas, nincs semmi lehetőség a szórakozásra	1	1,2	1,2	98,8
	nem szeretek, mert romlik a környezet (félek, nincs biztonság) sok a vendégmunkás, a cigány	1	1,2	1,2	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

Szeretsz itt lakni? Miért? (második)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt élnek a szüleim, rokonaim	6	7,1	28,6	28,6
	itt vannak a barátaim, jó a közösség, az iskola	9	10,6	42,9	71,4
	jó hely, csendes, szép a táj, közel van a főváros	2	2,4	9,5	81,0
	nem szeretek, mert nem jók az emberek (pletykások, irigyek, kiközösíténeek, barátságtalanok)	2	2,4	9,5	90,5
	nem szeretek, mert unalmas, nincs semmi lehetőség a szórakozásra	1	1,2	4,8	95,2
	nem szeretek, mert romlik a környezet (félek, nincs biztonság) sok a vendégmunkás, a cigány	1	1,2	4,8	100,0
	Total	21	24,7	100,0	
Missing	System	64	75,3		
Total		85	100,0		

Szeretsz itt lakni? Miért? (harmadik)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt élnek a szüleim, rokonaim	1	1,2	33,3	33,3
	jó hely, csendes, szép a táj, közel van a főváros	2	2,4	66,7	100,0
	Total	3	3,5	100,0	
Missing	System	82	96,5		
Total		85	100,0		

Tervezgesünk! Ha felnőtt leszel, hol akarsz élni? (első)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt, Alsónémedin	60	70,6	70,6	70,6
	egy másik faluban	8	9,4	9,4	80,0
	Budapesten	1	1,2	1,2	81,2
	külföldön	4	4,7	4,7	85,9
	nem tudja	9	10,6	10,6	96,5
	városban	3	3,5	3,5	100,0
	Total	85	100,0	100,0	

Tervezessünk! Ha felnőtt leszel, hol akarsz élni? (második)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	itt, Alsónémedin	1	1,2	6,7	6,7
	egy másik faluban	7	8,2	46,7	53,3
	Budapesten	4	4,7	26,7	80,0
	külföldön	3	3,5	20,0	100,0
	Total	15	17,6	100,0	
Missing	System	70	82,4		
Total		85	100,0		

Tervezessünk! Ha felnőtt leszel, hol akarsz élni? (harmadik)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	külföldön	1	1,2	100,0	100,0
Missing	System	84	98,8		
Total		85	100,0		

Milyennek szeretnéd Alsónémedit látni 10 év múlva? (első)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tisztább	18	21,2	22,2	22,2
	aszfaltozott utak	5	5,9	6,2	28,4
	több üzlet, bevásárlóközpont	7	8,2	8,6	37,0
	sportcsarnok, lovarda, uszoda	10	11,8	12,3	49,4
	legyen olyan, mint egy város	4	4,7	4,9	54,3
	izgalmas programok, szórakozóhelyek (mozi, disco)	24	28,2	29,6	84,0
	jobb közösség, jobb emberek, egyenjogúság	6	7,1	7,4	91,4
	szebb épületek, parkok, játszóterek	3	3,5	3,7	95,1
	maradjon ilyen, így szeretem, ahogy van	4	4,7	4,9	100,0
	Total	81	95,3	100,0	
Missing	System	4	4,7		
Total		85	100,0		

Milyennek szeretnéd Alsónémedit látni 10 év múlva? (második)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tisztább	6	7,1	13,0	13,0
	aszfaltozott utak	6	7,1	13,0	26,1
	több üzlet, bevásárlóközpont	3	3,5	6,5	32,6
	sportcsarnok, lovarda, uszoda	9	10,6	19,6	52,2
	legyen olyan, mint egy város	1	1,2	2,2	54,3
	izgalmas programok, szórakozóhelyek (mozi, disco)	9	10,6	19,6	73,9
	jobb közösség, jobb emberek, egyenjogúság	3	3,5	6,5	80,4
	szébb épületek, parkok, játszóterek	9	10,6	19,6	100,0
	Total	46	54,1	100,0	
Missing	System	39	45,9		
Total		85	100,0		

Milyennek szeretnéd Alsónémedit látni 10 év múlva? (harmadik)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tisztább	3	3,5	21,4	21,4
	aszfaltozott utak	1	1,2	7,1	28,6
	több üzlet, bevásárlóközpont	1	1,2	7,1	35,7
	sportcsarnok, lovarda, uszoda	2	2,4	14,3	50,0
	izgalmas programok, szórakozóhelyek (mozi, disco)	4	4,7	28,6	78,6
	jobb közösség, jobb emberek, egyenjogúság	2	2,4	14,3	92,9
	szébb épületek, parkok, játszóterek	1	1,2	7,1	100,0
	Total	14	16,5	100,0	
Missing	System	71	83,5		
Total		85	100,0		

Mi az a dolog vagy tulajdonság, amely téged zavar Alsónémedin? (első)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	a szemét, a piszok	25	29,4	32,1	32,1
	a vendégmunkások (románok, cigányok)	33	38,8	42,3	74,4
	nincs biztonság	2	2,4	2,6	76,9
	kevés a szórakozóhely, unalmas	3	3,5	3,8	80,8
	az emberek pletykásak, irigyek	7	8,2	9,0	89,7
	rosszak az utak	1	1,2	1,3	91,0
	nem zavar semmi	7	8,2	9,0	100,0
	Total	78	91,8	100,0	
Missing	System	7	8,2		
Total		85	100,0		

Mi az a dolog vagy tulajdonság, amely téged zavar Alsónémedin? (második)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	a szemét, a piszok	4	4,7	21,1	21,1
	a vendégmunkások (románok, cigányok)	5	5,9	26,3	47,4
	nincs biztonság	3	3,5	15,8	63,2
	kevés a szórakozóhely, unalmas	5	5,9	26,3	89,5
	az emberek pletykásak, irigyek	2	2,4	10,5	100,0
	Total	19	22,4	100,0	
Missing	System	66	77,6		
Total		85	100,0		

Mi az a dolog vagy tulajdonság, amely téged zavar Alsónémedin? (harmadik)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	a vendégmunkások (románok, cigányok)	1	1,2	25,0	25,0
	az emberek pletykásak, irigyek	1	1,2	25,0	50,0
	rosszak az utak	1	1,2	25,0	75,0
	nem zavar semmi	1	1,2	25,0	100,0
	Total	4	4,7	100,0	
Missing	System	81	95,3		
Total		85	100,0		

Források

- 1980. Alsónémedi története és néprajza. Szerk. Balassa Iván, Alsónémedi. Alsónémedi Községi Tanács VB
- 1992 Szőgyi Lenke: „Hát itt a demokrácia ez köllött”- A sértett félfalu. Önkormányzati választások Alsónémedin. In. Önkormányzati választások 1990. Szerk. Böhm Antal Szoboszlai György. MTA Politikai Tudományok Intézete. Budapest
- 1999. Társadalmi-gazdasági átalakulás a budapesti agglomerációban. Szerk. Barta Györgyi-Beluszky Pál. Budapest.
- 2000. Kisfaludy Katalin- Szabó Attila- Szőgyi Lenke: Alsónémedi XX. századi történelme. Szerk. György Balázs. Alsónémedi Önkormányzatának Képviselőtestülete. Dabas.
- 2004 Területi-statisztikai kistérségek Pest megyében. KSH .
- 2005 Területi-statisztikai kistérségek Pest megyében. KSH .
- 2005 Fóti Lajos-Lakatos Miklós: Foglalkoztatottság és munkanélküliség 4. Területi mobilitás a munka világában. III. Budapest
- 2006 TÁRKI OMNIBUSZ 2006/5 Életminőség vizsgálat:
- 2006. Jakab Mária- Benkó Péter: Az Alsónémedi Római Katolikus Templom és Egyházközösség története. Kiadó Alsónémedi Római Katolikus Egyházközösség.

20 interjút készítettünk Alsónémedin, amelyeket a tanulmányírásnál felhasználtunk.

Ezek foglalkozás és pozíció alapján az alábbiak szerint oszlottak meg:

önkormányzati képviselő(2), helyi pedagógus(3), gazdálkodó,(3) újonnan beköltöző(2, egy gépkocsivezető egy GYED-en lévő nő), helyi orvos(2), lelkész(1), kántor(1) helyi kft vezetője(1), kereskedő(1), Alsónémedi polgármestere(1), Gyál és Dunaharaszti polgármestere(2) valamint Bugyi volt polgármestere(1).

Az elkészült anyagokból 12 interjút legépeztettünk, 8 interjút pedig kézírással rögzítettünk a magnóval készült felvételekről. Az interjúkat személyiségvédelmi okokból nem mellékeljük.